

မဟာဿ အဂ္ဂတော အရဟတော သမ္ဗုဒ္ဓဿ”

မဟာဉာဏ်အောင်

ဝိပဿနာ

ရန်ကုန်-ဦးစိသုဒ္ဓ

ဝိပဿနာယာန ဓမ္မကထိက - ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ပြုစုသည်။

ဦးမ ပဋိပဒါ- ခြောက်မျိုးရှင်းတမ်း

နှင့်

သမ္ဗုဒ္ဓိသဘာဝက-တာဝန်ရှင်းတမ်း

တရားတော်

“ပထမပိုင်း”

ပညာပေး - အလုပ်ပေး

ဟောစဉ် - ကျင့်စဉ်

(ဓမ္မဒါန)

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ

စာပေပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်အမှတ် (၈၈၀၉)

မျက်နှာဖုံး....ပြည်သူ့မိတ်ဆွေ

အုပ်စု.... (၁၀၀၀)

ပထမအကြိမ် ...၁၉၇၆ နိုဝင်ဘာလ၊

ထုတ်ဝေသူ။ ။ဦးဘကြည်

ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ် (၀၃၃၉၀)

အမှတ်-၂၀၈၊ ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊

ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ။ ။ ဒေဝီကျင်ပု

မှတ်ပုံတင်အမှတ် မြဲ (၀၁၈၉၄)

ပြည်သူ့မိတ်ဆွေ စာပေပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ်-၁၆၆-၄၆-လမ်း၊ ရန်ကုန်။

ရန်ကုန်-ဦးပိသုဒ္ဓ

၏

မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- ခြောက်မျိုးရှင်းတမ်း

နှင့်

ဒေသနာနှစ်သဘာဝက-တာဝန်ရှင်းတမ်း

ခမ္ဘာမက အပေါင်းတို့သို့

အမှတ် ၁။

ဦးပဉ္စင်းတို့သည်၊ လွန်ခဲ့သော လက၊ ရတနတ္ထယ-ပဏာမတရား
တော်နှင့်-ပုဗ္ဗကိစ္စကိုးပါး- ပုဗ္ဗကရဏသုံးပါးတရားတော် စာအုပ်
ငယ်များကို ပေးပို့လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ- မဇ္ဈိမပဋိပဒါ
ခြောက်မျိုးရှင်းတမ်းနှင့်- ဒေသကနှင့် သာဝကတာဝန်ရှင်းတမ်း
စာအုပ်ငယ်များကို၊ ပေးပို့လှူဒါန်းနိုင်ခွင့် ထပ်မံပြည့်စုံ၍၊ ပေးပို့
လှူဒါန်းလိုက်ပါသည်။

မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- သမ္မာပဋိပတ်၊ အကျင့်မြတ် ဖြစ်ရှိရေးကို၊
ပေါ့ပေါ့ဆဆ- တွေးကလည်း၊ ပေါ့သလောက်လွယ်လှပါသည်။
အလေးအမြတ်ထား၍- ပိုင်းခြား၊ ဝေဘန်သိအောင် ခံယူပါ
ကလည်း၊ လေးနက်ခက်ခဲသယောင် ဖြစ်ရှိလာတတ်ပါသည်။

အလွယ်ကိုကြိုက်၍- ပေါ့ပေါ့လိုက်စားပြီးလျှင်၊ လွယ်ချင်လဲ
လွယ်နေတတ်ကြပါသည်။ ထိုသို့- လွယ်ကူသည်ထက်၊ အမှန်ကို
လေးနက်စွာ လိုက်စားပြီး၊ ဝေဘန်ပိုင်းခြားသိကာ- အဘိဉာဏ်
စိုက်ထူနိုင်အောင်၊ ကျော်လွှား နိုင်ပါကလည်း- လွယ်ကူစွာ ပြည့်
စုံနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့သော- အလွယ်နှစ်ချက်တွင်၊ ပဌမ- မလေး
မနက်၊ ပေါ့ပျက်ပျက်နှင့် လွယ်ခြင်းကို- ဘုရားအစရှိသော အဓိ
ယာအပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့- မနှစ်သက်၊ မကျင့်သုံးကြ
ပါ။ ဒုတိယဖြစ်သော- အဘယ်မျှ၊ လေးနက်ခက်ခဲစေကာမူ၊
ဆည်းပူးဆောင်ထား၊ ကျင့်ကြံငြား၍၊ လွန်မြောက်လာသော-

လွယ်ကူခြင်းမျိုးကိုသာ၊ ဘုရားအစရှိသော- အရိယာအပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့၊ နှစ်သက်ကြည်ဖြူ၊ လိုက်နာကြိုးစားတော် မူခဲ့ပါကြသည်။

ထို့ကြောင့်- လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ရန်၊ ပညာပေး၊ ကျင့်စဉ် အစ ဖြစ်သော-မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါသဘောတို့ကို- ရှင်းလင်းပြသထားခြင်း၊ ဒေသကနှင့် သာဝက တာဝန်တို့ကို- စိစစ်ဝေဖန်ပြထားခြင်း များသည်။ အလွယ်ကို ခက်အောင်၊ ပြနေသည်ဟု- မယူဆပါနှင့်။ မှန်ကန်တိကျသည်ကို- အလိုရှိ၍၊ တရားရှာရိုး မှန်ပါလျှင်၊ ဤ- အဘိုးတန်၊ အသိဉာဏ်မြင်၊ ရှင်းလင်းချက်တို့ကို- ယုံမှားကင်းခါ အားကိုးလိုက်နာ၊ ကျင့်သုံးပါမူ၊ လွယ်ကူစွာ- မလွန်မြောက်နိုင် စရာအကြောင်း၊ မရှိဘဲကောင်းပါပေ။....

ယောဂါဝစရ- ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့....၊ အစ၊ ကောင်းမှု- အနှောင်းသေချာမည် ဖြစ်ပါ၍၊ ဤ- လုပ်ငန်း ခွင်ဝင် ကျင့်စဉ်တွင်၊ ပညာပေးဟောစဉ် အနေအားဖြင့်၊ ပဌမ- ပိုင်းကို၊ ကဏ္ဍငါးရပ်ဖြင့်- ပြသပေးအပ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ- ဒုတိယပိုင်း- တတိယပိုင်းတို့တွင် မခက်မခဲ၊ ပါဝင် ဆင်နွှဲ- ကျင့်သုံးမြဲမြံနိုင်ရန်အထွက်၊ ပဌမပိုင်း- (၁) ရတနတ္ထယ ပဏာမ၊ (၂) ပုဗ္ဗကိစ္စ၊ ကိုးပါး၊ (၃) ပုဗ္ဗကရဏ၊ သုံးပါး၊ (၄) မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ ခြောက်မျိုးရှင်းတမ်း၊ (၅) ဒေသကနှင့် သာဝကတာဝန် ရှင်းတမ်း၊ (၆) သီလဝိသုဒ္ဓိ တရားတော်- အကျဉ်းတို့ကို- စာအုပ်ငယ်များဖြင့် လှူဒါန်းပေးအပ်နေခြင်း၊ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့- အစီအစဉ်၊ ကဏ္ဍရပ်တို့သည်၊ ယောဂီသုမြတ်တို့၌- မူချ ဉာဏ်လှိုင်၊ အရပိုင်ဘို့- လိုအပ်ပါသဖြင့်၊ ပြသပေးရခြင်း ဖြစ်ပါ

သည်။ သို့သော်-အကျဉ်းမျှ၊ ဖြစ်ခြင်း၊ အာဂမယုတ္တိ ပါဠိတော်
အနက်၊ နည်းပါးခြင်းတို့တော့ ဖြစ်ရှိသွားပါသည်။ ၎င်း- ပဌမ
ပိုင်းများ၊ လှူဒါန်းပြီးသောအခါ၊ ဒုတိယ-တတိယ၊ စာအုပ်များ
ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေလျက်၊ အထက်ပါ- လိုအပ်ချက်များကို သုံးပိုင်း
စလုံးအတွက်၊ ညွှန်ကြား ဖြည့်စွက်ချက်အနေဖြင့် ဟောကွက်ချဲ့
ထွင် ပြသပေးမှု၊ ဒေသနာယုတ္တိသွင်းပြမှု၊ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်
ဖြေရှင်းချက်၊ ညွှန်ကြားလွှာစာအုပ်ကို- ဆက်လက်ဖြန့်ဝေပေးရန်
ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ ထို့ကြောင့်- တရားတော်မြတ်များကို၊
မိမိလည်းရ၊ သူတပါးတို့အားလည်း- ဟောကြားပို့ချပေးနိုင်
အောင်၊ အလေးအနက်ထား၍၊ ကြိုးစားတော်မူပါဟု တိုက်
တွန်းအပ်ပါသည်။ ။

(စာအုပ်ငယ်များကို- (၆) သီလဝိသုဒ္ဓိ တရားတော်အထိ၊
ဆက်လက်ပေးပို့- လှူဒါန်းသွားပါမည်။)

ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များနှင့်
ဓမ္မမာမက- အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့
ကိုယ်၊ စိတ်နှစ်ဖြာ- ကျန်းမာ၊ ချမ်းသာကြပါစေ....

ရန်ကုန်- ဦးဝိသုဒ္ဓိ

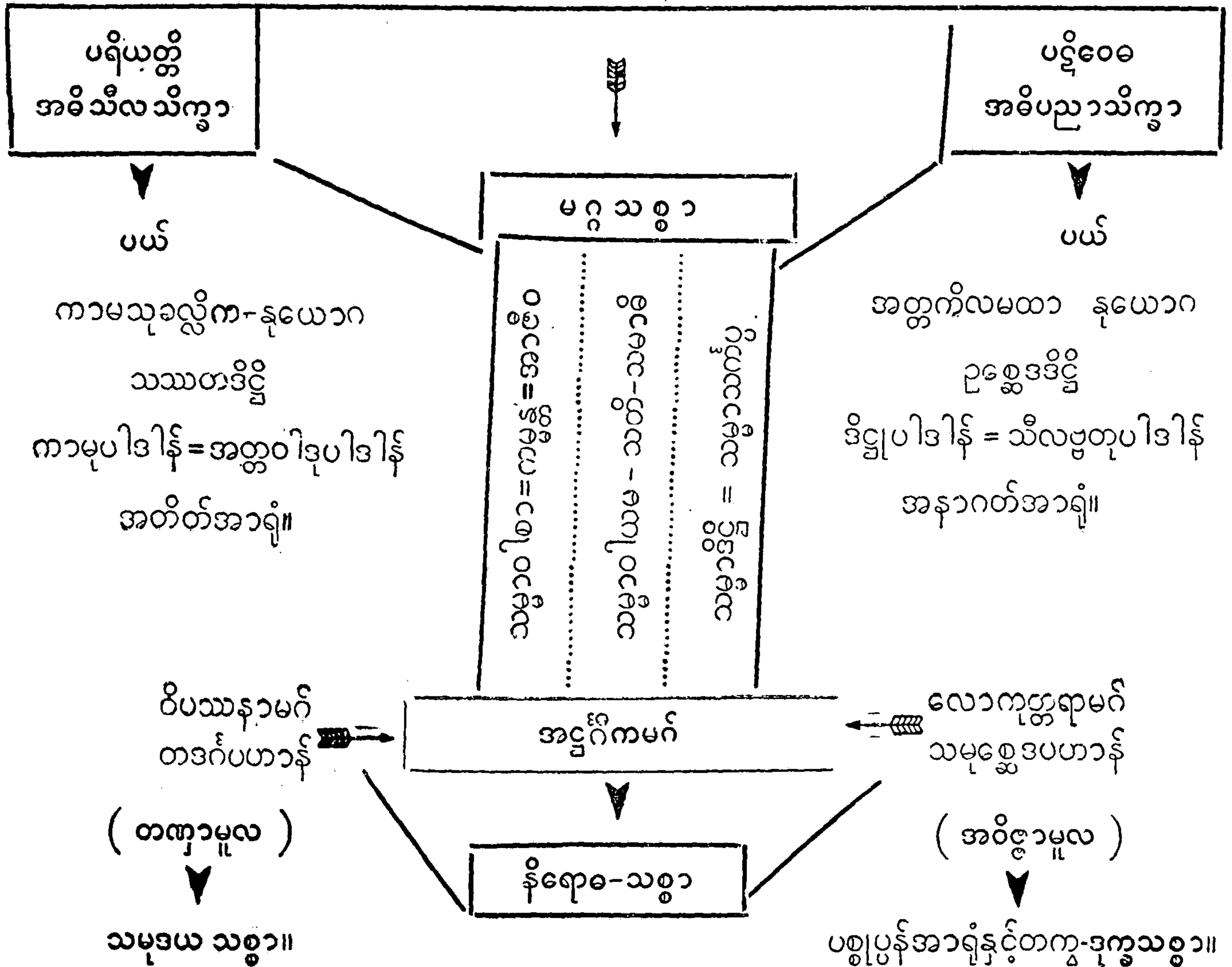
ဝိပဿနာယာန- ဓမ္မကထိက- ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ
ဒေဝသာဂရသိမ်ကုန်း ကျောင်းတိုက်၊
သိမ်ဖြူလမ်း၊ ရန်ကုန်။

မန္တလေး - ပုဂံ ပဒေ - ခြောက်မျိုး

(ရှေ့အစွန်း)

(နောက်အစွန်း)

ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ = ပဋိပတ္တိ = အစိတ္တသိက္ခာ။

- (၁) အလယ်ခြောက်မျိုး၊ ခန္ဓာပိုး၊ တံပိုးညီမျှစေ၊
 - (၂) လေးမျိုးကိုပယ်၊ သုံးမျိုးတည်း၊ ကိုယ်ဝယ်မဂ္ဂင်နေ၊
 - (၃) မဂ္ဂင်ရှစ်ထွေ၊ ဘာဝနေ၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ပါပေ၊
 - (၄) ပုဗ္ဗဘာဂ၊ မျိုးစေ့ချ၊ သီးရမဂ်ဖိုလ်ထွေ၊
 - (၅) မျိုးစေ့အမှန်၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ဝင်ရန်နိဗ္ဗာန်ပေ၊
 - (၆) မျိုးစေ့မမှန်၊ ပင်မသန်က၊ ဖူးနှံငုံကင်း၊ အသီးဖျင်း၍၊
- အခင်းမလှ၊ ဆုံးရှုံးရ၏။ ။

“နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ”

မဟာဥာဏ်အောင်

ဝိပဿနာ

မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ - ခြောက်မျိုးရှင်းတမ်း

တရားတော်။

အထက်ပါဇယားကို၊ ကျေညက်အောင် ကြည့်ရှု၍၊ ထက်
စန်းကျင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို၊ ပြည့်စုံကြစေရာပါသည်။

ယောဂီသူမြတ်သည်၊ (၁) ရတနတ္ထယ ပဏာမနှင့် အထွဋ်
မြတ်ဆုံး သရဏဂုဏ်ကို၊ ခံယူတတ်၊ ခံယူအပ်၊ ရရှိနိုင်အပ်ခဲ့ပြီ
ပါပြီ။ (၂) ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း တရားအားမထုတ်မီ၊
ဆောင်နှင်းရမည့် ပုဗ္ဗကရဏ- ကိုးပါးကိုလည်း စုံညီအောင် သိခဲ့
ရပြီ။ (၃) အကျင့်မြတ်၌ တည်စေအပ်သောငှာ၊ ပုဗ္ဗကရဏ-
သုံးပါးကို၊ ဘယ်သို့ဆောင်နှင်း - နှလုံးသွင်း သိမ်းဆည်းပြုရမည်

ကိုလည်း၊ ပိုင်းခြားသိခါ- ပညာရခဲ့ပြီး- ဖြစ်ပါသည်။ အဲဒါ
 တွေကို- ဘာဖြစ်လို့၊ သိအောင်၊ တတ်အောင်၊ ရအောင်၊ လေ့
 ကျင့်ဆည်းပူးရသလဲဆိုယင်၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း- မဂ္ဂင်
 ရှစ်တန်- အကျင့်မှန်ဖြစ်တဲ့၊ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- အလယ်၊ အလတ်၊
 လမ်းမြတ်ကေနကို၊ ကျင့်ကြံအားထုတ်ချင်လိုတဲ့၊ ကျင့်ကြံအား
 ထုတ်ချင်ရင်၊ မိမိ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရမဲ့- လမ်းစဉ်၌၊ ရှောင်ရန်၊
 ဆောင်ရန်၊ ပယ်ရန်၊ သတ်ရန်- သဘောတို့ကို၊ စောကြောပိုင်း
 ခြားသိရန်၊ မလိုအပ်ဘူးလားမေးရင် ? = လိုအပ်ပါတယ်လို့ဘဲ
 အဖြေထွက်ရမယ်၊ အဲဒီတော့- မိမိကျင့်မည့်- သမ္မာပဋိပတ်၊
 အကျင့်မြတ်သည်၊ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါလမ်းမြတ်- မှန်၊ မမှန်၊ ထိုလမ်း
 မြတ်၌- သက်ဝင်အောင်၊ ရှောင်၊ ဆောင်၊ ပယ်၊ သတ်၊ လေးရပ်
 သော- အလုပ်ခါတ်တို့ကို၊ ဘယ်သို့- နှလုံးသွင်းပိုင်းခြား၊ ကျင့်
 ဆောင် သွား ရ မယ် ဆို တာ - နားလည်လာအောင်- စိစစ်ကြ
 ပါစို့။ ။

မဇ္ဈိမ- အလယ်၊ အလတ်- (ဝါ) ကာမသုခနှင့်- အတ္တကိလ
 မလာ၊ အယုတ်တရားနှင့် အယူတရား နှစ်ပါးသို့- မကပ်၊ ရှောင်ခွာ
 အပ်သော၊ ပဋိပဒါ- မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်၊ အကျင့်မြတ်တည်း။ ။ အဲဒီ-
 မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- အလယ်၊ အလတ်၊ အကျင့်မြတ်ကို၊ မြတ်စွာဘုရား
 သခင်သည်၊ တရားဦးဓမ္မစကြာ တရားတော်၌ပင်၊ လေးအင်သစ္စာ၊
 သိကြောင်းဖြာ၍၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်၊ မဂ်ပေါက်ဖိုလ်ဝင်၊
 နိဗ္ဗာန်ခွင်သို့၊ ကယ်တင်ပို့သည့်၊ မချိုနည်းမှန်၊ ဝေကန်ကို၊
 ဟောကြားတော် မူခဲ့ပါတယ်။ ။

ဧတေခေါ ဘိက္ခဝေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ
 မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ၊
 စက္ခုကရဏီ၊ ဉာဏကရဏီ၊ ဥပသမာယ၊ အဘိညာယ၊
 သမ္မောဓါယ၊ နိဗ္ဗာနာယ၊ သံဝတ္ထတိ။ လို့- ဟောတော်
 မူတယ်။ ။

ဘိက္ခဝေ၊ သံသရာဘေး၊ လွတ်ရေးမျှော်မှန်း၊ အို- ရဟန်းတို့။
 ဧတေခေါ ဥဘောအန္တေ၊ ထို- ကာမသုခလ္လိက နုယောဂ၊
 အတ္တကိလမထနုယောဂ၊ ဟူသော- ယုတ်မာညစ်ကျ- တရား
 စုတို့ကို။ အနုပဂမ္မ၊ မယှဉ်မစပ်၊ မချဉ်းကပ်မှု၍။ တထာဂတေန၊
 သင်ဆရာတို့- ငါဘုရားမြတ်စွာသည်။ စက္ခုကရဏီ၊ သစ္စာလေး
 ပါးကို မြင်ရာ၌- ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော။ ဉာဏကရဏီ၊
 လေးသစ္စာကို- သေချာတိတိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းကို ပြုတတ်သော။
 မဇ္ဈိမာ- ကာမသုခလ္လိက နုယောဂ၊ အတ္တကိလမထနုယောဂ-
 ဟူသော- အယုတ်တရား- ထို နှစ်ပါးတို့၏- အလယ်၌ ဖြစ်သော။
 ပဋိပဒါ၊ ဝဋ်ခပင်းမှ- လွတ်ကင်းထွက်မြောက်လိုသတို့၊ လွယ်ကူ
 မဖင့်၊ အတင့်သင့်ဖြင့်၊ ကျင့်အပ်သော- အကျင့်သည်။

ဥပသမာယ၊ ကိလေသာ ခပ်သိမ်း၊ ကင်းပြတ်ငြိမ်းသည့်-
 သ၊ ဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ။ အဘိညာယ၊ သစ္စာလေးရပ်
 နှင့် အရဟတ္တမဂ်ဓါတ်ကို၊ ထူးမြတ်သော- ဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ။
 သမ္မောဓါယ၊ ကောင်းစွာထွင်းဖောက်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက်
 ပြီးမြောက်စေခြင်းငှာ။ နိဗ္ဗာနာယ၊ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်၊ ဝင်စံ

ချုပ်ငြိမ်းခြင်း အကျိုးငှါ။ သံဝတ္ထတိ၊ မက္ခေ၊ မထေသံ၊ အသြောင့် စင်စစ်၊ ကေနိဖြစ်ပေ၏။

အဓိပ္ပါယ်ကတော့။ ငါဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်၊ ထိုးထွင်း သိမြင်တော်မူအပ်ပြီးတဲ့၊ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- အကျင့်မြတ်ဆိုတာ၊ ကာမ- ငါးဖြာအာရုံ၊ ကာမဂုဏ်တို့ကို။ သုခံ- လှူတို့ရပ်နှယ်၊ ချမ်းသာဘွယ်ဟု။ ခလ္လိကာ၊ ခံစားခြင်းနှင့်။ နုယောဂေါ၊ အစဉ် ယှဉ်စပ်၊ သိမ်းပိုက်နှစ်သက်၊ တပ်မက်တတ်သော၊ ကာမရာဂဟု ဆိုအပ်သည့်၊ ယုတ်ညံ့သော- တရားကို၎င်း။ အတ္တ- မိမိကိုယ် စိတ်ကို။ ကိလမထ- ပင်ပမ်းဆင်းရဲ၊ နှိပ်စက်ပဲ့သို့၊ ဒေါမနဿ တဲ့သည့်၊ ဆင်းရဲသော- အကျင့်နှင့်။ နုယောဂေါ- အစဉ်ယှဉ် စပ်၊ ဝဋ်ဒုက္ခဇာတ်ကို၊ မပြတ်စေသည့်၊ အယူအမှတ်၊ အသိ မှားသော- အယုတ်တရားကို၎င်း။ အနုပဂမ္မ- မစပ်မလျဉ်း၊ မကပ်ချင်းမူ၍၊ ရှောင်ခြင်းအမှု၊ ကောင်းစွာပြုသော- ယောဂီ သည်။ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- အလယ်၊ အလတ်- လမ်းတွင် ရပ်၍၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ထပ်၊ ကျင့်အပ်နိုင်သောသူ- အဖြစ်ကို၊ သက်ဝင်နိုင်ပါ တယ်တဲ့။ အဲဒီလို- မဇ္ဈိမ ပဋိပတ်ကို၊ မှန်ကန်စွာ ကျင့်တတ်မယ် ဆိုရင်၊ သစ္စာလေးပါးကို- မြင်ဘို့ရာ၊ ကောင်းစွာ ပြုအပ်ပြီးတဲ့၊ ပညာမျက်စိ- ရှိသူလို့ခေါ်တယ်။ သစ္စာလေးပါးကို၊ မဂ်ဉာဏ် နှင့်- ထိုးထွင်းသိဘို့ရာ ဉာဏ်ကိုလဲ ကောင်းစွာ ပြုအပ်သူလို့ခေါ် တယ်။ အဲဒီလို- မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါမှဖြင့်၊ ပြုနိုင်၊ ကျင့်နိုင်ရင်၊ အကျိုးလေးပါး၊ ထင်ရှားကေနိ၊ ရကြောင်း- အမှန်ပါဘဲ။ ဥပသမာယဆိုတဲ့၊ ကိလေသာတို့ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။ အဘိညာယ ဆိုတဲ့၊ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးသော မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရခြင်း။

သမ္မောဓါယ ဆိုတဲ့၊ မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်- ကောင်းစွာ ပြည့်စေ
အပ်ခြင်း။ နိဗ္ဗာနာယဆိုတဲ့၊ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်မြတ်ကို စံဝင်
ရခြင်း။ ဤ အကျိုးတွေနဲ့တကွ၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်မြတ်သည်၊
ဝဋ်မှထွက်မြောက်လိုသူ- ယောဂီ သူတော်စဉ်တို့ ယုံကြည်စိတ်ချ
စွာ- အားကိုးရသော တရားတော်မြတ် ဖြစ်ပါတယ်။ ။

ရှောင်ရန်က နုယောဂနှစ်ပါး၊ ကာမသုခနှင့် အတ္တကိလ
မထ၊ ဆောင်ရန်တရားနှစ်ပါးကတော့- စက္ခုကရဏီဆိုတဲ့ ပညာ
မျက်စိရကြောင်း သုတ၊ စိန္တာ၊ ဘာဝနာမယပညာ၊ သုံးပါး၊
ဆည်းပူးပြုလုပ်မှုနှင့် ဉာဏကရဏီဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊
အဆက်ဆက်ရကြောင်း၊ ဉာတပရိညာ၊ တီရဏပရိညာ၊ ပဟာန
ပရိညာ- သုံးပါးကို ကျင့်ဆောင် အားထုတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
အဲဒီလို- ရှောင်ရန်လဲပြည့်စုံ၊ ဆောင်ရန်လဲ ညီညွတ်ကုန်မယ်ဆိုရင်၊
အထက်ကပြခဲ့တဲ့ အကျိုးလေးပါးကို ဆွတ်ခူးနိုင်မှာ အမှန်ပါဘဲ။
ဒီနေရာမှာ၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ စစ်မှန်ရင်- မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ကေန
ရကြောင်းအမှန်လို့- ကြားဘူး၊ သိဘူး၊ ယုံကြည်ပြီးမှ- အထူးမဆို
တော့ပါ။ ရှောင်ရန်၊ ဆောင်ရန်၊ သဘောသိပြီးရင် ရှေ့ဆက်၍-
ဇယားကွက်ရှိ ပယ်ရန်နှင့် သတ်ရန်၊ အချက်ကို ဆက်ကြပါအုံးစို့။

ဇယားကွက်ရှေ့အစွန်း၌၊ ပယ်ရန် လေးပါးတွင် ကာမ
သုခလ္လိကနုယောဂကို ရှောင်ဘို့ဆိုခဲ့ပြီ။ အဲဒီ... ငါးဖြာအာရုံ
ကာမဂုဏ်ကို အန္တပုထုဇဉ်တွေ- ဘာကြောင့် မရှောင်နိုင်သလဲလို့
ဆန်းစစ်ကြည့်ရင်- ပယ်ရန်ဖြစ်တဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိကို မပယ်နိုင်လို့
ဘဲ၊ သဿတ-ရှိသည်၏ အဖြစ် (ဝ ၁) တည်သည်၏အဖြစ် (ဝ ၂)

မြဲသည်၏အဖြစ်နှင့်၊ ဒိဋ္ဌိ-မှားသောအားဖြင့် မြင်မှတ်သိယူစွဲ
 ပြင်းရှိနေလို့ဘဲ ဖြစ်တယ်။ သုံးဆယ့်တတုံဝယ်၊ ကြည်လည်ကုန်၍
 တည်ရသည်။ တည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ယောက်ျား၊ မိန်းမတို့
 လည်းရှိသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ သူ-ငါ၊ ကျား၊ မ၊ အစရှိသည်
 သို့သည် ဘုံဘဝ၌ မြဲကုန်သည်ဟူ၍၎င်း၊ မိမိလိုချင်သော ငါးဖြာ
 အာရုံ၊ ကာမဂုဏ်တို့သည် ရှိသည်၊ မြဲသည်၊ ဟူ၍၎င်း၊ စွဲယူသား
 သော သဿတဒိဋ္ဌိ အယူကို မပယ်နိုင်သောသူအား ကာမ
 သုခဗ္ဗူတကို မရှောင်နိုင်ဘဲ၊ နုယောဂအဖြစ် အမြဲယှဉ်စပ်၍
 နေတတ်ကြသည်။

မှန်ပေသည်။ ငါးဖြာအာရုံ-ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော ဝတ္ထု
 ကာမကို၎င်း၊ ထိုဝတ္ထုကာမကို ကာမရာဂအနေဖြင့် လိုချင်
 ကပ်ငြိတတ်သော ကိလေသာကာမကို၎င်း၊ အပြင် ဝတ္ထုကာမ
 အတွင်းကိလေသာကာမ- နှစ်စုံလုံးတို့ကို၊ သဿတဒိဋ္ဌိ- ရှိသည်၊
 တည်သည်၊ မြဲသည်ဟု အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသာလျှင်၊ လိုချင်
 စရာနှင့် လိုချင်တတ်သောတရားတို့၏ (ဝါ) ခန္ဓာပဉ္စက-ရုပ်-နာမ်မျှ
 ၌စွဲလာကပ်ငြိ၊ အနုသယလက်ချက်မိသဖြင့် မစိစစ်နိုင်၊ လိုချင်စရာ၊
 မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ စား- တွေ့ထိအဖုံဖုံ အာရုံတို့ကို တထုံထုံအစဉ်
 မပြတ်လိုချင်၍ နေတတ်ကြပေသည်။

အဲဒီလို- သဿတဒိဋ္ဌိကို မပါယ်နိုင်သဖြင့် ကာမနယ်တခွင်ကို
 မရှောင်မကွင်းနိုင်ဘဲသာ-ဇွတ်ဆင်း၍ နေတတ်ကြ၏။ ထိုမျှသာ
 မကသေး၊ ဝတ္ထုကာမ၌- ကပ်ငြိတတ်သော ကိလေသာကာမ-
 ရာဂ၏ အပြစ်ကိုမသိ၊ တရစ်ရစ်ခံစားကာ နေမိသောသူသည်၊

လူ့ဘဝ၊ လူ့ကာမဂုဏ်စည်းစိမ်ထက်၊ မင်းဘဝ၊ မင်းကာမဂုဏ်
စည်းစိမ်ကသာသည်ဟူ၍၎င်း၊ လူမင်းစည်းစိမ်ထက်၊ နတ်ဘဝ၊
နတ်စည်းစိမ်က သာလွန်သည်ဟူ၍၎င်း၊ ကောင်းသည်ထက်
ကောင်းကို၊ မြှော်ငြောင်းကာရှုလိုချင်တောင့်တမှုကြောင့်- ဘဝ
ကောင်းရာ၊ ငါကောင်းဆိုတဲ့- သဿတလွန်ကဲ- ဘဝဒိဋ္ဌိထဲသို့
သက်ဝင်စွဲ၍၊ ကာမတဏှာမှ- ဘဝတဏှာကို ဥပါဒါန် အဖေ
တဲပြီးလျှင် တခဲနက် သက်ဝင်ကြပေသည်။

ဒီတော့ သဿတဒိဋ္ဌိကို မသတ်နိုင်လို့၊ ကာမတဏှာကို
မရှောင်ကွင်း၊ မသိမ်းဆည်းနိုင်ရင်၊ ကာမသုခလ္လိကနုယောဂ
အစဉ်ဖြစ်လျက်နှင့်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်မြတ်အစစ်၌၊ မရပ်
တည်နိုင်ပေ၊ သတ္တဝါ၊ သုဿ-ငါငါတို့၏ ရှေ့အစွန်းတဏှာမူလ
သည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ ငြိနေသမျှ၊ ခိုင်မြဲနေကြရတော့သည်။ ဤ
ကာမသုခလ္လိကနုယောဂနှင့် အတ္တကိလမထနုယောဂကို ဘုရား
ချင်သည်။

“ဒေမေ ဘိက္ခုဝေ အန္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇိတေန နသေဝိတဗ္ဗာ”
ဟု-ဟောတော်မူခဲ့ရာ၊ မုချအားဖြင့် ရဟန်းတော်များကိုသာ
ရည်၍၊ ဟောတော်မူသော်လည်း ရဟန်းလေးမျိုးနှင့် ဝဋ်မှ
ထွက်မြောက်ခြင်းကို လိုလားသော လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ အပါအဝင်
အကြင်အမှတ်မရှိသော ကျွတ်ထိုက်သည့်သူ၊ ဝေနေယျ ဟူသမျှ
တို့ပါ- ပါဝင်ပါတယ်။ အနာဂါရလမ်းဆိုတဲ့-အိမ်ထောင်၊ သား
မွေး၊ စွန့်ရေးညီစွာ၊ သံသရာမှ- ထွက်မြောက်ရာကိုသာ ရည်ရွယ်
မျှော်မှန်းသော ရဟန်းလေးမျိုးဟု ခေါ်အပ်သည့်၊ ဘိက္ခု-

ရဟန်း၊ သာမဏေရ-ရဟန်း၊ လူသိ-ရဟန်း၊ ပရမိဇ်ရဟန်းတို့သည် လည်း၊ ဤကာမသုခလ္လိကနှင့် အတ္တကိလမထ-ယှဉ်စပ်နေပါက မဇ္ဈိမပဋိပဒါအစစ်မဖြစ်ပါ။ ထိုနည်းတူစွာ-

အာဂါရ-လမ်း၊ အိမ်ထောင်သားမွေး၊ ရှုပ်ထွေးလူ့ဘုံ၊ ကာမဂုဏ်၌၊ အာရုံထုံလွှမ်း-သုခပန်းဟု- ထင်ငြိမ်းသမှု-အစဉ်ပြုလေ့ရှိသော- အကြင်သူတို့သည်လည်း- ကာမသုခလ္လိက နုယောဂ၌၊ သဿတဒိဋ္ဌိ-စိုက်၍နေကြသမျှ-အလိုက်သင့် ပါဝင်ခါနေရသဖြင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အခိုက်ဘက်သို့- မသက်ဝင်နိုင်ကြတော့ပေ။

ထိုသို့ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါဖြစ်ရန်၊ ရှေ့အစွန်း ကာမသုခလ္လိက နုယောဂ၊ နောက်အစွန်း အတ္တကိလမထနုယောဂ၊ နှစ်ပါးတို့တွင် ယခု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်၊ ရဟန်းရှင်လူ၊ သူတော်စဉ်အပေါင်းတို့၌၊ နောက်အစွန်း အတ္တကိလမထနုယောဂသည်၊ လွန်စွာ ရှားပါးလျက် မဖြစ်ထွန်း-မသက်ဝင်ကြတော့ပေ။ ရှေ့အစွန်း ကာမသုခလ္လိက နုယောဂ၌ကား၊ အမျှားအားဖြင့် ငြိစွန်းယှဉ်စပ်၊ ကပ်ရောက်ခါနေတတ်ကြပေသည်။ ၎င်းကို အရင်းစစ်ပါကလည်း ကာမဘုံ-ကာမာဝစရစိတ်၊ ကာမ သတ္တဝါဆိုသည်မှာ မူလခန္ဓာ ရလော သက်ဝင်မှုကိုယ်၌က၊ ကာမုပါဒါနိ၊ အတ္တဝါဒုပါဒါနိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေ ပါခဲ့ရခြင်း အကြောင်းရင်းအစရှိနေကြရ၍ ဖြစ်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့်- စွဲလန်းမှု ဥပါဒါနိကို မသိမ်းဆည်းနိုင်ခြင်း၊ ကာမနှင့်အတ္တ နှစ်ဌာန၌၊ သဿတဒိဋ္ဌိကို မပယ်နိုင်ခြင်း၊ ကာမသုခလ္လိကနုယောဂ ဟူသော ငါးဖြာ အာရုံ၊ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်နှင့် ခံစားမှုအမြဲ

ယှဉ်စပ်နေသည်ကို မရှောင်ကြဉ်နိုင်ခြင်းများ ဖြစ်ပွားနေကြရသည်။

ရဟန်းတော်၊ သာမဏေများ- အတွက်၌လည်း၊ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး၊ လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့သည်၊ ငါးဖြာအာရုံ- ကာမဂုဏ်၌၊ သက်ဝင်သော- အရာဖြစ်ပေသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အနေဖြင့်၊ စား၊ ဝတ်၊ နေရေး၊ ကျမ္မာရေးသည်လည်း၊ ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်နှင့်သာ ယှဉ်စပ်နေသည်။ ဤသို့ဖြင့်- ကာမသုခလ္လိက နုယောဂကို ရှောင်ရာဝယ်၊ ဒါတွေကို မသုံးဆောင်၊ မစားသောက်၊ မဝတ်ဆင်၊ မခံစားဘဲ- မနေထိုင်ဘဲ၊ နေရမှာလားဆိုတော့၊ ဒီလိုလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ခန္ဓာဝန်ရှိရင်- သင်္ခါရဒုက္ခ တွင်တွင်ကြီး- အဖိခံနေရသည်မှာတော့၊ ၃၁-ဘုံသားတိုင်း အတူတူလိုပါဘဲ။ ဒါကို- ရဟန်းတော်၊ သာမဏေများအနေနှင့်ကတော့၊ ပစ္စယသန္နိသိတ သီလဆိုတဲ့၊ ပစ္စဝေက္ခဏာတင်- ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်းမှုသည်၊ ကာမသုခလ္လိကနုယောဂကို၊ ရှောင်ကြဉ်ရာ အတွင်းဝင်သော- သိက္ခာတရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ခန္ဓာဝန်ကို- သင်္ခါရ ဒုက္ခလို့ မြင်သော- အကြင်ရဟန်းတော်- သာမဏေတို့သည်၊ အနေသနကုလဒုသကအားဖြင့်- ထို ပစ္စည်းလေးပါး၌၊ ဝိသမလောဘဖြင့်- မရှာမှီးခြင်း၊ စင်ကြယ်သော ဓမ္မိယလဒ္ဓဖြင့်- ယထာရဟထိုက်သင့်သမျှ- ရသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့၌၊ ပစ္စဝေက္ခဏာတင်၊ ဆင်ခြင်သုံးဆောင်ခြင်းသည်၊ ကာမသုခလ္လိကနုယောဂနှင့်၊ မယှဉ်မစပ်- သုံးဆောင်အပ်ခြင်းသာ ဖြစ်ရာ၊ ဤသိက္ခာပုဒ်တော်သည်၊ ဝိပဿနာပွားများမှုကိုကောင်းစွာ အထောက်အကူရစေသော- ဘုရားအဆုံးအမတော် ဖြစ်ပါ

သည်။ လူတို့ကဲ့သို့— ရုပ်ရေဝပြုံး- အားအင်တိုး၍- အမျိုးမျိုး
သော- ကာမဂုဏ်ကို- ခံစားလိုသော အချင်းအရာအားဖြင့်(၀၁)
စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့်၊ မသုံးဆောင်သည်ဖြစ်၍၊ (၀၁) သာသနာ့
ဝန်ထမ်း- ကြေမြှုပ်ခင်းဖြင့်၊ မျှော်မှန်း- မဂ်ဖိုလ်- ဝဋ်မှ ထွက်လိုမှု
ကိုသာ- ရှေ့ရှုဆင်ခြင်- သိမ်းဆည်းသုံးဆောင်သော အားဖြင့်၊
ကာမသုခလ္လိကနုယောဂနှင့် မယှဉ်မစပ်- လွတ်အပ်ပြီးသော
အဘို့ရှိနိုင်ကြကုန်ရာပါသည်။

လူတို့အနေ— အိမ်ထောင်သားမွေးအားဖြင့်၊ နေထိုင်ငြား
သော- ယောဂီတို့၌လည်း၊ ထို ရဟန်းတော်၊ သာမဏေတို့၏၊
ပစ္စယသန္တိသီတသီလကို၊ အတုယူ၍ ပြုကျင့်ဆင်ခြင်- သိမ်းဆည်း
ခြင်းဖြင့်လည်း- သက်ဝင်နိုင်ကြပါသည်။ လူတို့ အနေအားဖြင့်၊
ဂရုဓမ္မနိစ္စသီလဝေါ- ငါးပါးသီလ- လုံခြုံစွာရရှိရန်သည်လည်း၊
လွန်စွာအရေးကြီးပါသည်။ ထိုသို့သော— ပါတိမောက္ခသံဝရ
သီလ၏၊ အစနိဒါန်းဝင်သော သီလမရှိဘဲ၊ ပစ္စယသန္တိသီတ
သီလ အနေအားဖြင့်၊ ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်းကာ၊ ငါးဖြာအာရုံ—
ကာမဂုဏ်နှင့်- စပ်လျင်းသော ခန္ဓာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရာရာတွင်-
သင်္ခါရဒုက္ခလှိုမြင်ပြီး၊ ဒီအာရုံတို့ကို- ချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်နှင့်
မခံစားပါဘူးဟူ၍၊ သိမ်းဆည်းခြင်းမျိုးသည်- အဓိပ္ပာယ် ကင်းမဲ့
သော- အလုပ်သာဖြစ်ချိမ့်မည် ဖြစ်ပါသည်။ (၀၁) ဆားမပါ
သော ဟင်းကဲ့သို့သာ- အနှစ်အရသာ ပြည့်စုံစွာ ပေါ်ထွက်လာ
သောအကြောင်း မရှိကောင်းသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်ဝီရိယကိုပယ်ပြီး-သတ်
ပြီးလျက်၊ အိမ်ထောင်သားမွေးပြုကြသေးခြင်းတွင်၊ ထို ငါးပါး

သီလနှင့် သမ္မာအာဇီဝကိုမျှ၊ ပြည့်ဝစွာ မကျိုးမဝေ၍- မပျောက်
မကြားတော့ဘဲ၊ အိမ်ထောင်သားမွေးမှုအတွင်းဝယ်၊ ပစ္စဝေက္ခ
ဏာကို အလေးတင်၍၊ အပြစ်ကင်းစင်- စိတ်ချလက်ချ- ပျော်
ပါးစွာ နေနိုင်ပါသေးလျှင်၊ မိမိတို့-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊
ငါးပါးသီလ-လုံခြုံကြ၍- သဿတဝါဒကို- ပယ်နိုင်လျှင်၊ ရဟန်း
တော်ရှင်သာမဏေတို့ကဲ့သို့၊ ခန္ဓာဝန်ထမ်း၊ ဒုက္ခကြမ်းကို၊ အငန်း
မရ- မဖြစ်စေကြဘဲ၊ ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်၊ သုံးဆောင်အပ်သဖြင့်-
ကာမသုခလ္လိကနုယောဂကို၊ မယှဉ်မစပ်- မချဉ်းကပ်ရာ ကျစေ-
ဖြစ်စေရာပါသည်။ ။

တနည်းဆိုသော်- ရဟန်းရှင်လူ၊ မည်သူမဆို၊ အပိစ္ဆတာ-
အလိုနည်းမျှ၊ သန္တုဋ္ဌိ၊ ရောင့်ရဲမှုအားဖြင့်၊ ဤ ခန္ဓာဝန်- သင်္ခါရ
ဒုက္ခအပေါ်တွင်၊ ရှိစေရပါမည်၊ အန္တပုထုဇဉ်တို့ကဲ့သို့၊ အလိုကြီး
မျှ၊ မရောင့်ရဲနိုင်မှု- သည်းမခံနိုင်မှု- အစုစုကို ရင်ဝယ်ပိုက်ထား
ပါက၊ ခန္ဓာဝန်- သင်္ခါရ ဒုက္ခပါကလားဟုလည်း အမှတ်မရ၊
ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်းဘို့လည်း၊ ဝေလာဝေးစွာ အားဖြင့်- ကာမ
သုခလ္လိကနုယောဂကိုပင်၊ ချမ်းသာဘွယ်- အစဉ်ထင်၍၊ လိုက်
စားနေပါက၊ အဘယ်မှာ- မဇ္ဈိမပဋိပဒါရနိုင်ပါမည်နည်း၊ လိုအပ်
သမျှ- ရှာဖွေရဆဲ၊ ဖြစ်ပေါ်မြဲနှင့်၊ ရပါသမျှ- မရောင့်ရဲနိုင်ဘဲ၊
လိုချင်သမျှ- ဖွေရှာမဆုံး- ခံစားအုံးမည်ဟု ဆိုပါက၊ သဿတ
ဒိဋ္ဌိလည်း မပယ်၍- အစဉ်ငြိမ့်ပြီး၊ ကာမသုခလ္လိက နုယောဂလဲ-
အစဉ်ရှိနေတတ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့်- လိုချင်တာနဲ့- လိုအပ်တာ
ကို၊ ခွဲခြားသိ၍- လိုအပ်သမျှလေးနှင့် ရောင့်ရဲသည်းခံ၊ ပစ္စဝေက္ခ

ဏာ- ဉာဏ် တင်ပါ၊ လိုချင်ဘာနောက်ကို- လောဘနှင့် တောက်
လျှောက်လိုက်နေရင်၊ ဝိသမဂျောက်ထဲကိုကျ၍၊ လောကသံသရာ-
နှစ်ဖြာကောင်းကျိုး၊ မဖွင့်ဖြိုးနိုင်တော့ပြီဟု- ကြပ်ကြပ်မှတ်ပါ
လေ။ ။

ဒီတော့- ရှေ့အစွန်းပယ်ရန်- လေးမျိုးထဲမှာ၊ ကာမသုခလ္လိ^၀
ကနုယောဂကို၊ မကပ်မယှဉ်အောင်၊ ရှောင်ကြဉ်ရမည်၊ သဿတ
ဒိဋ္ဌိ- ရှိသည်၊ တည်သည်၊ မြဲသည်- ဟူသော အယူကို ပယ်ရမည်
လို့၊ ပယ်ရန်လေးပါး တွေနိုင်ပါသည်။ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့်-
ကာမသုခလ္လိ^၀ကနုယောဂ- ဘာကြောင့်ဖြစ်၊ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ ကာမု
ပါဒါန်- ကြောင့်ဖြစ်၊ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ ကာမုပါဒါန် ဘာကြောင့်
ဖြစ်= အတ္တဝါဒ ပါဒါန်ရှိလို့ဖြစ်၊ ကာမ သုခလ္လိ^၀က- ဘာ
ကြောင့် အမြဲယှဉ်၊ ချမ်းသာမှုအယာဉ်နဲ့ ခံစားပြီးတဲ့၊ အတိတ်
အာရုံကို အကြောင်းပြု၍၊ ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အထင် အမြင်
အစွဲ အလန်း- အယူ မှားခန်းများနှင့် ကာမကို သုခလ္လိ^၀ထင်
ပြီး၊ ခံစားမှု အမြဲ ယှဉ်စပ်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့်- အရင်း
စစ်တော့- အမြစ်မြေက၊ ဆိုဘိသကဲ့သို့၊ ဘဝါဘဝေ^၀ ခန္ဓာတွေ
မျိုးစုံ၌၊ ထုံလွှမ်းခဲ့သော အနုသယတို့-ထိုးဆွချက်ကြောင့်၊ အဆိုး
ပထမ ကိလေသာတို့နှင့် ညစ်ထေး၍လာခဲ့ရသည်၊ အာရုံ-ဒွါရ-
ပေါင်းဆုံကြသည့်- စိတ်အစဉ်၌၊ ကိုယ်ကာယကို၊ တွင်တွင်လိုက်
စေပြီး၊ အမှိုက်တိုက်ကို အလင်းထင်၍၊ လောကီ ဝေဒယိတ-
ခဏတ္တယသုခ သောမနဿ ဝေဒနာ၏ အပြစ်ကို၎င်း။ ဝတ္ထု
အာရုံ- ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်ကို၎င်း။ ခန္ဓာမလ- ကိလေသာဝဋ်
ကြောင့်၊ ညစ်ရအဖုံဖုံကို၎င်း။ မသိမမြင်နိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်ခါ၊

ကာမသုခကို- ခံစားရင်းမှ- မဂ်ဉာဏ်ရကြမည်ဟု အထင်မှားခြင်းကို- ပယ်ရှင်းလျက်- သိမ်းဆည်းရပုံကို၊ နားလည်ပြီးလျှင်- ရှောင်ကြဉ်ရာ ရောက်အောင် (၀၇) လျော့လွန်းအနေ မသက်ဝင်စေအောင်၊ ငါးပါးပဉ္စသီနှင့် ပစ္စဝေက္ခဏာတင်မိသည်အထိ ခန္ဓာဝန်-သင်္ခါရ ဒုက္ခကိုမြင်၍ ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်းကြရာပါသည်။

နောက်အစွန်းပယ်ရန် လေးပါးမှာမူ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ ထွန်းပြောင်ရာခေတ်- တရားစစ်-တရားမှန်တို့ကိုသာ၊ ရှာဖွေဆည်းပူးသူတို့အဘို့၊ မသက်ဝင်နိုင်သည်က များပါသည်။ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ သံယောဇဉ်ဝင်၊ အတ္တကိလမထ နုယောဂ ဆိုသည်မှာ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရနှင့် မစပ်သော စွဲမိစွဲရာ သမုတိပညတ်-အကျင့်အရပ်ရပ်တို့၌ မိမိကိုယ်ကို ပင်ပမ်းညှင်းဆဲ-နှိပ်စက်ဘိသကဲ့သို့သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-ဝိဘဝပါ ငြိသည်။ ဖြစ်ပြီးက ပြတ်စဲ၊ ဒီဘဝ-ဒီကိုယ်နှင့်ဘဲပြီးရောဟူသော ဒိဋ္ဌုပါဒါန်မှ ပေါ်ထွက်လာသည့် စွဲလန်းချက်ကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ပင်ပမ်းစွာကျင့်ခြင်း၊ တခုခုမှ မကျင့်ငြားလည်း၊ ကာမဂုဏ်နှင့် ချမ်းသာဘွယ်ရာတို့ကို ဒီဘဝ- ဒီကိုယ် စံပြီးရင်၊ ပြတ်တာဘဲဟု အယူလွဲ-အမှတ်မှားခြင်းကြောင့်၊ တဘဝ-တခဏချမ်းသာနှင့် တသံသရာလုံး မိမိကိုယ်ကို ညှင်းဆဲနှိပ်စက်-ဆင်းရဲပြည့်နှက်သည့်- အဝီစိ၊ မဟာအဝီစိသို့ ကျခံရသည်အထိ ညှင်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း-စာရင်းသို့ သက်ဝင်ကြရတော့သည်။ ထို့ကြောင့်- ဤနောက်အစွန်း၊ အတ္တကိလမထ၏ အပြစ်များသည်၊ ကြီးမားလေးနက်-ထင်ရှားလှ၍၊ သူငါတစု-သိလွယ်ကြပါသည်။ မူလပင်ဂိုရ်-ပုဂ္ဂိုလ်ထိုထိုတို့- မိမိကိုယ်ကို ပစ္စုပ္ပန်အတွက်လဲ- မညှင်းဆဲလိုကြ၊ နောင်တမလွန် အတွက်လဲ-

ဆင်းရဲတွင်းနက်အောင်-မဖြစ်စေလိုကြသည်မှာ၊ ကာမသတ္တဝါ၏ သဘောသွားအရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအထဲ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ အယူ မှန်လာရာတွင် သဿတအယူနှင့် ဥစ္ဆေဒအယူ- အဖြစ်များကြ သည်ကတော့၊ သဿတဒိဋ္ဌိ အဖြစ်များကြ၏။ ဘာကြောင့်ဆို သော်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ- ပဋိသဒေါသသည်၊ ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန် ထင်ရှား၍- ကိုယ်ကျိုးမဲ့အား- ဆောင်နှင်းတတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ် သည်။ သဿတဒိဋ္ဌိ- တဏှာလောဘကိုမူ သိမ်မွေ့သောအား ကိုယ်ကျိုးရှိတရားဟု ထင်ငြား၍၊ အပြစ်ကို မမြင်ငြားနိုင်တော့ တဲ-လှည့်ပတ်ခံထားကြရ၍ ဖြစ်တော့သည်။ ထိုအကြောင်း ထင် ရှားပုံမှာ....

ဒိဋ္ဌုပါဒါနိသည် ဘာကြောင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၌ သက်ဝင်ရပါ သနည်းဟု ဆန်းစစ်ရင်၊ ကမ္မသကတ-သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ပင် မရှိသူတို့၌ သာ- ဖြစ်ကြသော (နတ္ထိဒိန္နံ-ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုးသည်မရှိ၊ နတ္ထိယိဋ္ဌံ- ဘုရားခွင့်ပြု စကြာမနွတ်မင်းတို့ပြုသော- ယဇ်ကြီး ပူဇော်ခြင်းမျိုးသည် အကျိုးမရှိ၊ နတ္ထိဟုတံ- အာဟုန, ပါဟုန၊ မင်္ဂလာကြိယာ၏ အကျိုးသည်မရှိ၊ နတ္ထိသုကတ-ဒုက္ကဋ္ဌာနံ ကမ္မိနံ ဖလံ ဝိပါကော-ဆယ်ပါးသောကုသိုလ်-အကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်ကုန် သော ကံတို့၏-အကျိုးဆက်-အကျိုးရင်းသည်မရှိ။

နတ္ထိပီတာ-အဖ၌ ပြုသောကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုသည်မရှိ။ နတ္ထိမာတာ၊ အမိ၌ပြုသော ကောင်းမှု မကောင်းမှုသည် မရှိ။ နတ္ထိဩပပါတိကာ၊ ရှေ့ဘဝမှ စုတေ၍၊ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်း အလေ့ရှိသော သတ္တဝါတို့သည်မရှိ။ နတ္ထိ လောကေ သမဏ

ဗြဟ္မဏာ-သမ္မဂ္ဂတာ-သမ္မာပဋိပန္နာ- အကြင် သမဏ၊ဗြဟ္မဏ
တို့သည် ပစ္စုပ္ပန်၊တမလွန်လောကကို ကိုယ်တိုင်ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်
မျက်မှောက်ပြု၍ ဟောပြောနိုင်ကုန်၏။ ထိုသို့သဘောရှိသော
အနုလောမ ပဋိပဒါကို ကျင့်ကုန်သည့် ဓမ္မိကဖြစ်သော သမဏ-
ဗြဟ္မဏတို့သည် လောက၌မရှိ)ဟူ၍ ဒသဝတ္ထုက ဆယ်ပါးသော
တရားတို့၌ ဖေါက်ပြန်မှားယွင်း-စွဲလန်းခြင်း-ထန်ပြင်းသော အယူ
ရှိသည့်သူတို့သည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်အဖြစ်သို့ သက်ဝင်ကုန်၏။ ထိုသို့
သော ဒသဝတ္ထုက-ဆယ်ပါး၌ စွဲလန်းသော ဒိဋ္ဌုပါဒါန်ရှိသူတို့
သည်၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒ၌သာယှဉ်၍ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ငြိကုန်သော သူတို့
ဖြစ်ရာ၊ ဤဒိဋ္ဌုပါဒါန်ရှိသူအား သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ဟူသော အတ္တ
ကိလမထနုယောဂနှင့် ယှဉ်စပ်ခြင်းသို့ အစဉ်ရောက်ကြရတော့၏။
အနာဂတ်အားဖြင့် မယုံကြည်သော အာရုံ၌လည်း သက်ဝင်ကုန်
ကြတော့၏။

ယခုမျက်မှောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တယောက်၌ ဤအယူတို့
သည် မသက်ရောက်ကြတော့ပေ။ ရတနာသုံးတန်၊ ကံ၊ ကံ၏အကျိုး
ကို ယုံကြည်ပြီးသား-သာဖြစ်ခါ၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်သည်မရှိ၊ ဥစ္ဆေဒ
ဒိဋ္ဌိလည်းမရှိ၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန် အခြေခံသည့် အတ္တကိလမထ
နုယောဂလည်း မယှဉ်မစပ်နိုင်တော့ပေ။

သို့သော်ရှေ့ အစွန်းဟုဆိုအပ်သောကာမသုခလ္လိကနုယောဂ
ဖြစ်ကြောင်း၌မူ၊ ပြေးကပ်သက်ဝင် စပ်ယှဉ်၍ နေတတ်ကြပြန်
တော့၏။ ဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်သည် သက္ကာယ
ဒိဋ္ဌိ(၂၀)လျှင် အရင်းခံ တရားကိုယ်ရှိရာ (ရုပ်သည် ငါဖြစ်၏၊

ငါသည် ရုပ်ဖြစ်၏။ ရုပ်၌ ငါရှိသည်-ငါ၌ ရုပ်ရှိသည်ဟူ၍၎င်း၊
 ငါ့ရုပ်-သူ့ရုပ်၊ သူ့ကိုယ်-ငါ့ကိုယ် စသည်ဖြင့် စွဲလန်းခြင်း(ခံစား
 သူသည် ငါဖြစ်၏-ငါသည် ခံစားသူဖြစ်၏။ ငါ၌ ခံစားမှုရှိ၏-
 ခံစားမှု၌ ငါရှိ၏ဟူ၍၎င်း၊) ငါခံစားရတာပေါ့၊ သူခံစားသွား
 တာပေါ့-စသည်ဖြင့် စွဲလန်းခြင်း (မှတ်သားတာ ငါဖြစ်၏-
 ငါသည်မှတ်သားတတ်သူဖြစ်၏။ ငါ၌မှတ်သားမှုရှိ၏- မှတ်သား
 မှု၌ ငါရှိ၏ဟူ၍၎င်း၊) ငါမှတ်သားထားတာပေါ့-လျှာပေါ့တင်
 စား-မှတ်သားထားတာပေါ့၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့ထိ မှတ်သားတာ
 ပေါ့၊ ငါ့စိတ်နဲ့မှတ်ထားတာပေါ့၊ သူမှတ်ခိုင်းထားလို့ မှတ်ထား
 တာပေါ့- စသည်ဖြင့် စွဲလန်းခြင်း (ပြုလုပ်သူသည် ငါဖြစ်၏၊
 ငါသည်ပြုလုပ်သူဖြစ်၏။ ငါ၌ပြုလုပ်မှုရှိ၏- ပြုလုပ်မှု၌ ငါရှိ၏-
 ဟူ၍၎င်း၊)

ငါလုပ်တာ၊ သူလုပ်တာ၊ ငါပြောတာ၊ သူပြောတာ၊ ဟုဆိုအပ်
 သော ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ ပြုမှုသင်္ခါရ၌ ငါရှိ၏ဟု စွဲလန်းခြင်း၊
 (သိစိတ်သည်-ငါဖြစ်၏၊ ငါသည်သိစိတ်ဖြစ်၏။ ငါ၌စိတ်ရှိ၏။
 စိတ်၌ ငါရှိ၏ဟူ၍၎င်း၊) ငါသိလို့ လုပ်တာ၊ ပြောတာပေါ့၊ သူသိလို့
 ပြောတာ၊ လုပ်တာပေါ့-စသည်ဖြင့် စွဲလန်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော
 ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်၊ ငါးအင်္ဂသော ခန္ဓာ အစု
 တို့၌၊ ခန္ဓာတပါးလျှင် လေးချက်လေးလီ၊ မှီတည်၍ ဖြစ်သော
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိ (၂၀) တို့သည် အတ္တဝါဒပါဒါန်မည် ကုန်၏။
 အဲဒီ သက္ကာယဒိဋ္ဌိခေါ်- အတ္တဝါဒပါဒါန်ရှိခြင်းကြောင့် သဿ
 တဒိဋ္ဌိသည်၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပေါ်ပေါက်သကဲ့သို့ စွဲဝင်

သက်ရောက်၊ မှားချက်မြောက်သည်ဖြစ်၍- ကာမုပါဒါန်နှင့်
ဇာဆက်ထည်း သက်ဝင်သော ကာမသုခလ္လိက နုယောဂသည်
အစဉ်ငြိနေရတော့သည်။ အငြိလွန်ကဲ- ကာမရာဂမြဲလျှင်- သဿ
တဒိဋ္ဌိမှ- ဘဝဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော- ဘဝတဏှာ- ဘဝရာဂတိုင်
အောင်၊ ခိုင်မြဲစွာ ချီနှောင်ခံရတတ်တော့သည်။

ဤ- စွဲလန်းတတ်မှု ဥပါဒါန်အစု၊ လေးခုသော- ကာမုပါ
ဒါန်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်- သီလဗ္ဗတု ပါဒါန်တို့သည်၊ ရလာခြင်း
အကြောင်းရင်းကို ပြန်ကြည့်တော့လည်း၊ တဏှာပစ္စယာ၊ ဥပါ
ဒါန်မှပင်- ရလာခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့်- ပထမဦးစွာ- ဝဋ်၏
ဦးခေါင်းသဖွယ်- ရှေ့အစွန်းဖြစ်သည့် တဏှာတည်းဟူသော
အကြောင်းကြောင့်- ကာမုပါဒါန်ဟူ၍၊ တည်ထောင်ရရှိပြီး၊
ဥပါဒါန်ကုဋ္ဌာစုံစေ့အောင်- ဒိဋ္ဌိသုံးစားဖြစ်သော- ဥပါဒါန်
များပါ- အဝိဇ္ဇာ၏ ဖုံးကွယ်ထားမှု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်
ပွားကြရသည်။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊
မငြိမ်းမရပ်စေခြင်း၊ ကွက်လပ်အတွင်း၌၊ ကာမုပါဒါန်၊ အတ္တဝါ
ဒုပါဒါန်တို့ဝင်စွဲကာ- သဿတဒိဋ္ဌိ- အစဉ်ငြိပြီးလျှင်၊ ကာမ
သုခလ္လိက နုယောဂကို၊ အမြဲယှဉ်စပ်၊ ခံစားအပ်တိုင်း၊ တဏှာ
ပစ္စယာ- ကာမုပါဒါန်အရင်းခံကြောင့်၊ ကာမတဏှာနှင့် ဘဝ
တဏှာ နှစ်ဖြာအသစ်၊ သမုဒယစစ်စစ်ဖြစ်စေကာ- ကာမရာဂါ
နုသယနှင့်- ဘဝရာဂါ နုသယတို့တိုင်၊ အနုသယသစ်တွေ- ကိန်း
အောင်းဆောင်သဖြင့် ကိလေသဝဋ်ကို- ချွတ်လွှဲဖြတ်တောက်
ချင်ပါလျက်၊ ကာမသုခလ္လိက နုယောဂစက်ကို- မပယ်ဖျက်နိုင်
သဖြင့်၊ မဂ်ပန်းတိုင်ကို မတက်လှမ်းနိုင်ဘဲ- ဖြစ်ရတော့သည်။

ဒီတော့- ရှေ့အစွန်းပယ်စရာ- ကာမသုခလ္လိကနုယောဂ-
သဿတဒိဋ္ဌိ- ကာမုပါဒါန်တို့ ဘယ်လိုစွဲငြိရသည်ကို- ပိုင်းခြား
သိပြီး၊ သိမ်းဆည်းပေးပါ။ တရားနှလုံးသွင်းဆဲ- ပစ္စုပ္ပန်အာရုံမှ
လွဲသော- ရှေ့အစွန်း အတိတ်အာရုံကိုလဲ- နှလုံးမမူ၊ ပယ်ပစ်
တော်မူရန်ကို၎င်း။

နောက် အစွန်းပယ်စရာ၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂ၊ ဥစ္ဆေဒ
ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်တို့၊ ဘယ်လိုစွဲငြိရတတ်သည်
ကို သိရှိပြီး၊ သိမ်းဆည်းပေးပါ။ ၎င်းနောက်အစွန်း- အနာဂတ်
အာရုံကိုလဲ၊ ဘာဝနာဘိသမယ၌၊ မမျှော်မမှန်း၊ ပယ်ဖျောက်
ရန် စခန်းကိုလဲ- ကောင်းစွာယုံကြည်၊ ပယ်သင့်ပါတော့သည်။
ရှေ့အစွန်းလျှော့လွန်း တဏှာနှင့် တင်းလွန်း ဒေါသ၊ ပဋိဆာ
တို့၊ မဝင်မသက်- ပယ်နိုင်ချက်ကို၊ ဤသို့- ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်း
အင်ကို ပြုအပ်ရာပါသည်။

စား၊ ဝတ်၊ နေရေး၊ ကျန်းမာရေးဟု၊ လေးထွေအမှု၊ ပြုရ
နေစဉ်- ခန္ဓာဝန်သည်၊ သူ့ကျွန်သဖွယ်၊ တသွယ်ဝဝ၊ လုပ်ကျွေး
ကလည်း၊ တကွမပြီး၊ အချည်းနှီးဖြင့်၊ ပျက်စီးကုန်ဆုံး၊ နေ့ကို
ညဖုံး၊ ရက်လုံးပျောက်ကွယ်၊ လဝယ်အစဉ်၊ နှစ်လျှင်အမြဲ- ပြုစု
တုံ့လည်း၊ မမြဲနာမ်ရုပ်၊ အစဉ်ဆုတ်၍၊ ချုပ်ပျက်ခါသာ၊ ဇရာ
ဘီစီး၊ သေချိန်နီးကို၊ အပြီးပို့သို့၊ မချီတူစွာ၊ ပြုရပါသည်။
ခန္ဓာဝဋ်ကောင်း၊ မချွတ်ဘောင်၌၊ အခေါင်ဒုက္ခ၊ သင်္ခါရမျှပါ
တကားဟု ၎င်း။

သို့ကလောက်ပင်၊ မုန်းမဝင်ဘဲ၊ ချစ်ခင်ယုယ၊ ပြုသမျှ၌၊
မရပ်မတည်၊ တလီဇရာ၊ ဗျာဓိပါ၍၊ မဟာဒုက္ခ၊ မရဏဘေး၊

ချဉ်းကပ်ပြေးတတ်၊ ဆွဲရပ်မနိုင်၊ မတားနိုင်ဘဲ၊ မခိုင်ကြမ္မာ၊ ကြုံ
လေခါ၌၊ ဝေဒနာလွန်ကဲ၊ ဒုက္ခပဲ့ကို၊ မချီထန်သဲ၊ ခံခက်ခဲလည်း၊
မလွဲမရှောင်၊ ကျ၍ဆောင်လျက်၊ ဝင်းပြောင်းမှည့်ရွှန်း၊ သစ်သီး
ကျွမ်းတို့၊ တဖြုတ်ဖြုတ်ကျေ၊ ကျလေဘိသို့၊ မမြဲခန္ဓာ၊ ဝဋ်ကြမ္မာ
သည်၊ မဟာဒုက္ခ၊ ဆင်းရဲအနန္တနှင့်၊ အတ္တမငြိ-အနတ္တအတိန်၊
အနှစ်မပါ၊ သုဿန်သာ လုပ်တိုင်းသို့၊ မြိုက်ဖုတ်ကပ်ချဉ်း၊ သင်္ဂြိုဟ်
ခြင်းလျှင်၊ အဆုံးရှိပါတကား- ဟု ၎င်း။

ရှင်ဆဲခဏ၊ ကံပစ်ချ၍၊ အခွင့်ရသည့်၊ ဘဝခန္ဓာ၊ ဝန်မဟာ
ကို၊ မသာလည်းထမ်း၊ သာလည်းထမ်းရာ၊ လေးခန်းအခြေ၊
စား- ဝတ်-နေနှင့်၊ မဝေးဗျာဓိ၊ နာမရှိအောင်၊ ပြုနှင်းဆောင်
ရာ၊ အခေါင် ဒုက္ခ၊ သင်္ခါရကို၊ ဖြုတ်ချမနိုင်၊ ပြုရတိုင်လည်း၊
ခြမ်း၊ ပူ၊ ခြင်မှတ်၊ ထက်မျက်လေနေ၊ ကင်းမြေဖျက်ရှိ၊ မယှက်
မိအောင်၊ တင်ကာဆောင်လွှမ်း၊ အဝတ်ပန်းကို၊ ဆင်မြန်း
သန့်ရှင်း၊ ပေးရခြင်းကား၊ ဝတ်စားတန်ဆာ မဟာဒုက္ခပါ
တကား။

စားဘွယ်သောက်ဘွယ်၊ လျက်ဘွယ်တမျိုး၊ ခဲဘွယ်တလီ၊
အလီလီဟာရာ၊ မျှီရအလုပ်၊ ရသာဘုတ်သည်၊ မကြာခဏ၊ မစင်
ဘဝသို့၊ ကျမှာသိလျက်- မျှီမိချက်တွင်၊ မပျက်ခန္ဓာ၊ အဟာ
ရာဟု၊ ထောက်ပံ့သမှု၊ အစဉ်ပြုမှု၊ ဆာမှုဒုက္ခ၊ ကင်းကွာရ၍၊
မျှတကိုယ်ရေး၊ ထိုအနေ၌၊ မသွေခမ္မ၊ ကျင့်ရန်မျှဟု၊ အာရုံပြု
ခါ၊ တဏှာရသာ၊ ခွဲကာချလျက်၊ လှပကိုယ်ရေး၊ စိုပြေလန်းဆန်း၊
လွန်ညစ်ညမ်းသည်၊ ရာဂဘမ်းပြ၊ ရုပ်ကာယကို၊ မကျရအောင်၊
စောင့်စည်းဆောင်မှု၊ ငါးဖြာအာရုံ၊ ကာမဂုဏ်အစ၊ အာဟာ

ရတုင်၊ အကြောင်းဝင်သည်၊ တသွင်သင်္ခါရ၊ ဒုက္ခမျှ ပါတကား။ ။

ဝတ်ခါစားသောက်၊ တထောက်မနား ပြုငြားနေစဉ်၊ မောပမ်းကျင်က၊ တသွင်အကြောင်း၊ နွေ၊ မိုး၊ ဆောင်းဟု၊ သောင်းပြောင်းဥတု၊ ဒါဏ်အမှုကို၊ ကာကွယ်ပြုရာ၊ ထိုဂေဟာ၌၊ ပန်းဖြေလျောင်းစမ်း၊ တည်နေချက်ဖြင့်၊ ပြုလျက်တဖြာ၊ သင်္ခါရတည့်၊ ဘလ္လင်ဒုက္ခ၊ သောင်နှင်းကြ၍၊ နေထိုင်ရခြင်း၌လည်း၊ ခန္ဓာစုဝယ်၊ စတုတ္ထဝိသုဒ္ဓိ၊ လေးသွယ်ခါတ်ကြီး၊ ဖေါက်ပြန်နည်းကို၊ ခံသည်းနိုင်ငြား၊ ခိုအောင်းကာ နေထိုင်ရသော၊ ခန္ဓာဝန်ထုတ်၊ ဒုက္ခသရုပ်မျှပါတကား။ ။

စားခါဝတ်မျှ၊ နေထိုင်ရလည်း၊ ခဏမကြာ၊ ဖေါက်ပြန်ခါဖြင့်၊ ဖြစ်လာစွဲကပ်၊ ခြောက်ရပ်ကိုးဆယ်၊ ရောဂါနယ်မှ၊ မရှောင်ဖယ်နိုင်၊ ကြုံလာဆိုင်က၊ အနိုင်အရှုံး၊ ကုစားသုံး၍၊ တနှုံးထိုးနှုံး၊ သွေးသွင်းခံရာ၊ တရံနှိပ်နင်း၊ ကုသခြင်းကို၊ မပြတ်ပြုရ၊ နှိပ်စက်လှသည်၊ သင်္ခါရဒုက္ခ၊ ဗျာဓိမျှသာ၊ ရှိလာအနေ၊ ခန္ဓာတွေ့ပါတကားဟူ၍၎င်း။ ။

ဝတ်ရင်၊ လှချင်တယ်လို့ မဝတ်နဲ့၊ စားရင် အားအင်ပြည့်ဖို့၊ ကာမဂုဏ်ကို၊ မျှော်ကိုး၍မစားနဲ့၊ နေရင်-သာယာငြိမ်ညောင်း၊ ဇိမ်ကောင်းတွေ့ရန်လို့ မနေမအိပ်နဲ့၊ ဝါးမျှိဆေးဝါး၊ ထိုးပါငြားရ၊ ထိုခဏ၌လည်း၊ ရောဂါပျောက်ပြီး၊ ဝတ်စားပျော်ပါး၊ ကြွားရ-ရားဖြင့်၊ ကာမနှင့် ကစားရအောင်လို့လဲ မပြုနဲ့၊ ဝတ်ရင်-ရှက်ကွယ်၊ မှက်၊ ချင်၊ ယင်မတူယ်၊ သန့်ရှင်းဘွယ်မျှ၊ ပြုပါရ- သင်္ခါရဒုက္ခဟူ၍၎င်း။ ။

စားရင်-ဆာလောင်၊ ဝေဒနာဘောင်ကို၊ ငြိမ်းအောင်မျှတ၊ ပြုပါရသည်၊ တရားဓမ္မ၊ ကြိုးစား ရအောင်၊ ဝါးမျိုးချရသော သင်္ခါရဒုက္ခဟူ၍၎င်း။ နေရင်-ဥတုသုံးလီ၊ ဘေးရန်သိ၍၊ တလီ နာဖျား၊ မရှိငြားအောင်၊ ကာကွယ်ရသော သင်္ခါရ ဒုက္ခပါ တကားဟူ၍၎င်း။ ပျောက်ဆေးတဖုံ၊ ကာကွယ်ဆေး တမျိုး၊ သောက်သုံးအဖုံဖုံ၊ ရောဂါဝေဒနာတွေကလဲ ဝိုင်းအံ့နေလို့၊ တရား သဘော၊ မပြတ်နှောရန်၊ အာရောဂျ် အမှု၊ ပြုရပါတဲ့၊ သင်္ခါရ ဒုက္ခ အစုစုတို့ပါတကားဟူ၍၎င်း။ ။

ဤသို့- အနည်းဆုံး တနေ့နှစ်ကြိမ်၊ ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်းနိုင် သော ယောဂီသည် တနေ့တခြား၊ တရားဝင်ကပ်၊ မြတ်ထက်မြတ် ခါ၊ စား၊ ဝတ်၊ နေ၊ ကျန်းမာမှု၌၊ အမြဲသတိပြု၊ ဆင်ခြင်တတ်လာ ပါလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြင့် တစတစ၊ ကာမသုခလ္လိက နုယောဂသည် ပါလျားလျော့ပါးသွားခါ၊ ရှောင်ကြဉ်ကင်းပြတ်၊ နှလုံးမိတ် ရှိသူအဖြစ်ကို၊ ရောက်လာပါလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်ဘဲ၊ မငြိမ်းမသတ် အလွတ်မဲ့ထားပါက၊ သုံးဆောင်တွေထိဘွယ်၊ ဝတ္ထုကာမကလဲ၊ ဟိုဘက်ကမ်းက- မီးထိန်ထိန်၊ သုံးဆောင်တတ်- လိုချင်မက်မော တတ်တယ်ဆိုတဲ့၊ ကိလေသာ ကာမကလဲ- ဒီဘက်ကမ်းက မီးထိန် ထိန်ဆိုတာမျိုးလိုဖြစ်နေရင်-မီးတထိန်ထိန်-မငြိမ်းမသက်-တောက် လောင်လျက်နေရင်တော့- ကာမသုခလ္လိက နုယောဂတို့- အိမ် အဖြစ်နှင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ- သန့်စင်စွာမဖြစ်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ- သန့် စင်စွာ စိတ်အယာဉ်၌ မတည်သော ယောဂီအား၊ အမြဲတစေ၊ တရားအားထုတ်ပါမယ်လေ ဆိုသော သတိသည်မရှိ။ ဆန္ဒသည် ဗလာ၊ သမာဓိသည်- မတည်ကြည်၊ ဝီရိယသည်လည်း မပါ

တော့ဘဲ၊ ပျက်ကွက်ခါနေတတ်ပါသည်။ အသေးအဖွဲကလေး တခု ပြည့်စုံခြင်းသည်- ကြီးစွာသော ပြည့်စုံမှု၏- အစိပ်အပိုင်း အကြောင်းကောင်းဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာကြည့်ရင်-မီးဖွားကလေး တခုသည်- တမြို့တရွာလုံးကို ပြာကျသွားနိုင်သလို “ပစ္စယသန္နံ သိတသီလ” အာစာရသည်၊ ဝိပဿနာ၏ လမ်းမှန်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို သက်ဝင်စေပြီး- ဝိပဿနာ၏ အထွဋ်အထိပ်တိုင် ချိပ်စေနိုင်သော- အကြောင်းဖြစ်ပါသည်။ (၀၂) ကာမကိလေ- လောင်ကျွမ်းနေသောမီးကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်ပါတော့သည်။

ဤကဲ့သို့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ သက်ဝင်နိုင်ကြောင်း- ပယ်ရန်လေးမျိုးသဘောတို့ကို ကောင်းစွာကြည့်ရှောင်-သိမ်းဆည်းနိုင်ပြီးလျှင် သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်ပါပြီ။ ဘယ်လို ထမ်းဆောင်ရမလဲဆိုတော့- ပရိယတ္တိသာသနာ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာ၊ ပဋိဝေဓသာသနာ သုံးရပ်ကို- ထမ်းဆောင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ (၀၂) သာသနာ့ဝန်တွေကို ထမ်းရမှာဖြစ်ပါတယ်။ (၀၂) သာသနာတော်နှင့်ကြုံ၍ ကိုယ်တိုင်တွေ့ထိပြီး သာသနာ၏ဂုဏ်နှင့်လျော်ညီသော အားထုတ်မှုကိုပြုလျက် သာသနိကပုဂ္ဂိုလ် အခေါ်ထိုက်အောင်- ကျင့်ဆောင်ထမ်းရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ။

ထိုသာသနာသည်- ဗုဒ္ဓသာသနာဖြစ်သည်။ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ကိုယ်တော်တိုင်လျှင် သိမြင်တော်မူသော-မြတ်စွာဘုရားသခင်၏၊ သာသနံ-သံသရာကို တူးဖွိုလျက်၊ အရိယသစ္စာလေးပါးသိကြငြား၍ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်သွားစေသော- သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ၊ အဆုံးအမ တရားတော်များဖြစ်ပါသည်။ ထို

ဘုရားအဆုံးအမ “ဗုဒ္ဓသာသနာ” သည် သံသရာကို တူးဖြိုဖျက်ဆီး တတ်သော ဂုဏ်သတ္တိရှိပါသည်။ သာသနာတော်နှင့် တွေ့ပြီဆို လျှင် သံသရာကို တူးဖြိုဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်းနှင့် တွေ့ပြီလို့ဆိုရပါမယ်။ သာသနာနဲ့တွေ့ပြီး သံသရာကို မတူးဖြိုနိုင်ဘဲ၊ သံသရာရှည်သည် ထက်- ရှည်အောင်ကျင့်သုံးနေလျှင် (၀၂) ဘဝကာမဂုဏ်၊ လာဘ် မျိုးစုံနှင့် ဘုန်းကြွက်သရေ-အထွေထွေရကြောင်း-စုဆောင်းအား ထုတ်နေရင်၊ သာသနာနဲ့တွေ့တယ်လို့- မမည်နိုင်ပါဘူး။ (၀၂) သာသနာနဲ့ တွေ့ရကျိုး မနပ်ပါဘူး။ သာသနိက ပုဂ္ဂိုလ်လို့လဲ အခေါ်မခံထိုက်ပါဘူး။ ထိုဗုဒ္ဓသာသနာ သုံးရပ်ဖြစ်သော ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓ၊ သာသနာကို တွေ့ထိတယ်၊ ထမ်းဆောင် တယ်ဆိုတာ-သိက္ခာသုံးပါးနဲ့သာ၊ (၀၂) အကျင့်သုံးပါးနဲ့သာ ထမ်းဆောင်မှတွေ့ထိရာ ရောက်ပါတယ်။ အဲဒီလို အဓိသီလသိက္ခာ၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာ၊ အဓိပညာသိက္ခာ- သုံးပါးနဲ့ ကျင့်သုံးတွေ့ထိ- ထမ်းဆောင်နိုင်ပါမှ သာသနာ့ဂုဏ်နဲ့ လျော်ညီစွာ တွေ့ထိထမ်း ဆောင်ရာ ရောက်ပါတယ်။ သာသနာ အတွင်းဝင်သော (၀၂) ဘုရားအဆုံးအမတော်တွင်းဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်လို့လဲ စာရင်းမြောက် ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့်- သာသနာသုံးရပ်ကို၊ ကျင့်သုံး ထမ်းဆောင်လို သော (၀၂) သံသရာကို တူးဖြိုလျက် ဝဋ်ဒုက္ခအပေါင်းမှထွက် မြောက်လိုသော ယောဂီသူမြတ်သည်၊ ဘုရားအဆုံးအမကို ကျင့် သုံး ထမ်းဆောင်ရာတွင်လည်း၊ သာသနာသုံးရပ်တွင်- အလယ် အလတ်ဖြစ်သော ပဋိပတ္တိသာသနာ-အဓိစိတ္တသိက္ခာမြတ်ကို၊ ပုခုံး ထက်မှတင်၍၊ ထမ်းဆောင်ရပါမည်။ ထိုသို့ ထမ်းဆောင်ရာတွင်

သု.ချည့်သက်သက်၊ အကျင့်စက်နှင့် သမာဓိတက်ရန်မျှလားလို့ ဆိုတော့-မဟုတ်ပါဘူး၊ (၀၂) ထမ်းပိုးချည်းသက်သက်-ထမ်းရှက် ရမှာမဟုတ်ပါဘူး၊ ထမ်းပိုး ရှေ့ အစွန်းမှာ ပရိယတ္တိသာသနာနှင့် အဓိသီလသိက္ခာ-ချိပ်လျက်ပါရပါမည်။ နောက်အစွန်းမှာ ပဋိဝေဓ သာသနာနှင့် အဓိပညာသိက္ခာတို့လည်းချိပ်လျက် မကွေ့မကွာ ပါစေရပါမည်၊ (၀၂) ထမ်းပိုး ပဋိပတ္တိ အဓိစိတ္တသိက္ခာ အရှိ၌ ရှေ့ကိုလည်း မသာမလွန်၊ နောက်ကိုကည်း မသာလွန် စေရဘဲ၊ ညီမျှသောအားဖြင့် ထမ်းဆောင်သွားနိုင်ရပါမည်။ (ဥပမာ) လေးထောင့် သံပိုး-နှစ်လုံးနဲ့ ရေထမ်းတယ်ဆိုပါစို့။ ရှေ့နောက် အလေးချိန်ညီမျှအောင်- ထမ်းပိုး အလယ်ခေါင်ကို ပုခုံးပေါ်တင်ပြီး ထမ်းပါမှ မဒိတ်မစင်၊ တွင်တွင်လျှောက်ရုံမျှ မက- ထမ်းရသည်ပင်မထင်၊ ပေါ့ပါးလျင်မြန်စွာ ထမ်းသွားနိုင်ခြင်းကို မြင်ဘူးကြပါလိမ့်မည်။ ထမ်းပိုးကောင်းနှင့် ညီမျှစွာ ထမ်းသွားနိုင်သော အလေ့ အကျင့်ရပြီး၊ အထမ်းသမားတွေကို မေးကြည့်ရင် လူကပင်ပမ်းစွာ ထမ်းရသည်ဟုပင်မထင်၊ ထမ်းပိုးကလေးကပင်-နှစ်ဘက်ဝန်ကို တကျိကျိနှင့် ထမ်းသွားသလို- ပေါ့ပါးတက်ကြွစွာ သွားလာနိုင်သည်လို့၊ ပြောစမှတ်ပင် ပြုကြပါသည်။

အဲဒီလို ဥပမာလိုဘဲ၊ အလယ်ခြောက်မျိုးမှ လေးမျိုးကိုပယ်ပြီး၊ သုံးမျိုးကို တွယ်ရာမှာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ ထမ်းပိုးနှင့်ညီမျှစွာ ကျင့်သုံးထမ်းဆောင်တတ်ရင်၊ ဝန်လေးတဲ့လုပ်ရပ်မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ ဟိုဘက်ကလို့- ဒီဘက်ကပို့၊ ဒီဘက်ကလို့-ဟို့

ဘက်ကပို့နဲ့၊ အလယ်ကထမ်းပြု နေရာမကျမှုကြောင့် ဘယ်သင်းကို ဘယ်လိုပြုရမလဲ မသိဘဲ၊ သာသနာနဲ့ တွေ့ချင်လို့၊ ဝန်ထမ်းရင်- ခက်ခဲပင်ပမ်းခြင်းနဲ့သာ အချိန်ကုန်သွားတတ်ပါတယ်။ ထမ်းသည် ဖြစ်စေ၊ ရှက်သည်ဖြစ်စေ၊ သဘောသွား- အခွင့်အလမ်းနှင့် အလေ့အကျင့်ညီမျှသွားရင်၊ မပင်ပမ်း၊ မခက်ခဲလှပါဘူး။ ထိုနည်းတူစွာ၊ ဘာဘဲလုပ်လုပ်၊ အကြောင်းသိရင်- အလွယ်တကူ ပြုနိုင် လုပ်နိုင်တတ်ကြသည်။ အကြောင်း မသိရင်သာ- ခက်နေကြရပါသည်။ ဒါကြောင့်- “အကြောင်းမသိလို့- ခက်နေတာပါ၊ အကြောင်းသိရင် အလွယ်ကလေးပါ” ဆိုတဲ့၊ လက်သုံးစကားကို ကြည့်ရင်၊ ဘယ်အရာမဆို၊ အကြောင်းသိဘို့ အရေးကြီးပါသည်။ ဝိပဿနာအရာမှာ- အကြောင်း သိဘို့ဆိုတာ၊ ပညာသိ-ဉာဏ်- ပရိညာကိုဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်၊ ပညာသိ- သိပြီး၊ အလွယ်တကူ အားထုတ်နိုင်အောင်လို့၊ ရှင်းလင်း ပြပေးနေခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါလေးဖြစ်ဘို့၊ ဒီမျှ- သိနေစရာမလိုပါဘူးလို့၊ မထင်လေနဲ့၊ မသိဘဲလုပ်ရင်၊ အားထုတ်ရင်၊ ဘယ်ကိုရောက်လို့၊ ဘယ်ကိုပေါက်ပြီး၊ ဘယ်လိုလမ်းမှန်အောင်၊ ပြင်ရမလဲလို့၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတဲ့၊ ဝီစိကိစ္ဆာတန်းလန်း ရှိနေရင်၊ တရားမှန်နဲ့- အားထုတ်မှုမှန်ခါ- ထက်သန် ရင့်ကျက်လာဘို့ မလွယ်ကူတော့ဘဲ- ခက်ခဲလှတယ်ဆိုပြီး၊ စိတ်ပျက်တတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်- စိတ်ရှည်ရှည်ထားပြီး၊ မှတ်သားပိုင်းခြားရယူတော်မူကြပါ။

သာသနာသုံးရပ်ကို၊ သိက္ခာ သုံးထပ် ဟပ်၍၊ ထမ်းဆောင်ရမယ်လို့၊ တထစ်ချမှတ်ပြီးလျှင်၊ ရှေ့အစွန်း ပရိယတ္တိသာသနာကို

သုတမယပညာ၊ သုတမယဉာဏ်နဲ့ စုံညီအောင် ရရှိရပါမယ်။ ပဋိပတ္တိသာသနာ၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာကိုလဲ၊ သီလ၊ ဝိသုဒ္ဓိနဲ့ အစပြုပြီး ရအောင် ကျင့်ဆောင်ရမယ်။ နောက်အစွန်း- ပဋိဝေဓသာသနာကို- ဘာဝနာမယဉာဏ်အဖြစ်နဲ့ရအောင် အားထုတ်ရမယ်။ အဓိပညာသိက္ခာကိုလဲ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိကို၊ စိန္တာမယပညာဉာဏ်နဲ့ ပြည့်ဝအောင်- ရထားပြီးလျက်၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပါဒါဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ တိုင်ရောက်အောင်၊ ဘာဝနာမယဉာဏ်နဲ့အတူ၊ တလူလူတိုးတက်စေရန်- ကျင့်သုံး အားထုတ်ရပါမယ်။

ဘယ်သူနဲ့- အားထုတ်ရမလဲဆိုတော့၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာအလုပ် ခါတ်နဲ့၊ ပဋိပတ္တိသာသနာ- မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်၊ အကျင့်အမြတ်မဟာနဲ့၊ အားထုတ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ သာသနာသုံးရပ်၊ ဘုရား- အဆုံးအမ- အလုံးစုံသော- တရားမြတ်ကို၊ ထမ်းဆောင်ရာတွင်၊ သိက္ခာသုံးရပ်နဲ့- ကျင့်သုံးထမ်းဆောင်ရမှာ- ဖြစ်ပါတယ်။ သိက္ခာသုံးရပ်က- ဘယ်သူလဲ- ဘယ်ကလာသလဲ၊ ဘယ် တရားကိုယ်ရှိသလဲဆိုတော့၊ ဇယားထဲမှာပါတဲ့....။

“သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ” သုံးပါးသည်၊ အဓိသီလသိက္ခာ ဖြစ်တယ်။ ။ဒီတော့ ပရိယတ္တိ၌၊ သုတမယပညာနဲ့၊ ဉာတပရိညာ ပြည့်စုံတာရယ်၊ အဓိသီလသိက္ခာသက်ဝင်အောင်- သီလဝိသုဒ္ဓိနဲ့ ပြည့်စုံတာရယ်ကို သာသနာနဲ့တွေ့ထိကျင့်သုံးထမ်းဆောင်ရာတွင်- အရိယာနွယ်ဝင် ကလျာဏ သူတော်စင်တို့၏ အစ၏ကောင်းခြင်းနဲ့ပြည့်စုံသော “အာဒိကလျာဏ” လို့ခေါ်ဆိုထိုက်- ခေါ်ဆိုအပ် ပါတယ်။ ပဋိပတ္တိ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်

အကျင့်မြတ်ကို စိန္တာမယဉာဏ်လွန်မြောက်လျက် တိရဏပရိညာ
 ထိုက်အောင် ကျင့်သုံးပြည့်စုံတာရယ်၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာ-ပရိယုဋ္ဌာန
 ကိလေသာ-ပယ်ခွါချုပ်ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့၊ ပညာသမာဓိနဲ့ပြည့်စုံတာ
 ရယ်ကို သာသနာနှင့်တွေ့ထိကျင့်သုံးထမ်းဆောင်ရာတွင် အရိယာ
 နှယ်ဝင်-ကလျာဏ သူတော်စင်တို့၏ အလယ်၏ကောင်းခြင်းနှင့်
 ပြည့်စုံသော “မဇ္ဈေကလျာဏ” လို့ ခေါ်ဆိုထိုက်၊ ခေါ်ဆိုအပ်
 ပါတယ်။ ပဋိဝေဓ၌ ဘာဝနာမယ ပညာဉာဏ်နဲ့-ပဟာနပရိညာ
 ပဟာန်သုံးပါး အားထုတ်ပြည့်စုံတာရယ်။ အဓိပညာသိက္ခာဝယ်
 ဒိဋ္ဌိ၊ ကင်္ခါဝိသုဒ္ဓိနှစ်ဖြာကို သုတ၊ စိန္တာ၊ ဘာဝနာ၊ ပညာဉာဏ်နဲ့
 ပြည့်စုံပြီးမြောက်ပြီး၊ အထက် ဝိသုဒ္ဓိသုံးဖြာကို ဘာဝနာမယနှင့်
 ပဟာနတိုင် သက်ဝင်ပြည့်စုံတာရယ်လို့၊ သာသနာသုံးရပ် ထမ်း
 ဆောင်ကျင့်သုံးရာတွင်- အရိယာနှယ်ဝင် ကလျာဏ သူတော်စင်
 တို့၏ အဆုံး၏ကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော “ပရိယောသာနေ
 ကလျာဏ” လို့ ခေါ်ဆိုထိုက်- ခေါ်ဆိုအပ်ပါတယ်။

ဒီတော့ မိမိတို့သည် ပညာသိနဲ့အကျင့်ပဋိပတ်၌ ဘယ်အဆင့်
 မျှရှိနေသေးသည်ကို တကန့်စီ-တသန့်စီ၊ မိမိတို့ကိုယ်ဝယ် စစ်ဆေး
 ကြည့်တိုင်း- မည်သည့် အပိုင်းအခြားတိုင်အောင် ဆောက်တည်
 ပြည့်စုံထားနိုင်သည်- မထားနိုင်သည်ကို ပိုင်းခြားဆန်းစစ်ကြည့်၍
 လိုသည်ကိုသိ- ညှိပြီးဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးအားထုတ်သင့်ပါသည်။
 တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ အလိုကို လိုက်ပြီး ကိုယ်မကြိုက်နိုင်တာရယ်၊
 ကိုယ်မဆောက်တည်နိုင်တာရယ်ကြောင့်တော့ ဂျီးထူပြီး ဆင်ခြေ
 ပူတွေတက်နေရင်- ကိလေသာပူ- သံသရာဂူထဲက ဘယ်တော့မှ
 ထွက်နိုင်မည်မဟုတ်သည်ကို ကြပ်ကြပ်သတိချုပ်ပါလေ။ ။

(အံမဝင်-ပွင်မကျ-သဒ္ဓိမ္မသုံးဖြာနှင့် မကိုက်, မလိုက်မှာစိုး၍ တမျိုးပြသော်...)

ပရိယတ္တိသာသနာ	ပဋိပတ္တိသာသနာ	ပဋိဝေဓသာသနာ
သမ္မာဝါစာ-သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇာနည် အဓိသီလသိက္ခာ သုဘမယပညာ ဉာတပရိညာ ရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်- နာမပရိစ္ဆေဒဉာဏ်- နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊	သမ္မာသတိ-သမ္မာဝါယမ- သမ္မာသမာဓိ အဓိစိတ္တသိက္ခာ စိတ္တဝသဒ္ဓိ၊ ကဒေါကရဏ ဝိသဒ္ဓိ-မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿနဝိသဒ္ဓိ စိန္တာမယပညာ တိရုဏ ပရိညာ ရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်- နာမပရိဂ္ဂဟဉာဏ်- ဟေတုပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်- ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်	သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာသင်္ကပ္ပ အဓိပညာသိက္ခာ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသဒ္ဓိ ဉာဏဒဿနဝိသဒ္ဓိ ဘာဝနာမယ ပညာ ဘဂ္ဂ-ဘယ-အာဒိနဝ-နိဗ္ဗိဒါ မဉ္ဇိတုကမျတာ-ပဋိသင်္ခါ သင်္ခါရပေက္ခာ- အနုလောမဉာဏ်

မူလ, ဇယားကွက်မှလေးမျိုးကိုပယ်၊ သုံးမျိုးတယ်၍၊ ကိုယ်ဝယ် မဂ္ဂင်နေဘို့ အရေးသည်- အထက်က- ကဲ့သို့- သာဝကပါရမီဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ကလေးတွေနဲ့ ဝန်းရံပြည့်ဝလျှင် သာသနာနဲ့ တွေ့ရ ကျိုးကော်နပ်မှာပါဘဲ၊ အဲဒီသဘောတွေအားလုံး၊ အစုံအစေ့ကို ဒီသင်တန်းမှ ရသွားပါစေမည်။ ယခုအလုပ်ပေးတရားအတွင်း၌ အလုံးစုံကို မရှင်းလင်းတော့ဘဲ၊ မူလသင်တန်း မာတိကာ အရ၊ ပြသသေးအခါ ဒါတွေအားလုံး သူ့ကွင်းဆက်နဲ့သူ- ပါသာပါ လိမ့်မည်။ သို့သော် ရိပ်စားမိရုံနှင့် သက်ဆိုင်သမျှ သဘော ရှင်း လင်းပြပေးပါဦးမယ်။

ဤပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓ သာသနာကိုတွေ့ထိရေးသည် သိက္ခာသုံးပါးနှင့်မှ တွေ့ထိ၍ ရနိုင်ပါသည်။ သိက္ခာသုံးပါးမကျင့် သုံးငြားဘဲ၊ တွေ့ထိနိုင်ပါသည်ဆိုပြီး တွေ့ထိခြင်းသည် မလေး မနက်၊ ပေါ့ပျက်သော တွေ့ထိခြင်းမျိုးသာဖြစ်ပါသည်။ အရာရာ ကို ငါရှေ့တန်းတင်ခါ- ငါသိ၊ ငါတတ်နှင့် ရှာမယူတတ်လျှင် မာနတံခွန်စိုက်ထူပြီး၊ ကမောက်ကမ-တယူတသူ ဖြစ်သွားတတ် သည်။ ထို့ကြောင့်- ဤဝိပဿနာပညာဆည်းပူးရာတွင် နှလုံး ပျော့ပြောင်း၊ သူတော်ကောင်းအဖြစ် ရပ်တည် ဆည်းပူးတော် မူပါ။ သူသူငါငါတို့ နှလုံးပျော့ပြောင်း၊ သူတော်ကောင်း မဖြစ် နိုင်ကြသည်မှာ အတ္တဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ငါ၊ မာနတည်းဟူသော ငါ၊ ဒီနှစ်ခုလွန်ကဲနေသူအား ကာယမုဒုတာ-စိတ္တမုဒုတာ-အဖြစ် တည်းဟူသော စေတသိက်ကာယတို့၏ နူးညံ့ပျော့ပြောင်းမှု၊ စိတ် နာမ်ကာယ၏ နူးညံ့ပျော့ပြောင်းမှုကို တားမြစ်၍ ကာယစိတ္တ ထဒ္ဓဘာဝကရ- အနေအားဖြင့် ခက်ထန် တင်းမာသော စိတ်-

အယာဉ်၌သာ-နစ်မွန်းခါအဖြစ်များကြရသည်။ ဒိဋ္ဌိ-မာန၊ သိမ်းဆည်းနိုင်သူများသာ ကာယစိတ္တမုဒုတာအရ၊ စိတ်စေတသိက်တို့၏ နူးညံ့ပျော့ပြောင်း-နှလုံးကောင်းနှင့်ပြည့်စုံနိုင်သည်ဖြစ်၍ နှလုံးပျော့ပြောင်း သူတော်ကောင်း ဆိုသည်မှာ ဒိဋ္ဌိနဲ့ မာနကို သိမ်းဆည်းနိုင်၊ ချီချီနိုင်သည့် တည်နိုင်ကြောင်းသိ၍၊ မိမိတို့လည်း သိမ်းဆည်းနိုင်သမျှ-သိမ်းဆည်းပယ်ခွါကာ-ပညာရှာမှီးခြင်းသည် လိပ်ခဲတင်းလင်း- မရှိကင်း၍၊ စင်းလုံးချောသဘော ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

တခါတရံ တရားတလုံးကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေချင်လွန်း၍ ပြသပေးရာ၌- တရားတလုံးငုတ်ကျန်ခဲ့ရတတ်သည်။ ထိုအခါ နှလုံးမပျော့ပြောင်း၊ ဒိဋ္ဌိမာန-ဦးဆောင်၍သောသုဉ်း-ပြဆဲအစစ်အမှန် နောက်ကို တောက်လျှောက်မလိုက်ဘဲ- ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ရှု၍၊ တရားရမှု-စလုံးစုစုဖြစ်နေရတတ်ပါသည်။ ဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်- ဝက်အူရစ်များလို- တရစ်ပြီးတရစ်၊ သူ့အလှည့်နဲ့ သူ့အရစ်ကို ဂွင်ကျအောင် ပေးသွားရာတွင် ထဒ္ဓဘာဝကရ-ဒိဋ္ဌိနဲ့ မာနကြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုအာရုံပြုပြီးအတွေးလွန်မှုနှင့် ဝက်အူတရစ်ကျော်၍ ချော်သွားတတ်ပါသဖြင့် သတိပေးစကား ထည့်သွင်းမှာကြားရပါသည်။

ထို့အပြင် ဤဝိပဿနာပညာ- ဘာဝနာ ဆည်းပူးရာတွင် သူတပါးအား ပြချင်တာကို- ရှေ့မလော့ပါနှင့် မိမိကိုယ်တိုင်၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ထိုးတိုင်းသိတဲ့- ကျင့်သိနှင့် တကွသော- ဝိပဿနာ ဘာဝနာ- ပညာကို၊ ရနိုင်၊ ပေးနိုင်သည်အထိ၊ ရှေးဦးစွာ ကြိုး

စားမယုတ်၊ ဆည်းပူးအားထုတ်ပါ။ မိမိပိုင်နိုင်မှသာ၊ သူတကာ
ကို၊ ပို့ချပါ။ ဘုရားအဆုံးအမ- ပရိယတ္တိသည် စည်းကမ်းနှင့်
နည်းလမ်းမှန်များ ကေန့်ဖြစ်သည်။ ပဋိပတ္တိသည် ဘုရားအလို
လားဆုံး၊ ဆုံးမတော်မူချက်၊ ကျင့်ကွက်နှင့်တကွ၊ ပွားများအား
ထုတ်ရမည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ ပဋိဝေဓသည် ထို နည်းမှန်
သော၊ အကျင့်မြတ်ကို၊ ကြီးစားပွားများအားထုတ်သဖြင့်၊ ပေါ်
ထွန်းလာသည့် အကျိုးမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြစ်သည်။ တနည်းအား
ဖြင့်- ပရိယတ္တိသည် ကန်ဘောင်ရိုးနှင့် တူသည်။ ပဋိပတ္တိသည်
ရေနှင့် တူသည်။ ပဋိဝေဓသည် ကြာနှင့် တူသည်။ ဘုရားအဆုံး
အမ၊ စည်းကမ်းနှင့် နည်းလမ်းတကျ- ပရိယတ္တိတည်းဟူသော-
ကန်ဘောင်ရိုး မရှိသော်- (၀၂) ကန်ဘောင်ရိုး ကျိုးပေါက်
ပျက်စီးနေသော်၊ ပဋိပတ္တိတည်းဟူသော- ရေသည်၊ မတည်တန့်
နိုင်တော့ဘဲ၊ ကန်ဘောင်ရိုး ကျိုးပေါက်၍-ရေမတည်ခြင်းသည်၊
ပရိယတ္တိကန်ဘောင်ကို၊ ကိုယ် လိုချင်သမျှ၊ ချိုးဖဲ့ ယူ၍ အသုံး
ချကာ၊ ပဋိပတ္တိပါဟူ၍၊ ကျင့်သုံးခိုင်းကာ၊ စည်းကမ်းနှင့် နည်း
လမ်း မမှန်သဖြင့်၊ အကျိုးတလီထူးမည် မဟုတ်ခြင်းအပြင်၊ ကြာ
လျှင် ကျင့်သုံးလိုက်နာသူတွေ- ကွယ်ပျောက်ခါ- သွားတတ်ခြင်း
တို့ကြောင့်၊ ကျိုးပေါက်သော- ကန်ဘောင်ကြောင့်၊ ပဋိပတ္တိရေ
ကြာရှည် မတည်သည်ဖြစ်၍၊ ပဋိဝေဓတည်းဟူသော ကြာသည်
လည်း၊ ရေမရှိသော- ကန်၌၊ ပေါက်ဖွယ်- ပွင့်ဘွယ်ရာသော-
အကြောင်း လုံးဝမရှိကောင်းတော့ပေ။

သိက္ခာသုံးအင် ဆင်ယင်မှုနှင့် သာသနာသုံးရပ်၊ တွေ့အပ်
ကျင့်သုံးထမ်းဆောင်မှု အားလုံးသည်၊ သူ့ဂွင်းဆက်နှင့်သူ၊ ပုံတူ၊

အလေးတူ၊ အသားတူဖြစ်ပါမှ၊ ကြွသွားတော်မူခဲ့သော၊ အရိယာ သခင်တို့နှင့် အလားတူ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် ယူနိုင်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်- ပရိယတ်နည်းလမ်းမှန်ကို လိုချင်ရင်၊ ပဋိဝေဓတိုင် အောင်၊ အကျိုးအကြောင်း- အဓိပညာသိက္ခာနဲ့ အညီရအောင် ရှာရမယ်။ အဓိသီလသိက္ခာရကြောင်း၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာရကြောင်း မျှ၊ ရည်ရွယ်သမျှပြု၍၊ မရှာသင့်ပါ။ ဘာကြောင့်ဆိုသော်၊ ငဋ်၏ ဦးဝေါင်းအပြီးတိုင် ပြုတ်စေလိုသော- ဆန္ဒာအဓိပတိ ရှိသူ၏ အပြစ်သည်၊ အဓိပညာသိက္ခာကိုသာ၊ အကြီးအမှူးပြုရပါသည်။ ဒီတော့- ယောဂီသုမြတ်တို့၊ တသံသရာလုံးက- ဝဋ်သုံးပါး၌၊ ကြည်လည် မေ့မော့လာခဲ့ရတဲ့၊ မိမိဆန္ဒာကိုယ်၊ စိတ်၊ အယာဉ် တို့ကို၊ ဝဋ်က ထွက်မြောက်လိုပါတယ်ဆိုရင်- “ဝဇ္ဇဇ္ဈာသယ” ဝဋ်ကို လိုလား နေသေးတယ်ဆိုတဲ့ အလိုအာသာ ဆန္ဒတို့ကို ပယ်ပြီး “ဝိဝဇ္ဇဇ္ဈာသယ” ဝဋ်မှ ထာဝစဉ်ထွက်မြောက်ဘို့ဆိုတဲ့ အလိုအာသယကို၊ ဆန္ဒာဓိပတိ၊ စိတ္တာဓိပတိ၊ နှစ်ဖြာမိအောင်၊ မွေးမြူဆုံးဖြတ်ထားရမယ်။ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ရာ- ဆန္ဒ၊ စိတ္တ၊ ဓိပတိ နှစ်ဖြာ- မဆိတ်မကွယ်မှု၊ မိမိ၏ ဝီရိယာဓိပတိဆိုတဲ့၊ ပြီးမြောက်အောင်၊ ဆည်းပူး၊ ကျင့်ကြံ၊ အားထုတ်မယ်ဆိုတာရယ်။ ဝီရိယာ အဓိပတိ- အဓိပညာသိက္ခာ အမှူးပြုပြီး၊ လိုအပ်သည့် နည်းလမ်း မှန်၊ ကျင့်ကြံအားထုတ် ပွားများမှု ကေနတို့ကို၊ အလေးအနက် ထား၍၊ ရှာဖွေ ကြိုးကုတ်နိုင်ရန်- သန္တိဋ္ဌာန် ချဘို့သည်။ လွန်စွာ အရေးကြီးပါသည်။

အဲဒီလို- သန္တိဋ္ဌာန် ချနိုင်ပြီးရင်တော့၊ သာသနာသုံးရပ်ကို၊ သိက္ခာသုံးပါးနှင့် ဟတ်ရာတွင်၊ “ဝိဝဇ္ဇဇ္ဈာသယ” ဓါတ်အယာဉ်၊

မပြတ်တွင်တွင်နှင့် အဓိပညာသိက္ခာခွင်ကို၊ အပိုင်ရအောင် ရှာကြံ ဆည်းပူးပါလေ။

ဤနေရာ၌ ပရိယတ္တိဟုဆိုအပ်ရာဝယ်၊ စာသင်သားနယ်ကဲ့သို့၊ အာဂုံရေးဖြေ၊ သဒ္ဓါအခြေအနေတွေနဲ့ မဟုတ်ပါ။ ပဋိပတ္တိလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်သော စည်းကမ်း၊ နည်းလမ်း၊ တိကျမှန်ကန်သည့် အချက်တို့ကို၊ ရရှိဘို့ရာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို- အဓိပညာ သိက္ခာကို အမှူးပြုပြီး၊ သာသနိက ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်အောင်- ဆည်းပူးပွားများ အားထုတ်ရာမှာ၊ သူ့ ချည့်လားဆိုတော့၊ မဟုတ်ပါဘူး၊ အဓိသီလသိက္ခာနဲ့၊ အဓိစိတ္တသိက္ခာကိုလဲ၊ ဆိုင်ရာ အစဉ်မှာ၊ အမြဲပါဝင်စေရပါမယ်၊ ‘ဝိဝဋ္ဌဇ္ဈာသယ’ ခေါ်ကြောင်း၊ အဓိပညာသိက္ခာမြတ်ကို၊ လိုချင်သူ- ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်သည်၊ အရင်းကစ၍၊ ချိုင်နိုင်ပါလျှင်၊ အဖျားတိုင်၊ အခက်အလက်တို့မှာ၊ မချို့မကွက်၊ မပျက်မယွင်း၊ ပါဝင်ခြင်းရှိလာရမယ်ဆိုတာ၊ ဓမ္မသဘာဝ၊ နိယာမလို သဘောပါဘဲ၊ ဒီနေရာမှာ သိရင် ပြီးတာဘဲဆိုတဲ့- တဘက်စွန်း စကားတွေကို မယုံပါနဲ့၊ သိဘို့မလိုပါဘူး၊ လုပ်လို့ရှိရင် ပြီးတာဘဲဆိုတဲ့၊ တဘက်စွန်း စကားတို့လဲ မသင့်ပါ၊ အထက်ဇယားကို ပြန်ကြည့်ပါ၊ ဝိဇ္ဇာထဲက တခုခု၊ စရဏထဲက တခုခု၊ ပြုတ်သွားရင်၊ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း- အလုပ်မဟုတ်ဘူးလို့ယုံပါ၊ အတ္တနောမတိများကို၊ မိမိကိုယ်တိုင်လဲ မထင်ပါနဲ့၊ သူတပါး ထင်ထားတာလဲ မယူလေနဲ့၊ ပရိယတ်စည်းကမ်းနှင့်ညှိ၍ မရသော၊ လိုရာသဘောသို့- ပုံသွင်းထုတ်လုပ်မှု- မခံမိရအောင်သတိထားပါ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ- ဘုရားအဆုံးအမတို့သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မိမိတို့လိုသလို ပုံသွင်းပေး

သော- တရားများမဟုတ်ပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတဲ့- ၃၁-ဘုံတွင်း၊ ဝဋ်ဆင်းရဲအညှဉ်းဆဲခံသမားကို၊ မဟာကရုဏာထား၍၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်သွားအောင်၊ ညွှန်ကြားပြသပေးသော တရားတော်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဒါကြောင့်- အာစရိယဆရာအစဉ်၊ အရှင်မြတ်တို့က- “ကျမ်းတတ်ထက်၊ ကျမ်းစပ်ခက်၏” “ကျမ်းသိထက်၊ ကျမ်းညှိခက်၏”ဟု ဆိုစကားထားခဲ့သည်။ အဲဒါ-ဘာကြောင့်မှ ခီစကားထားတော်မူသလဲဆိုတော့၊ ဘယ်ကျမ်းကိုမှ မငဲ့၊ ကိုယ်လိုလားထားတာနဲ့ တည့်ပြီဆိုရင်၊ တခြားကျမ်းတွေ- အပိုပင်ဖြစ်အောင်၊ ပုံသွင်းချင်သူတို့၊ ကျင့်သုံးတတ်သောကြောင့်၊ ဤဆောင်ပုဒ်ထုတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယခုဖော်ပြပါ၊ သာသနာသုံးရပ်- တွေထိ အပ် သော- သဘော၌၊ သိက္ခာသုံးရပ်တွင်၊ အဓိပညာသိက္ခာမျိုး- အမှူးပြု၍၊ မြေတောင်မြောက်ကြပါဟု- ဆိုလိုက်ခြင်းသည် သီလပြီးမှ- သမာဓိပေါ့၊ သမာဓိပြီးမှ- ပညာပေါ့-ဟု လှေ့နံဒါးထစ် ယူထားသူတို့နှင့် ဖိလာဆန့်ကျင် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေမည်။ အထက်က ဘာကြောင့်ဆိုတာ၊ အကြောင်းတော့ ပြခဲ့ပြီးပါပြီ၊ ဒီနေရာမှာ- ယုတ္တိအပေါင်းကိုပြနေက- မြောနေမည်စိုး၍- မဖွင့်ပြတော့ပါ။ ရှေ့ဆက်ပြမည့် သင်တန်းကွက်များတွင်- ဆက်လက်- ပြသပေးပါမည်။

အဲဒီတော့- သာသနာသုံးရပ်နဲ့ တွေ့ထိပြီး၊ သံသရာကို တူးဖွဲ့တဲ့၊ ယောဂီသူဖြစ်မြတ်သည်၊ သိက္ခာသုံးပါးကို- ကျင့်သုံးခါ တွေ့ထိပြီး၊ သံသရာကို တူးဖွဲ့ရပါမယ်၊ ဒါမှ- သာသနာ့ဂုဏ်နဲ့

လျော်ညီတဲ့ လုပ်ငန်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို- သာသနာနဲ့ တွေ့ထိနိုင်အောင်၊ တွေ့ချင်တွေ့လိုတဲ့ ဓါတ်ဖြစ်တဲ့၊ ဝိဝဇ္ဇဇ္ဈာသယဓါတ်နဲ့ ယောဂီမှာပြည့်စုံရမယ်။ ပြည့်စုံမှ တွေ့ထိလို့ရတဲ့၊ ရုပ်နာမ်စု- အဖြစ် တည်လာမယ်။ ထင်ရှားကေန်ရှိတဲ့၊ တွေ့ထိခံသာသနာ တော်ရယ်။ တွေ့ထိနိုင်အပ် ဝိဝဇ္ဇဇ္ဈာသယ ဓါတ်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ် ကတော့ရှိပါပြီ။ ဘယ်လိုတွေ့ထိနိုင်သလဲ၊ တွေ့ထိနိုင်အောင်ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါက၊ ဝင်ဆောင်လို့မရပါ။ ဝိဝဇ္ဇဇ္ဈာသယဓါတ်ရှိရင်၊ ဆန္ဒာ ခံပတိဖြစ်မယ်။ စိတ္တာခံပတိဖြစ်မယ်။ အဲဒီ-အခံပတိတရားနှစ်ပါး ခိုင်မြဲသော ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်မှု- အာသယကိန်းသည့် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာသည် ဝီရိယာခံပတိနှင့် တွေ့ထိကြောင်း ကြိယာကို၊ မပျက် မယှင်းဆောင်နှင်းမည်။ ဘာကို အကြီးအမှူးပြုပြီး ဆောင်နှင်း မလဲ- ဝိမံသာခံပတိဆိုတဲ့- အခံပညာသိက္ခာ- အမှူးပြု ပြည့်ဝ ရေးအတွက်၊ “ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်” အနေအားဖြင့်၊ သာသ နာသုံးရပ်ကို၊ တွေ့ထိစပ်ယှဉ်- ဝဋ်အမျှင်ကို- ဖျက်ထွင်ဖြိုနိုင် အောင် ဆည်းပူးကြိုးကုတ်ခါ၊ ကျင့်သုံးပွားများ အားထုတ်လာ မည်သာဖြစ်ပါတယ်။

ထင်ရှားရှိသော သာသနာသုံးရပ်သည်၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက် ရာအမှန်- အတွေ့အထိ၊ ဝိဝဇ္ဇဇ္ဈာသယဓါတ် တည်ရှိသည့် ယောဂီ သည် တွေ့ထိတတ်သော ဝတ္ထု၊ တွေ့ထိအပ်ကြောင်း ဆောင် နှင်းမှုသည်၊ ဆန္ဒ၊ စိတ္တ၊ ဝီရိယ၊ အခံပတိသုံးပါး။ တွေ့ထိအကျိုး ရခြင်းသည်၊ ဝိမံသာခံပတိနှင့် ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ်-ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင် နှင့် အခံပညာသိက္ခာလို့- ပိုင်းခြားသိပြီးခါ၊ သိတဲ့အတိုင်း မဆိုင်း မတွဲ ကြိုးစားပါ။ မရှိတာထက်၊ မသိတာခက်၊ မသိတာကို သိ

အောင် ဆည်းပူး ကြိုးကုတ် မပြုလုပ်သည်က- သာ၍, လွန်၍, ပို၍, ခက်၏။ အခက်သုံးပါးကျော်လွှားနိုင်အောင် ကြိုးစားပါ။

အဲဒီ-သာသနာသုံးရပ်၊ တွေ့ထိအပ်တဲ့၊ သိက္ခာသုံးပါး ဘယ် ကလာသလဲဆိုတော့၊ ယောဂီတို့ရဲ့ အတ္တဘော- ရူပက္ခန္ဓမှ၊ ဟဒ ယဝတ္ထုရုပ်လို့ခေါ်တဲ့၊ နှလုံးအကြည်ခါတ်၌၊ အမြဲမှီအပ်သော် လဲ၊ အဝိဇ္ဇာခါတ်ဖုံးလွှမ်းထားခြင်းကြောင့်၊ ပေါ်ခွင့်မရ- ပုပ်နေ ရတဲ့၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးယှဉ် စိတ်တရားက လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် အထက်ပါ သာသနာနှင့် တွေ့ထိမှုသည်၊ မဂ္ဂင်တရားကိုယ်တို့နှင့် သာ တွေ့ထိရကြောင်းကိုလဲ သိပါ။ သီလမဂ္ဂင်, အဓိသီလသိက္ခာ ဆိုတဲ့၊ သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝက အစ၊ သမာဓိ မဂ္ဂင်, အဓိစိတ္တသိက္ခာဆိုတဲ့၊ သမ္မာသတိ, သမ္မာဝါယမ, သမ္မာသမာဓိ ကအလယ်၊ ပညာ- မဂ္ဂင်, အဓိပညာသိက္ခာဆိုတဲ့၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာ သင်္ကပ္ပ-က အဆုံး၊ ကောင်းခြင်း သုံးဖြာ စလုံးနဲ့ တွေ့ထိရမယ်လို့ ဆိုခဲ့တဲ့၊ အဓိ, သီလ, စိတ္တ, ပညာ, အတုင်းဝင်- မဂ္ဂင်သိက္ခာ မျိုးကိုသာ အလိုရှိအပ်ပါတယ်။ ။

လောကုတ္တရာနှင့် တိုက်ရိုက်မဆက်သွယ်- ပရိယာယ်အားဖြင့်

ဆက်သွယ်နိုင်တဲ့ လောကီမဂ္ဂင်ကတော့-

- သမ္မာဒိဋ္ဌိ - ကောင်းသော အယူကို ယူခြင်း။
- သမ္မာသင်္ကပ္ပ - ကောင်းသော အကြံကို ကြံစီခြင်း။
- သမ္မာဝါစာ - ကောင်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။
- သမ္မာကမ္မန္တ - ကောင်းပြောအမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း။
- သမ္မာအာဇီဝ - ကောင်းသော အသက်မွေးခြင်း။

သမ္မာသတိ - ကောင်းသော အောက်မေ့ခြင်း။

သမ္မာဝါဗ္ဗမ - ကောင်းသော အားထုတ်ခြင်း။

သမ္မာသမာဓိ - ကောင်းသော တည်ကြည်ခြင်း။

လောကုတ္တရာနှင့် မသွယ်မဝိုက် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်သောအားဖြင့်

သက်ဝင်တဲ့ သစ္စာမဂ္ဂင်ကတော့-

သမ္မာဒိဋ္ဌိ - မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော အယူကို ယူခြင်း။

သမ္မာသင်္ကပ္ပ - မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော အကြံကိုကြံစီခြင်း။

သမ္မာဝါစာ - မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော စကားကိုပြောခြင်း။

သမ္မာကမ္မန္တ - မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော အမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း။

သမ္မာအာဇီဝ - မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော အသက်မွေးခြင်း။

သမ္မာသတိ - မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော အောက်မေ့ခြင်း။

သမ္မာဝါယမ - မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော အားထုတ်ခြင်း။

သမ္မာသမာဓိ - မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော တည်ကြည်ခြင်း။

အထက်ပါ- မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၏၊ တရားကိုယ်ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂ
သစ္စာ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားကို၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့် စာဖြင့်
ခွဲခြားကြည့်ရင်၊ သဒ္ဓါအနက်အရ၊ ကောင်းမြတ်သော မဂ္ဂင်လို့
သာ၊ ပြန်ဆိုနိုင်ရိုး ထုံးစံရှိပါသည်။ ဤသို့- ပြန်ဆိုမှုအတိုင်း၊ ကျင့်
သုံးမှုအပိုင်းသည်၊ လောကီမဂ္ဂင်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဘာကြောင့်
ဆိုသော်- သီလမဂ္ဂင်၌၊ ပြောမှု၊ ပြုလုပ်မှု၊ သက်မွေးမှုတို့ကို၊
လှုပ်ရှားပြောဆို- ပြုလုပ်ခါမျှ အပိုင်းသည်၊ စေတနာနှင့်တကွ
ယှဉ်၍ပြုရသောကြောင့် စေတနာကံသာလျှင် ဖြစ်ပြီး၊ မဂ္ဂင်ကံ

အဖြစ်- သတိဦးစီးသော- ဉာဏ်၊ အထူး မသက်ဝင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဝိပဿနာတဒဂ်မဂ်မ၊ သောကုတ္တရာမဂ်တိုင်အောင်- ဘာဝနာဘိသမယအခါ၌၊ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း၊ ငြိမ်သက်စွာ နေခြင်းတို့နှင့်အတူ၊ ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာန်မဂ်ကစ၍၊ ကျင့်ရသော အခိုက်သည်သာ- မဂ္ဂင်ကံဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်- စေတနာ ကံဖြင့် ကောင်းသောစကားကို၊ ပြောဆိုခြင်း စသည်တို့သည်၊ မဂ္ဂင်ကံ၌၊ မသက်မဝင်၊ လောကီမဂ္ဂင် စေတနာကံများပင် ဖြစ်ကြရပါတော့သည်။ (မူလဋီကာနှင့် သီလက္ခဏီဋီကာ)။

ထို့ကြောင့် လောကုတ္တရာနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်သော မဂ္ဂင်ကံ၊ မဂ္ဂသစ္စာကို၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မဖေ့ဂ်မပြန်- မှန်ကန်သော အယူကို၊ ယူခြင်းတိုင်အောင်၊ လောကီမဂ္ဂင် ကံအနေအားဖြင့် အလိုရှိအပ်သလို၊ ကျန်မဂ္ဂင်(၇) ပါးတို့ကိုလည်းအလိုရှိအပ်ပါသည်။ သစ္စာနှင့်ထိုက်အောင် အနက်ဆိုခြင်းကို၎င်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ဖေ့ဂ်ပြန်မှောက်မှားသော အယူဟုဆိုပါလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မဖေ့ဂ်မပြန် မှန်ကန်သော အယူဟုသာ ဖြစ်သင့်ခြင်းနှင့် “မဂ္ဂသစ္စာ” ဟုဆိုအပ်သော အမှန်သစ္စာသဒ္ဓါကို၎င်း၍၊ လောကုတ္တရာ တိုက်ရိုက် ဆက်သွယ်နိုင်သော သစ္စာမဂ္ဂင်အဖြစ် မဖေ့ဂ်မပြန် မှန်သော ဟူသည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယူခြင်းသည်သာ ဝိဝဇ္ဇာကထာ- မြောက်ကြောင်း သဘောပေါက် နားလည်အပ်ရာ ပါသည်။ ။

ဤနေရာ၌ မဂ္ဂင်တရားတို့ကို သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မဖေ့ဂ်မပြန်မှန်ကန်သောအယူဖြစ်အောင်- အဘယ်တရား၌ အဘယ်သို့ယူရသည်ကို ၎င်း၊ မဖေ့ဂ်မပြန်သောသဘောကို၎င်း၊ ရှင်းလင်းရန် အခါ

မဟုတ်သေး၍- ချန်ခဲ့ပါမည်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်နှစ်ပါးသည် ဝိဇ္ဇာမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ကျန်မဂ္ဂင် (၆) ပါးသည်စရုဏမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မဂ္ဂင်ကံနှင့် မဂ္ဂင်ဉာဏ်အဖြစ်ကို အလိုရှိသော ယောဂီသုမြတ်သည် စရုဏမဂ္ဂင် (၆) ပါးလုံး၌- သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ ဝိဇ္ဇာမျိုး၊ ပညာမဂ္ဂင် နှစ်ပါးသည်၊ အမြဲယှဉ်၍-ပါ-ပါမှသာ မဂ္ဂင်ကံ၊ မဂ္ဂင်ဉာဏ်အစစ်ကို ဖြစ်စေ-ရစေနိုင်ပါသည်။ ဝိဇ္ဇာမျိုး- ပညာမဂ္ဂင်နှစ်ပါး- မယှဉ်ပါက လောကီသက်သက်၊ လောကုတ္တရာသို့ မတက်နိုင်သော စေတနာကံ-စရုဏမျိုးသာ ဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း- အထက်၌ ဝဋ်မှထွက်မြောက်လိမ့်မကြောင့် သာသနာသုံးရပ်နှင့် ဧတုထိကျင့်သုံးထမ်းဆောင်ရာတွင် အဓိပညာသိက္ခာကို အကြီးအမှူးပြုရမည်ဟု ဆိုအပ်ခဲ့ပြီး ညွှန်ပြအပ်ခဲ့ပါပေပြီ။

ထို့ကြောင့်- မဇ္ဈိမပဋိပဒါအဖြစ် ပဋိပတ္တိသာသနာကို အဓိစိတ္တသိက္ခာနှင့် ထမ်းဆောင်ပွားများဆဲအခါ၌ဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာပညာဆည်းပူးရာ၌ဖြစ်စေ၊ အဓိသီလသိက္ခာဝင်၊ သီလဝိသုဒ္ဓိကို ဆင်ယင် ကျင့်သုံး၍၊ သုတမယ ပညာရရှိအောင်၊ စိန္တာမယပညာရရှိအောင်၊ ဘာဝနာမယ ပညာရရှိအောင်၊ ပညာမဂ္ဂင်ဦးစီးပြီး၊ အကြီးအမှူး၍ ဉာတပရိညာစခန်း- လွန်မြောက်မှု၊ ရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ နာမပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်တို့ကို အပိုင်အနိုင်ရရှိအောင် ကြိုးစားလျက်၊ တိရုဏ် ပရိညာမြောက်မှု- နာမရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ ဟေတုပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ သမ္မာသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်တို့ကို ခန္ဓာဝယ်တင်လွှမ်း၍ ဆင်မြန်းနိုင်အောင် အားထုတ်ကာ၊ ပဟာနု ပရိညာမြောက်မှု- ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ဘယဉာဏ်၊ အာဒိ

နစညာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်၊ မဉ္ဇူတုကမ္ပတာညာဏ်၊ ပဋိသင်္ခါညာဏ်၊ သင်္ခါရပေက္ခာညာဏ်၊ အနုလောမညာဏ်တို့ တိုင် ရောက် အောင် နည်းမှန်လမ်းကျ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါစစ်စစ်ဖြင့် ကြိုးစားကြပါလေ။ ဝိပဿနာမဂ်ကို ပစ္စက္ခဘဝတွင် ကော်ထား၍ လောကုတ္တမဂ်ကို ရအံ့၊ ရလတံ့။ ရှိပြီးအထိ-သက်ဝင်နိုင်သည်ဖြစ်၍၊ မဆုတ်မနစ် ကြိုးစားတော်မူသင့်ပါပေသည်။

ဤသို့လေးမျိုးကိုပယ်၊ သုံးမျိုးတယ်ရာတွင် တနှယ်ငင်လျှင် တစင်လုံးပါသည်။ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်နှင့်ယှဉ်၍ ပဋိပတ္တိ အသင်းအပင်းဝင်၊ တရားကိုယ်တခွင်ညာဏ်အစဉ်သို့ သက်ဝင်ပါ ရှိတူသည်ကိုလည်း ပိုင်းခြားသိထားအပ်ပါသည်။ ဘာဝနာခွင် ဝင် ပွားများမှုအစဉ်၌လည်း အတိတ်နှင့် အနာဂတ် အာရုံနှစ် ရပ်ကို ပယ်အပ်ထိုက်သည့်အတိုင်း၊ ယခုပစ္စုပ္ပန်ဆတ်ဆတ် အာရုံ ဓါတ်ကိုသာ ပရိညာသုံးပါးဆိုက်အောင်၊ လက္ခဏာသုံးပါးထင် အောင်၊ အဓိစိတ္တသုံးပါး၌ တင်ငြား၍- အဓိပညာသိက္ခာအထိ ဆိုက်ပွားအောင်၊ အာရုံအလိုက်မမှားဘဲ-ပွားများထိုက်ကြောင်း ကိုလည်း သိစေအပ်ပါသည်။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါ-သမ္မာပဋိပတ်၊ အကျင့်မြတ်အသင်းဝင်၊ တရား စုတို့ကို ရိပ်စားမိရုံမျှတော့ နားလည်နိုင်ကောင်းပါပြီ၊ တပါးကို တပါး၊ မကျော်မလွှား၊ ဆက်နှယ်သက်ဝင်ပုံများကိုနောက်ပိုင်း၌ ရှင်းလင်းပေးပါမည်။ ဤမဇ္ဈိမပဋိပဒါ-အရာ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ် ပွား များအားထုတ်မှုတွင် အဓိစိတ္တသိက္ခာဝင် (သမ္မာသတိ၊ သမ္မာ ဝါယမ၊ သမ္မာသမာဓိ) သုံးပါးသည်၊ အလုပ်ဓါတ်နှင့် အလုပ် တရားကိုယ်ဖြစ်ပြီး၊ အညီအညွတ် သက်ဝင်ယှဉ်စပ်ရမည့် တရား

ဖြစ်သည်။ ကျန်မဂ္ဂင်ငါးပါးတို့သည်- ထိုအလုပ်ခါတ်၊ လုပ်ရပ်
ပွားများဆင်ယင်တိုင်း- အမှူးပြုရမည့် တရားကား၊ ပညာမဂ္ဂင်
နှစ်ပါးဖြစ်သည်။ အတူယှဉ်တွဲ မကွဲမကွာဘဲ ပါလာမည့်တရား
ကား၊ သီလမဂ္ဂင်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ ညီညွတ်စွာ သက်ဝင်ဆည်းပူးနိုင်- ပွားများနိုင်လျှင်၊
မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ကေနိပင်ဖြစ်နိုင်ပါမည်။ အလုပ်ခါတ်နှင့် လုပ်ရပ်
ပါဝင်၊ မဂ္ဂင် တရားကိုယ် ရှစ်ပါး- ဤတရားသည် လောကီ
ဝိပဿနာ၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်နှင့် လောကုတ္တရာမဂ်နှစ်စားတွင် ကေနိ
အားဖြင့်- မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို လောကုတ္တရာဖြစ်သော အရိယာမဂ်
၌သာ လိုရင်းအချုပ်အရ ကြိုးကုတ်ဘို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမဂ္ဂင်
ရှစ်ပါး၏ အရိယမဂ်ရကြောင်းဂုဏ်သတ္တိအပေါင်းကို ဓမ္မဒါယဒ
သုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့ထုတ်ပြတော်မူပါသည်။

ကိလေသေမာရဇန္တာ ဂစ္ဆတိ မဂ္ဂတိဝါ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂိယတိ၊
နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ ဂမ္မတိဝါ တေဟိ ပဋိမဇ္ဈိယတီတိ မဂ္ဂေါ။

ယင်းဂုဏ်သတ္တိလေးချက်မှာ....

- (၁) ကိလေသာကိုသတ်လျက် မြတ်သောနိဗ္ဗာန်သို့ သွား
ရောက်တတ်သော သတ္တိ။
- (၂) နိဗ္ဗာန်တရားကို ကြိုးစားကုတ်ကပ်၊ မပြတ် ရှာမှီး
တတ်သော သတ္တိ။
- (၃) နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလို-ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကြည်
ဖြူလေးစားရှာမှီးအပ်သော သတ္တိ။

(၄) နိဗ္ဗာန်လိုလား၊ အရိယာနွယ်ဝင်များတို့သည်၊ ကြည်ဖြူထက်သန်၊ ကျင့်ကြံအပ်သော သတ္တိ။

မဂ္ဂင်ရှစ်ထွေ၊ ကိုယ်ဝယ်နေ၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်အခြေနှင့် ပြည့်စုံသော ယောဂီသူမြတ်တို့အား အရိယမဂ္ဂသစ္စာ၏ အထက်ပါ ဂုဏ်သတ္တိလေးပါးတို့က ကိလေသာကိုဖြတ်၍၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ခါတ်ကို၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ- ငါကမရှာရဘဲ၊ မဂ္ဂင်တရားကိုယ်တို့က- ရှာမှီးပေးတတ်ခြင်း၊ ထို့ကြောင့်- နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလို- ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကြည်ဖြူလေးစားစွာ အားထုတ်စေခြင်း၊ မဆုတ်မနစ် ထက်သန်စွာ ကျင့်ကြံစေအပ်ခြင်း စသော ဂုဏ်သတ္တိလေးရပ်တို့သည်၊ ဝိပဿနာ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ရ- အရိယာခါတ်၊ ကိန်းအောင်းသော သူအား၊ အစဉ် ချီးမြှောက်၍၊ အရိယာမဂ်ရောက်အောင်၊ ကျေးဇူးပြု ထောက်ပံ့တတ်သော အာသေဝန ပစ္စယဝင် မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်၏ ဂုဏ်သတ္တိများ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့- အာသေဝန ပစ္စယ သတ္တိနှင့် အတူတကွ၊ ထုံလှမ်းမိအောင်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါစစ်စစ်ဖြင့် မပြတ်ကြိုးကုတ် အားထုတ်အပ်သော- ယောဂီသူမြတ်သည်၊ ဤမဂ်၏ ဂုဏ်သတ္တိကို- အားကိုးယုံကြည်၊ လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်းရာ ဓမ္မအဆီအဖြစ်၊ မပြတ်ပုန်းအောင်း၊ အားကိုးကြောင်းပြုထိုက်ပါပေတော့သည်။ အားကိုးယုံကြည်၊ သဒ္ဓါတည်၍၊ ဝိပဿနာပညာနှင့် ဝိပဿနာ၊ ဘာဝနာ၊ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါကို ဆန်းစစ်ခါ၊ အဖြစ်အမှန်ရောက်အောင် ကြိုးစားတော်မူကြပါကုန်။ ထိုသို့ အမှန်ကြိုးစား၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါတရားသည်၊ အရိယာမဂ်သာ- ကေနပေါက်ဖွားရကြောင်းကို၊ တေရသကဏ္ဍီကာ၌ ဖွင့်ဆိုထားအပ်ပါသည်။

မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါတိ အရိယမဂ္ဂံ သန္ဓာယဝုတ္တံ မဂ္ဂေါဟံ၊
 ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂေါ- ဧကောအန္ဓော၊
 ဧတေဒ္ဒေ အန္ဓေ နဉ္စပေတိ နဉ္စပဂစ္ဆတိ၊
 ဝိမုတ္တော ဧတေဟိ အန္ဓေဟိ တဿာ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါတိ
 ဝုတ္တတိ။ တဲ့....

မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါတိ၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဟူသည်ကား။ အရိယမဂ္ဂံ၊
 အရိယာမဂ်ကို၊ (၀၂) ဖြူစင်မြင့်မြတ်သောမဂ်ကို။ သန္ဓာယ-
 ရည်ရွယ်၍။ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်၏။ ဟိ- ထိုစကားမှန်
 ၏။ မဂ္ဂေါ- မဂ်သည်။ ကာမ သုခလ္လိက နုယောဂေါ၊ ကာမ
 သုခလ္လိက နုယောဂသည်။ ဧကော- တခုသော။ အန္ဓော-
 မဖြူစင်သော တရားအစုသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ အတ္တကိလ
 မထာနုယောဂေါ- အတ္တကိလမထာ နုယောဂသည်။ ဧကော-
 တခုသော။ အန္ဓော- မဖြူစင်သော တရားအစုသည်။ ဟော
 တိ- ဖြစ်၏။ ဒေ- နှစ်ပါးကုန်သော။ ဧတေအန္ဓေ-ထိုတရား
 နှစ်ခု အစုအပေါင်း၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော တရားတို့သို့။
 နဉ္စပေတိ- မရောက်။ နဉ္စပဂစ္ဆတိ- မကပ်။ ဧကေဟိ- ထိုသို့
 ဆိုအပ်ပြီးသော။ အန္ဓေဟိ- မဖြူစင်ကုန်သော တရားအစုတို့မှ။
 ယဿာ- အကြင်ကြောင့်။ ဝိမုတ္တော- လွတ်သည်။ ဟောတိ-
 ဖြစ်၏။ တဿာ- ထိုသို့ မဖြူစင်သော တရားနှစ်ခု၊ အစု
 အပေါင်းတို့မှ၊ လွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သောအရိယ
 မဂ္ဂေါ- ထိုအရိယမဂ်ကို။ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါတိ- မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါဟူ၍။
 ဝုတ္တတိ- ဆိုအပ်၏။

x

x

x

x

x

(မှတ်ချက်)။ ။ ဤ နေရာတို့၌၊ (၀၇) ဤ အခန်း—
 အာဂမယုတ္တိ- ပါဠိအနက်- ဖေါပြချက်တို့၌၊ အာဂမယုတ္တိ
 တို့ကို၊ ပါဠိအနက်၊ တပိုဒ်ချင်း၊ ပြန်ရွတ်ပြ၍၊ ပြခဲ့ပြီးသော
 တရားများကို ထည့်သွင်းခါ၊ ဟောကွက်အနေ- ဒေသနာဉာဏ်
 ရသွားအောင် ထပ်မံရှင်းလင်း ဟောပြောပြသခြင်းပြုရပါမည်။
 ၎င်းဟောပြောကွက်များကို ရေးပြီးမထည့်တော့ပါ။ မူသဘော
 လေးပြောရသော်။ ။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါတိ၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဟူသည်
 ကား။ အနိယမော၊ အရိယာမဂ်ကို (၀၇) ဖြူစင်မြင့်မြတ်သောမဂ်
 ကို၊ သန္တာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဝုတ္တိ-ဟောတော်မူအပ်၏။ မဇ္ဈိမ
 ပဋိပဒါဆိုတာ မဂ္ဂင်ရှစ်ခု၊ သမ္မာပဋိပတ်၊ အကျင့်မြတ်လို့ ပြော
 ပြီးပြီ။ အဲဒီ မဂ္ဂင်ရှစ်ခု၊ အကျင့်မြတ်ကို ဟောတော်မူတာကဖြင့်
 အရိယာမဂ်ဆိုတဲ့ လောကုတ္တရာမဂ်ကို မုချရည်ရွယ်ပြီး ဟောခြင်း
 ဖြစ်တယ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ဒီအရိယမဂ်ကလဲ ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိပဿနာမဂ်
 အကြောင်းမခံယင်၊ မရကောင်းတာမို့၊ (၀၇) ဖြူစင်မြင့်မြတ်
 သောမဂ်လို့ ထပ်ဆင့်ပြီး၊ ဝိပဿနာမဂ်ကိုပါ ထည့်ယူပါလို့ ဆို
 လိုက်ပါတယ်။ ဒီစကားမှန်ပါတယ်တဲ့...ဘယ်လိုမှန်သလဲ ?....

အယုတ်တရားနှစ်ပါးတို့သို့၊ နဥပေတိ-မရောက်။ နဥပဂစ္ဆတိ၊
 မကပ်-တဲ့။ ဘာကြောင့်-မကပ်သလဲ-ရှေ့ကပြခဲ့ပြီးတာ၊ ကျေ
 ညက်အောင်သိရင်-ရှင်းတတ်ဟောတတ်ပြီ။

အဲဒီလို ဆိုပြီးခဲ့တဲ့၊ အယုတ်တရားတွေကို ယသ္မာ-အကြံ
 ကြောင့်- ဝိမုတ္တော-လွတ်သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏-တဲ့၊ အကြံ
 ကြောင့်လွတ်တယ်။ လွတ်ကြောင်းကို မဂ္ဂင်တရားကိုယ်နှင့်တဲ့ပြီး

ရှင်းတတ်ရမယ်။ ရှေ့နားကျတော့ အလုပ်ပေးတရားက ပစ္စက္ခ
ဉာဏ်မှာ-ပြတဲ့အကြောင်းများနဲ့၊ တပိုဒ်စီ ရှင်းပြတတ်ရပါမယ်။
ဒါမှ- ရှေ့တရားတွေ- ကြည့်ရှုမှတ်သားထားတာလဲ- မမှေ့ဘဲ
ပြန်ပေါ်လာမယ်။ နာကြားရသူများမှာလဲ- ဒေသနာဉာဏ်ကို
ခံစားရရှိမယ်။ တရားနာယူ-စွဲမြဲစွာ ဉာဏ်ကောင်းသူဆိုရင် ဟော
တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထက်တောင် အကျိုးလွန်ကဲမှုကို ရစေနိုင်တယ်။ အဲဒါ၊
ပြပြီးတရားခွင်က တရားတွေ အစဉ်မပျက်စေဘဲ၊ ပြန်သွင်းဟော
နိုင်အောင် ကြိုးစားကြည့်ပါ။ ပထမပြသွားတဲ့ တရားစဉ်ကို
မကျော်လွန်စေဘဲ၊ ထင်ရှားတဲ့ အာဂမနဲ့ဆွဲ၍ သဒ္ဓါကြည်လင်-
ပါရမီဝင်အောင် ဟောပြပေးရပါမယ်။ ဒီနေရာတွေမှာ ဟော
ကွက်ချန်လှုပ်ခဲ့မယ်။ နောက်မေးခွန်းထဲမှာ ပါချင်ပါလိမယ်။
အလုပ်ပေးတရားပြည့်စုံအောင်ရပြီး၊ အားထုတ်ကြဆဲမှာ ဟော
ကွက်သက်သက်ဆက်ပေးတဲ့ အခါကျတော့၊ ထည့်သွင်းပြပေး
ပါမယ်။ (တရားစာရွက်တွေ (၀၇) ဓမ္မစေတီတွေ စုတ်ပြတ်
မသွားအောင် ရိုသေစွာ သိမ်းဆည်းပါ။)။

x

x

x

x

x

မဇ္ဈိမပဋိပဒါ- အမှန် မဂ္ဂင်ရှစ်တန်သည် သစ္စာလေးပါးတွင်
တပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည့်အတိုင်း သစ္စာလေးပါး၏ အမည်မှန်
အပြည့်အစုံသည် အရိယာသစ္စာလေးပါးဟုဆိုအပ်သည့်အတိုင်း
အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့- ထိုးထွင်း မျက်မှောက်ပြုသော သစ္စာ (၀၇)
အရိယာမဂ်အခိုက်တွင် ထိုးထွင်းသိမြင်သော သစ္စာဟု ဆိုအပ်
သည်နှင့်အညီ အထက်ပါ ဖွင့်ဆိုတော်မူချက်သည် လေးနက်

မှန်ကန်လှပါသည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ-သမ္မာပဋိပတ်-အကျင့်မြတ်ဖြင့် အရိယသစ္စာလေးပါးကို ထိုးတောင်းသိမြင်သည်။ အရိယမဂ်အယာဉ်သည် ကြိယာဖလဖြစ်ပါသည်။ ထို အရိယမဂ်ကြိယာဖလ၏ အကြောင်းရင်း ကြိယာသည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ သမ္မာပဋိပတ် ဖြစ်ပြီး၊ အကျိုးဆက်ကြိယာသည်။ ဝိပဿနာမဂ်ဖြစ်ပါသည်။

အဲဒီလို ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာမဂ် မျိုးစေ့အမှန်၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ကေနသည်။ အယုတ်တရားနှစ်ပါး၊ သဿတ၊ ဥစ္ဆေဒ၊ အယူတရားနှစ်ပါး၊ အစွဲတရားဥပါဒါန်လေးပါး၊ အလွဲတရား၊ အတိတ်၊ အနာဂတ် အာရုံများကို၊ ပယ်ထားမြဲမြဲ၊ ဝိပဿနာမဂ်ဉာဏ်ရင့်သန်လာပါက - အရိယာမဂ်ရကြောင်း ကေန ဖြစ်သောကြောင့်၊ မဇ္ဈိမလည်းမည်၊ ပဋိပဒါလည်း မှန်ပုံကို၊ ဤသို့- တဖုံ ဖွင့်ဆိုကုန်ရာပါသည်။ ။ (တေရသကဏ္ဍိကာ)-

ဧတေသံ မဇ္ဈေပဝတ္တာ မဇ္ဈိမာ- ဝဋ္ဋဒုက္ခ
နိဿရဏတ္ထိကေဟိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗောစ ပဋိပဒါတိ။

ယောအရိယမဂ္ဂေါ- အကြင်အရိယာမဂ်သည်။ ဧတေသံ- ထို့နှစ်ပါးအစဉ် အကျွမ်းဝင်သော၊ မဖြူမစင်သောတရားတို့၏။ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ပဝတ္တာ- ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မဇ္ဈိမာစ- မဇ္ဈိမလည်း မည်၏။ ဝဋ္ဋဒုက္ခ နိဿရဏတ္ထိကေဟိ၊ ဝဋ္ဋဆင်းရဲအပေါင်းတို့မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို၊ အလိုရှိကြကုန်သော- ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော- ကျင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ပဋိပဒါစ- ပဋိပဒါလည်း မည်၏။ ဣတိတသ္မာ- ထိုသို့အလယ်၊ အလတ်နှင့်

အမြတ်ကျင့်စဉ်- ကေနိဝင်သည့် နှစ်အင်သော သတ္တိကြောင့်။
မဇ္ဈိမပဋိပဒါ- အလယ်၊ အလတ် လမ်းစဉ်မြတ်မည်သည်။ ဟော
တိ- ဖြစ်၏။

အဲဒီလို- အယုတ်၊ အယူ၊ အစွဲ၊ အလွဲ၊ အတိတ်၊ အနာဂတ်
တို့နှင့် မတွဲသောကြောင့်၊ မဇ္ဈိမလည်းမည်။ ဘုရားအစရှိသော
အရိယာ အပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့ ကျင့်အပ်အမှန်၊ အဋ္ဌဂီ
ကမဂ်မြတ်သည်။ ယောဂီ၏ ကိုယ်ဝယ်ထုလွှမ်း - ပြည့်လျှမ်း
လာပါက၊ အသင်္ခတဓါတ်နန်းကို၊ ယောဂီက၊ ပုဂ္ဂိုလ်က၊ မရှာ
ရတော့ဘဲ၊ မဂ္ဂင်တရားကိုယ်တို့က၊ ပထမဂုဏ်သတ္တိအရ၊ ရှာပေး
သကဲ့သို့၊ ဆောင်နှင်းကြောင်းကိုလည်း သာရတ္ထဒ္ဓိကာ၌၊ ဤသို့
ဖွင့်ဆိုအပ်ပါသည်။ ။

“နိဗ္ဗာန်မဂ္ဂတိ ဂဂေသတိတိမဂ္ဂေါ၊ အရိယောမဂ္ဂေါဟိ-
နိဗ္ဗာန် အာရမ္မဏံ ကရောန္တော ဂဂေသန္တော ဝိယ
ဟောတိ”

ယောဓမ္မော- အကြင်တရားသည်။ နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်ကို။ မဂ္ဂ
တိ ဂဂေသတိ- ရှာမှီးတတ်၏။ (ဝါ) ချာချာလည်ပတ်- ရှာ
ဖွေတတ်၏။ ဣတိတဿ- ထို့ကြောင့်။ သောဓမ္မော- ထို မဂ္ဂင်
ရှစ်ပါး- မြတ်တရားသည်။ မဂ္ဂေါ- မဂ်မည်၏။ ဟိ- ထို စကား
မှန်၏။ အရိယမဂ္ဂေါ- အရိယမဂ်တရားသည်။ နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်
ကို။ အာရမ္မဏံ ကရောန္တော- အာရုံပြုသည်ဖြစ်၍၊ (ဝါ) အာရုံ
မူသည်ဖြစ်၍။ ဂဂေသန္တောဝိယ- ရှာမှီးသကဲ့သို့။ ဟောတိ-
ဖြစ်၏။ ။

ဤသို့- ဝိပဿနာ- မဂ်မြတ်မဟာရရှိသူ၊ ယောဂီသမ္မုန်တို့ အတွက်၊ ယုံကြည်ကိုးစား အားထားရာအချက်နှင့် ပြည့်စုံသော မဂ္ဂင်တရားဖြစ်ပါသည်။ တနည်းတဖုံ ထပ်မံခိုင်လုံစွာ- ဖွင့်ဆို ပြန်သည်မှာလည်း။

“ကေန္တတော ဇာတိဇရာ ဗျာဓိဒုက္ခာဒီဟိ ပိဋိတေဟိ
သမ္ပတ္တေဟိ ဒုက္ခက္ခယံ၊
နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏတ္တာယ မဂ္ဂိတဗ္ဗော ဂဝေသိတဗ္ဗောတိ
မဂ္ဂေါ။”

ကေန္တတော- မုချကေန အမွန်စင်စစ်အားဖြင့်။ ဇာတိဇရာ ဗျာဓိဒုက္ခာဒီဟိ- ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း ဆင်းရဲ၊ အိုရခြင်း ဆင်းရဲ၊ နာရခြင်း ဆင်းရဲ၊ စသည်တို့ဖြင့်။ ပိဋိတေဟိ- မရှောင်ကွင်းနိုင်ဘဲ၊ အတင်းနှိပ်စက်ခြင်းကို ခံနေကြရကုန်သော။ သတ္တေဟိ- သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးတို့သည်။ ဒုက္ခက္ခယံ- ဒုက္ခအားလုံးတို့၏ ကုန်ဆုံးရာ တကယ်မှန်သော။ နိဗ္ဗာနံ- ချမ်းမြေ့သာလွန်၊ နိဗ္ဗာန် မှန်ကို။ ပါပုဏတ္တာယ- အမွန်ထုတ်ချောက် ဆိုက်ရောက်စေခြင်း အကျိုးငှါ။ မဂ္ဂိတဗ္ဗော- ဂဝေသိတဗ္ဗော- ဉာဏ်ရဟတ်ဖြင့်၊ လှည့်ပတ်ရှာဖွေတတ်၏။ ဣတိတဿ- ထို့ကြောင့်၊ သော- ထို မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ် တရားမြတ်သည်။ မဂ္ဂေါ- ချမ်းအေးကြည်လှိုင်၊ နိဗ္ဗာန်အိုင်သို့၊ ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေ၊ စီးဝင်တတ်ပေသော- အမြတ် ရေစင် လမ်း မဂ္ဂင်ဖြစ်ပါ၏။

ကဲ- ဒီ- အာဂမယုတ္တိ ကေန္တသဘောတွေကို ကြည့်ရ၊ ကြားရ၊ သိရတော့၊ အားရှိစရာ မကောင်းပေဘူးလား၊ အစ

ကတော့- မဇ္ဈိမပဋိပဒါလေးတခုကို၊ ဒီလောက်ထိအောင်၊ သိမ်းဆည်းကျင့်ဆောင် လိုက်နာနေရမယ်ဆိုရင်၊ အတော် ခက်သားဘဲလို့၊ အောက်မေ့ချင်- အောက်မေ့ မိပါလိမ့်မယ်၊ လောက၊ ကဖြစ်လွယ်၊ ပျက်လွယ်၊ သေလွယ်၊ ပျောက်လွယ်၊ ဆိုတော့၊ အလွယ်ကိုဘဲ အကြိုက်များတတ်ကြတယ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ရရေးမှာ၊ နိယတ ဗျာဒိတ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ရင်၊ အလွယ်ကြိုက်လေ၊ အလွဲတွေလေသာမှတ်ပါ၊ ခုတော့- ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်သာရလျှင်၊ လွယ်လွယ်ကလေးနဲ့- အရိယမဂ် မဝေးတော့ဘူးဆိုတာ- သိရတော့ ဝမ်းမြောက်စရာ မကောင်းပေဘူးလား၊ ဒါကြောင့်- မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါမစစ်ရင်၊ အနှစ်ဗလာဖြစ်မှာ စိုးလို့၊ သံပေါက်ကလေးနဲ့ ပျိုးပေးခဲ့ရတယ်....။

ပြန်ဆို၍ ကြည့်ကြအုံးစို့....

အလယ်ခြောက်မျိုး၊ ခန္ဓာပိုး၊ တံပိုးညီမျှစေ၊
လေးမျိုးကိုပယ်၊ သုံးမျိုးတည်း၊ ကိုယ်ဝယ်မဂ္ဂင်နေ၊
မဂ္ဂင်ရှစ်ထွေ၊ ဘာဝနေ၊ ပုဗ္ဗဘာဂ- မဂ်ပါပေ၊
ပုဗ္ဗဘာဂ၊ မျိုးစေ့ချ၊ သီးရမဂ်- ဖိုလ်တွေ၊
မျိုးစေ့အမှန်၊ မဂ် ဖိုလ် ဉာဏ်၊ ဝင်ရန်နိဗ္ဗာန်ပေ၊
မျိုးစေ့မမှန်၊ ပင်မသန်က၊ ဖူးနှံငိုကင်း၊ အသီးဖျဉ်း၍၊
အခင်းမလှ၊ ဆုံးရှုံးရ၏။ ။

ယခုလို- မကျဉ်းမကျယ် တိုင်အောင် ပြခဲ့တာဟာ၊ အခိုင်အမာရစေလိုလို့ဘဲ၊ အခိုင်အမာ နားမလည်ဘဲ- အားထုတ်ရင်၊

မျိုးစေ့မမှန်၊ ပုဗ္ဗဘာမက်မစစ်ရင်၊ အခင်းမလှ- ဆုံးရှုံးရမှာစိုး၍၊ ပြဿရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အချို့နေရာမှာ- အလွန် ကျဉ်းနေ၍၊ နားမရှင်းစရာ- ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။ ရှေ့ဆက်ပြမည့် အခန်း များနှင့်လဲ ဆက်စပ်၍၊ သိအပ်၊ ယူအပ်နိုင်ပါသည်။ ဤအပိုင်း များ၌ ရှုကွက်ဆီကို၊ အမြန်ရောက်သွားရန် လိုအပ်၍၊ ဟောကွက် များ- ချန်လှပ်ခဲ့ပါသည်။

မူလ- မာတိကာပြသောအခါ၊ သွင်းယူရမည့်၊ ဟောကွက် များကို၊ ဆက်လက်ပြပေးပါမည်။ ယခုပြခဲ့သော- မဇ္ဈိမပဋိပဒါ သဘောအချက်နှင့်၊ ရှေ့ဆက်ပြမည့် ရှုကွက်၊ ကိုက်- မကိုက်၊ ညှိ တတ်အောင် လေ့လာထားပါ။ စွဲမြဲအောင် စိန္တာမယ ဉာဏ် လုပ်၍၊ လေ့လာထားလျှင်၊ မေးခွန်းလာပါက၊ ထင်ကြေးမျှ ပင်၊ ပြန်၍ အဖြေမပေးနိုင်ဘဲ၊ ဖြစ်နေနိုင်ပါသည်။ ဒါကလဲ ဝါစုဂ္ဂတ မလျော့ဘဲ၊ ဉာဏ်ထက်အောင်၊ မေးခွန်းထုတ်ပြီး၊ မေးကြည့်ပေးရမယ်၊ နောက်- အဖြေမှန်- ဆက်စပ်ပုံတွေနဲ့၊ ထပ် ဖြည့်၍ ပေးပါမယ်။ ဒီတော့- စိတ်၊ ဉာဏ်ထဲမှာ၊ ဘယ်တော့မှ မပျောက်ဘဲ၊ သဘောပေါက် စွဲသွားမှာကို လိုချင်၍၊ ဖြစ် ပါသည်။

ကဲ- မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- အခန်းကို၊ ဒီတွင် စခန်းချရပ်၍၊ ရှေ့ သင်္ခန်းစာအနေ၊ ဒေသကတာဝန်နှင့် သာဝကတာဝန်၊ စစ်တန်း ဆီသို့ သွားကြစို့။ (မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ- ပညာ ရထားပြီဆိုတာလဲ မမေ့နဲ့- မေ့သွားအောင် မလျော့ပါး- မပေါ့ဆတော်မူကြပါနဲ့- သူတော်စင်- ယောဂီတို့။....

.....၀.....

“နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ”

မဟာဥာဏ်အောင်

ဝိပဿနာ

ဒေသကန္တဝိသုဒ္ဓိသဘာဝက-တာဝန်ရှင်းတမ်း

တရားတော်။

လောကသုံးမည်-ဘုံသုံးလီတိုင်- အကြောင်းနှင့် အကျိုးသာရှိသည်။ အကျိုးသည် ထင်ရှားသည်။ အကျိုး၌သာ ယဉ်ပါးကြသည်။ အကျိုးကိုသာ လိုလားကြသည်။ အကျိုးကိုသာ-တောင့်တလိုချင်တတ်ကြသည်။ အမြဲတန်း ဖြစ်ပေါ်နေသော- ဒုက္ခသစ္စာကို၊ အပေါ်ယံအနေအားဖြင့် ဆင်းရဲဟု- သိလာခိုက်၊ ဒုက္ခကုန်တာ နိဗ္ဗာန်၊ ဒုက္ခကုန်ကြောင်း မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်- အကြောင်းဟု- ရိပ်စားမိ၍- လိုချင်လာကြသည်။ တောင့်တကြသည်မှာ၊ ချမ်းသာကျိုးကို မျှော်ကိုးယုံကြည်၍၊ လိုချင်ကာ မတ္တသာဖြစ်ကြသည်။ အကြောင်းနှင့် အကျိုးသာ ရှိသော တရားစဉ်း၊ အကြောင်းကို မပြုဘဲ၊ အကျိုးရလိုမှု ဖြစ်နေရခြင်းသည်၊ တရား

သော လိုချင်မှုဟု- မဆိုနိုင်၊ တရားသောဖြစ်ချင်မှု မဆိုနိုင်၊ ထို-
နည်းတူစွာ- ယောဂီသုမြတ်တို့သည်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်
ကို၊ လိုလားတောင့်တလိုချင်ကြသည်၊ အကြောင်းကင်း၍တော့၊
မုချ မရနိုင်ဟု သိရမည်။ ။

ထို့ကြောင့်- မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ရခြင်း၌၊ အကြောင်းတို့
သည်၊ ကေန့်မုချ ရှိ၏။ ထိုအကြောင်းနှင့် ကင်း၍၊ မဂ်ဉာဏ်၊
ဖိုလ်ဉာဏ်ရခြင်းသည်၊ ရှေးဘုရားရှင်တို့-လက်ထက်၌လည်း မရှိခဲ့။
နောက် ဘုရားရှင်အဆက်ဆက်၌လည်း ရှိမည်မဟုတ်။ ယခု-သာ
သနာတော်မြတ်အတွင်း၌လဲမရှိပေ။ အကြောင်းသည်ကား....

- (၁) ဟေတု- ဟိတ် အကြောင်းနှင့်- (၂) ပစ္စယ-
အထောက်အပံ့ အကြောင်းနှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ပေသည်။
- (၂) ဟိတ်အကြောင်းဆိုသည်မှာ- သုတမယဉာဏ်နှင့် စိန္တာ
ဉာဏ်နှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ပေသည်။
- (၃) ပစ္စယ အကြောင်းဆိုသည်မှာ- သူတပါးထံမှ- သစ္စာ
လေးရပ်နှင့် စပ်သောတရားသံနှင့် မီမိ၏ သင့်သော
အားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း နှစ်ပါးတို့ ဖြစ်သည်။

ဤ- ဟေတုအကြောင်းနှင့် ပစ္စယအထောက်အပံ့အကြောင်း
နှစ်ပါးတို့သည်သာ၊ ဝိပဿနာမဂ်ဉာဏ်နှင့် လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ်
ရရန်- ကေန့် အကြောင်းအမှန်တရားတို့ ဖြစ်သည်။ အကြောင်း
ကြောင့် အကျိုးဖြစ်ရာတွင်၊ အကြောင်းမှန်မှ- အကျိုးမှန်ကို
ရရှိနိုင်ပါသည်။ အကြောင်းမရှိဘဲ၊ အကျိုး မ ရ နိုင် သ လို့၊
အကြောင်းမမှန်လျှင်လည်း အကျိုးလွဲကိုသာရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအကြောင်းကို၊ ပိဋကတ်တော်၏ နည်းဥပဒေသကိုပြသော “ပေဋကောပဒေသ” ပါဠိတော်၌ အကြောင်းမှန်ရှိပုံကို ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ဒုဝေဟေတူ ဒုဝေပစ္စယာ၊
သာဝကဿ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပါဒါယ၊
ပရတောစသောသော သစ္စာနုသန္ဓိ၊
အဇ္ဈတ္တဉ္စ ယောနိသောမနသိကာရော။ ။

သာဝကဿ— ဘုရားတပည့်၏၊ (ဝါ) တရားနာဆဲ၊ တရားအားထုတ်ဆဲ၊ ယောဂီ၏ သန္တာန်၌။ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ— ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ် နှစ်ပါး၏။ ဥပ္ပါဒါယ— ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ ဟေတူ— အကြောင်းတို့သည်။ ဒုဝေ— နှစ်ပါးတို့တည်း။ ကတမေဒ္ဒေ— အဘယ်နှစ်ပါးတို့နည်းဟူမူ။ သစ္စာနုသန္ဓိ— သစ္စာလေးရပ်နှင့် စပ်သော။ ပရတောစသောသော— သူတပါးထံမှ တရားသံလည်းတပါး။ အဇ္ဈတ္တဉ္စ ယောနိသောမနသိ ကရောတော— မိမိ၏ အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းလည်းတပါး။ ဣမေဒ္ဒေ— ဤ နှစ်ပါးတို့သည်။ ဟေတူပစ္စယာ— ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် မဂ်ဉာဏ် ရရန် အကြောင်းမှန်နှင့် အထောက် အပံ့မှန် တရားတို့ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ= ဆိုအပ်၏။

အထက်ပါ- အထောက်အထားအရ၊ အကြောင်းမှန်နှစ်ပါးစီ ကော်၍ရှိရင်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ မဂ်ဉာဏ်အကျိုးတရားကို၊ ကော်၍ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ အဲဒီ- ဟေတုနဲ့ ပစ္စယနှစ်ဖြာသည်၊ အကြောင်းမှန်ကော်ပါဘဲလို့ ဆိုတော်မူတယ်။ ဒီတော့- ဟေတုနဲ့ ပစ္စယ၊

ဘယ်သူအရင်ဖြစ်ရမှလဲ ဆိုတော့၊ ပစ္စယ- အကြောင်းကို၊ အရင် ရမှဘဲ၊ ဟေတုဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့်- ပစ္စယ အကြောင်း နှစ်ပါးကိုရရှိသော်၊ ဟေတုသည်လည်း ပြီးပြည့်စုံ နိုင်ပါတယ်၊ ပစ္စယ အကြောင်းနှစ်ပါးကို ကြည့်ရင်၊ ပရတောစသောသော- သစ္စာနုသန္တိ အရ- သူတပါးထံမှ၊ သစ္စာလေးပါးနှင့်စပ်တဲ့၊ တရား ဒေသနာသံကို နာကြားရခြင်းကတချက်၊ အဲဒီ- တရားဒေသနာ သံက၊ သာဝက ယောဂီကို၊ ဘာဖြစ်စေသလဲဆိုတော့၊ သုတမယ ဉာဏ်- ဖြစ်စေရစေတယ်။ သုတမယဉာဏ်- ရထား၊ ရသွားတဲ့ ယောဂီဟာ၊ တကယ်- မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် လိုချင်ရင်၊ ဒီအတိုင်း မနေပါဘူး။ အဇ္ဈတ္တ ယောနိသောမနသိကဧရာတော- အရ။ စိန္တာမယဉာဏ်ဖြစ်အောင်၊ သုတမယဉာဏ်နဲ့ ရထားတဲ့ တရား တွေကို၊ နှလုံးသွင်းဆုံးဖြတ်- ယုံကြည်ခြင်းတွေ ပြုတော့မှဘဲ၊ အဲဒီလို- ပြုရင်၊ သာဝက၊ ယောဂီမှာ၊ သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယ ဉာဏ်နှစ်ပါးနဲ့လဲပြည့်စုံလာမှာ- မုချဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီ- အထောက် အပံ့ နှစ်ပါးဖြစ်တဲ့၊ သူတပါးထံက၊ သစ္စာ လေးရပ်နဲ့ စပ်တဲ့ တရားသံရယ်၊ မိမိကိုယ်တိုင် နှလုံးသွင်းမှန်- မြဲမြံတာရယ်- ရှိရင် တော့၊ သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယပညာဉာဏ်ဆိုတဲ့၊ ဟေတု- အကြောင်းနှစ်ပါးလဲ ပြည့်စုံပြီး၊ ဝိပဿနာမဂ်ဉာဏ်နှင့် လော ကုတ္တရာဉာဏ်မဂ်ရရန် အကြောင်းမှန်၊ အကြောင်းခံ အစ ကို ကောင်းစွာ ရရှိနိုင်ပါတော့တယ်။

မှန်ပါတယ်၊ ပရတောစသောသော သစ္စာနုသန္တိ ဆိုတဲ့၊ သူ တပါးထံမှ- သစ္စာလေးရပ်နဲ့စပ်တဲ့- ဒေသနာသံကို၊ ကြားနာတဲ့ ယောဂီမှာ၊ အဲဒီ- သုတမယဉာဏ်ကြောင့်၊ ဝဋ်သုံးပါးမှာ နစ်စေ

တဲ့၊ လောဘဟိတ်၊ ဒေါသဟိတ်၊ မောဟဟိတ်၊ တွေ ဖြစ်နေသေးသလား၊ မဖြစ်တော့ဘူးလား၊ သုတမယဉာဏ်နဲ့ အလောဘဟိတ်၊ အဒေါသဟိတ်၊ အမောဟဟိတ်၊ ဖြစ်ပြီး၊ သုတမယဉာဏ်- စိတ်ဘဲဖြစ်တယ်။ နာကြားနေစဉ် အတွင်းမှာတောင်၊ ရှေ့တရားနဲ့ နောက်တရား- တထပ်ထဲ ဉာဏ်ပေါက်သွားအောင်၊ စိန္တာမယဉာဏ်လဲ မကြာမကြာ ပါဝင်ဖြစ်နေတော့၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ ဆိုတဲ့- ကိလေသာ စိတ်ကင်းခါ၊ တရားတော်မြတ်၌၊ ယုံမှား(၈)ပါး၊ ယုံမှား (၁၆)ပါးတိုင်၊ လွန်မြောက်သော၊ သုတ၊ စိန္တာ၊ ဉာဏ်နှစ်ဖြာ ဟိတ်အကြောင်းတို့သည်၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်ရှိသက်ဝင်ပြီး၊ ကင်္ခါဝိတရဏ- ဝိသုဒ္ဓိစခန်း- သက်ဝင်နိုင်သောကြောင့်- စူဠသောတာပန် ဧကန်ရကြောင်း၊ ဟေတု-ပစ္စယအကြောင်းသို့ ရောက်ရှိနိုင်ပါသည်။

ထိုသို့- အကြောင်းမှန် နှစ်ဖြာ ပြည့်စုံပါလျှင်၊ မဂ်ဉာဏ်ရစရာ အကြောင်းကောင်း၌ တည်လျက်၊ အစဉ် သက်ဝင် လာပုံကို၊ ဤသို့-ပိုင်းခြားသိအပ်ရာပါသည်။ ။

(၁) မဂ်ဉာဏ်သည်- ဝိပဿနာဉာဏ်မှ လာ၏။

(၂) ဝိပဿနာဉာဏ်သည်- အဇ္ဈတ္တယောနိသောမနသိကာရမှ လာ၏။

(၃) အဇ္ဈတ္တယောနိသော မနသိကာရသည်၊ “သာဝက” မှ လာ၏။

(၄) သာဝကသည်- ပရဘောသသစ္စာနုသန္ဓိမှ လာ၏။

(၅) ပရဘောသောသ သစ္စာနုသန္ဓိသည်၊ “ဒေသက” မှ လာ၏။

(၆) “ဒေသက”သည်၊ ဒေသကထွဋ်တင် ဘုရားရှင်ထံမှ လာ၏။ ထို့ကြောင့်....

(၁) “ဒေသက” ထွဋ်တင် ဘုရားရှင်ထံမှ။ (၂) သစ္စာ နုသန္ဓိ ပရတောဃောသကို ရရှိသော “သာဝက” သည်၊
(၃) အဇ္ဈတ္တယောနိသောမနသိကာရကို၊ စွဲမြဲစွာ တားရှိလျက်၊
(၄) ဝိပဿနာကို အားထုတ်ပါလျှင်၊ မဂ်ဉာဏ်ကို ရမည်ဟု-
မဂ်ရကြောင်း အစဉ်ကို မှတ်သားအပ်၏။ မှတ်သားရန်ကား....

(၁) သူတော်သူမြတ်-မြဲဆည်းကပ်၍- သပ္ပုရိသ-သံဝေသ။

(၂) မှတ်မှတ်သားသား-တရားကိုနာ- သဒ္ဓမ္မသဝန။

(၃) ဖြူစွာနှလုံး-ဉာဏ်သင့်သုံး၍- ယောနိသောမနသိကာရ။

(၄) လောကုတ်ဓမ္မ- ပွားများမှန်- ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ။

မဂ်ဉာဏ်ရရန် လေးချက်တည်း။ (သောတာပတ္တိမဂ္ဂ အင်္ဂါ)

အထက်ပါ- သပ္ပုရိသ သံဝေသထံမှ- ပရတောဃောသ သစ္စာနုသန္ဓိ ဒေသနာဓမ္မက္ခန်ကို၊ သဒ္ဓမ္မသဝနအမှုဖြင့်၊ ကောင်း စွာ နာကြား မှတ်သားပြုသူသည်၊ အဇ္ဈတ္တယောနိသော မနသိ ကာရ- စိန္တာမယဉာဏ်ကို အခြေပြု၍၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ- ဖြစ် သော မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်တန်း- အကျင့်မှန်ကို- အား ထုတ်ပါလျှင်၊ မဂ်ဉာဏ်ရရန် အကြောင်းပြီး၍၊ အကျိုးရခြင်း နှင့် အကြောင်းကြီး- အဓိပတေယသမ္ပတ္တိကို၊ မုချရရှိမည်ဟု ယုံကြည်စိတ်ချ ရာပါတော့သည်။

ထို့ကြောင့်- ပရတောဃောသ သစ္စာနုသန္ဓိဟု ဆိုအပ် သော- သူတပါးထံမှ- သစ္စာလေးရပ်နှင့် စပ်သည့် တရားသံကို၊

နာကြားရခြင်းသည်၊ ပဌမအရေးကြီးဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ဘယ်သူ့
 ထံမှလဲဆိုတော့၊ “ဒေသက” လို့ အမည်ရတဲ့၊ သပ္ပူရိသ- သံသေဝ
 ထံမှ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့- သာဝကဘက်ကနေ ကြည့်ရင်၊
 သပ္ပူရိသဆိုတဲ့၊ ဒေသက- အစစ်အမှန်ကို ရဘို့၊ ရှာဘို့၊ အရေး
 ကြီးလာတယ်။ ဒေသက- ဘက်ကလဲ၊ ဒေသကစစ်မှန်မယ်ဆိုရင်-
 သာဝက အစစ်အမှန်ကိုဘဲ၊ တရားပေးချင်မယ်လို့၊ အပြန်အလှန်
 သဘောကို တွေ့ရတယ်။ ဒီတော့- ဒေသက အစစ်အမှန်နဲ့၊
 ဒေသက တာဝန်တွေ- ဘာရှိသလဲ၊ သာဝက အစစ်အမှန်နဲ့၊
 သာဝက တာဝန်တွေ- ဘာရှိသလဲလို့၊ ဆန်းစစ်ဘို့ လိုလာ
 တယ်။ ဒေသကမှာ- သာဝက အစစ်အမှန်ကို- မတွေ့ရသော်လဲ၊
 နစ်နာမှုရယ်လို့ ပင်ပမ်းရကြိုး မနပ်တာကလေးဘဲ ရှိတယ်။
 သာဝက-က၊ ဒေသက အစစ်အမှန်နဲ့ မတွေ့ဘဲ၊ ဒေသက-
 မစစ်မမှန်တာနဲ့ တွေ့ရင်၊ တသံသရာလုံး- လမ်းမှားလို့ ဆုံးမှာ
 မဟုတ်တော့ဘူး။ ဥပမာအားဖြင့်တော့- လောကအတွင်းမှာ-
 ဆေးဆရာမှားနဲ့ တွေ့ရင်၊ ဒီတဘဝ၊ တခါဘဲ သေရမယ်။ ဒေသ
 က ဆရာမှားနဲ့ တွေ့ရင်၊ တသံသရာလုံး- သေမဆုံးတဲ့၊ ဘဝ
 ချုပ်ဆုံးရာကို- မရနိုင်ဘဲ၊ ဒုက္ခတုံးအဖြစ်နဲ့သာ- ကြုံလည်နေ
 ရတတ်တယ်။ ဒါကြောင့်- ယောဂီတို့၊ ဘယ်လို ဒေသက- သပ္ပူ
 ရိသမျိုးကို၊ မရ၊ ရအောင် ရှာဖွေ- ဆည်းပူးသင့်တယ်ဆိုတာကို၊
 ရှေးဦးစွာ- ရှင်းပြပေးမယ်။ ဒုတိယ- မိမိတို့ကလဲ၊ သာဝက-
 ယောဂီအမည်တည်အောင်၊ ဘယ်လို ကျင့်ဆောင်လိုက်နာရမယ်
 ဆိုတာကို ရှင်းပေးမယ်။ အောက်ပါ-ဇယား အချက်အလက်ကို
 ကြည့်ပါ။

- (၄) (ကမ္ဘာ့ဗဟို) ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
- (၃) (ကမ္ဘာ့ဗဟို) ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
- (၂) (ကမ္ဘာ့ဗဟို) ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
- (၁) (ကမ္ဘာ့ဗဟို) ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု

ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု

ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု

ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
 ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
 ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု

- (၄) (ကမ္ဘာ့ဗဟို) ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
- (၃) (ကမ္ဘာ့ဗဟို) ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
- (၂) (ကမ္ဘာ့ဗဟို) ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
- (၁) (ကမ္ဘာ့ဗဟို) ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု

ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု

ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု

ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
 ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု
 ငွေကြေး-အသုံးပြုမှု

တဘက်ပါ ဇယားအရ၊ဒေသကမ္ဘာ-ယထာဘူတပညာဆိုတဲ့၊
 ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ-ပိုင်းခြားသိတဲ့ ပညာရယ်၊ နိဗ္ဗေဓိကပညာဆိုတဲ့၊
 ဒုက္ခခပ်သိမ်းချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်စေသော၊ ဒုက္ခက္ခဂါမိနိပညာ
 ကို ထိုးတိုင်း၍ သိမြင်နိုင်တဲ့ ပညာရှိရမယ်၊ ပြီးတော့ ဒီပညာနှင့်
 သာဝကတို့ကို သုတမယဉာဏ်ရရှိ-ပြည့်စုံအောင် ဟောညွှန်ပြသ
 ပေးရမယ်၊ သုတမယဉာဏ်ကနေ-စိန္တာမယဉာဏ် ပွားဆင့်၍၊ နှလုံး
 သွင်းနိုင်အောင်လဲ- ဒေသနာဉာဏ်တို့ကို ပြသပေးစွမ်းနိုင်ရမယ်၊
 ဘာဝနာဘိသမယရောက်၍ အားထုတ်နိုင်အောင်လဲ- သွန်သင်ပြသ
 ပေးနိုင်ရမယ်၊ ဘာဝနာဘိသမယအတွင်း ရှုမြင်ခြင်း ရှိတတ်သော
 ဝိပဿနာမဂ်၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်-အနုဗောဓဉာဏ်တို့ကိုလဲ ဝေဘန်ပြသ
 နိုင်စွမ်းရှိရမယ်။ အဲဒီအချက် (၅) ချက်ဟာ ဒေသက ဘက်မှာ
 စွမ်းဆောင်နိုင်ရမဲ့ တာဝန်ရပ်တွေဘဲ ဖြစ်တယ်၊ ဒီလိုမပေးစွမ်း
 နိုင်ဘဲ-ဒေသက အမည်ခံပြုလုပ်ရင်၊ သာဝက (၀၇) ဘုရားတပည့်
 မွေးထုတ်၊ သာသနာပြု အလုပ်မဟုတ်နိုင်ဘဲ၊ သာဝက၏ ဆုတ်
 ယုတ်မှုကိုသာ ရောက်စေတတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်- တရားတော်မြတ်ပိုင်ရှင်၊ ဒေသကထွဋ်တင်-ဘုရား
 သခင်၏ သာသနာ့ဝန်ကို ထမ်းရွက်သူတို့သည် သာဝက ယောဂီ၊
 ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာဆီသို့ ခန္ဓာပါလှူဒါန်း၊ တပည့်သာဝကပန်းကို
 ဆွတ်လှမ်းလိုသူတို့ မနစ်မွန်းကြစေရန်၊ ဤသို့ သာဝက-တာဝန်
 ကြေပြန်စွာ ဟောညွှန်ပြသနိုင်မည့်-သပ္ပုရိသကိုသာ ရှာမှီးတတ်
 ကြဘို့ သတိချုပ်ပိုင်းခြား-သိအပ်ပါသည်။ ဤသို့မဟုတ်ဘဲ-အသံ
 ကောင်း၊ ရုပ်ချော၊ အပြောကောင်း၊ တသောသောနှင့် သံယောဇဉ်
 နှောထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သဘောပေါ်မှာသာ ရှာကြံဆည်းကပ်မည်။

ဆိုလျှင် မိမိပင် နှစ်နာမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဲဒီတော့ မနှစ်မနာ သာသနာနဲ့တွေ့ထိပြီး- သာဝကယောဂီအဆင့်ကော်ပြန်ချင်လျှင် ဒေသကတာဝန် ငါးချက်ဝင်သည့် သပ္ပုရိသ-သူတော်စင်ပညာ ရှိကို ရှာဖွေမိအောင်- ဆန်းစစ်ကြည့်ကြပါဦးစို့။

(၁) ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယမည်၍၊ ဓမ္မကထိက-မမည်သော ဒေသက။ (၂) ဓမ္မကထိကသာမည်၍ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယမမည်သော ဒေသက။ (၃) ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယလည်းမည် ဓမ္မကထိကလည်းမမည်သော ဒေသက။ (၄) စရိယ-ကထိက- နှစ်ဖြာပြည့်စုံ၍ သပ္ပုရိသဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောဒေသက။ (၅) အဗဟူပကာရဏ အကြားအမြင်မများသော သေက္ခသပ္ပုရိသဒေသက။ (၆) ဗဟူပကာရဏ- အကြားအမြင်များသော- သေက္ခသပ္ပုရိသ ဒေသက ဟူ၍ ခြောက်မျိုးခြောက်စားအားဖြင့် ပိုင်းခြား သိအပ်ရာပါသည်။

(၁) ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဆိုသည်မှာ.... ကမ္မဋ္ဌာနာ-သမထကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဝိပဿနာ-ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကို။ အာစရိယ- အာရှေးရှိသော ပုဗ္ဗဓါတ်အရ=ရှေးဦးစွာ စရိယ၊ မိမိကိုယ်တိုင် ကျင့်အပ်သော-အကျင့်ဖြင့် (၀၁) ရှေးဦးစွာ၊ မိမိကိုယ်တိုင်ကျင့်အပ်၊ ရအပ်သော-အကျင့်ဖြင့် သွန်သင်ပို့ချ-နည်းပေး လမ်းပြသော ဆရာ၊ ထိုကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတို့တွင် ဓမ္မကထိက-မမည်ရခြင်းသည်၊ ပရိယတ်အခြေခံမရှိ၊ ဓမ္မကထိက-ခေါ်ဆိုထိုက်ခြင်း၌ မသက်ဝင်ပါက- ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ-ဓမ္မကထိက-မမည်နိုင်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ဒေသနာဉာဏ်၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်နှစ်စားကို အနုပောဓဉာဏ်အားဖြင့်၊

သက်ဝင်ပိုင်းခြားပြသနိုင်စွမ်း- မရှိငြားတတ်ကြပေ။ မိမိကျင့်ဘူးသော တပုဒ်-တဂါထာ-တနည်းမျှကိုသာ၊ သာဝကအား ကျေနပ်တင်းတိမ်နေစေရန်မှ တပါး၊ သာဝက၏ အဇ္ဈာသယ၊ စရိတ-ဝါသနာတို့ကို ခန့်မှန်း၍-အခြားတပါး-သင့်လျော်ရာသို့-ပို့ပေးနိုင်ခြင်း- မရှိတတ်တော့ပေ။ (၀၂) ဘုရားတပည့်- သာဝက၏ အဖြစ်ကို မရောက်စေဘဲ၊ မိမိတပည့်အဖြစ်၌ တန်းဆုံး၍ နေစေတတ်တော့သည်။ တန်းဆုံး၍ နေရတော့သည်။

ထိုကဲ့သို့- ဒေသကစာရင်းတွင် တင်းပြည့်၊ ကျပ်ပြည့်အားဖြင့် မသက်ဝင်သော ဒေသကတို့လည်း ပေါ်ပေါက်လာတတ်ပါသည်။ တင်းပြည့်၊ ကျပ်ပြည့်၊ မရပ်တည်နိုင်ပုံယုတ္တိကို ပေတကော ပဒေသပါဠိတော်၌ ဖွင့်ဆိုတော်မူသည်မှာ....

“သာဝကဿ သစ္စာနုသန္ဓိံ ပရတော ဘောသော၊
ဒေသတီတိ ဒေသကော” ဟု လာရှိပါသည်။

ယောသတ္တာ- ဓမ္မကထိက အစစ်၊ ကလျာဏမိတ္တဖြစ်သော- အကြင်ဆရာသည်၊ သာဝကဿ-ဘုရားတပည့်၏ (၀၂) သံသာရ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော-မောစနတ္ထာယ-ဟု အပြောသာမဟုတ်၊ အပြောနှင့် အလုပ်ညီမျှသည့်-သာဝကယောဂီအား၊ သစ္စာနုသန္ဓိံ ပရတော ဘောသံ- သစ္စာလေးရပ်နှင့် စပ်သော ဒေသနာ တရားသံကို။ ဒေသေတိ- အမှန်အမှား-ခွဲခြားပိုင်ပိုင်- ညွှန်ပြနိုင်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်။ ယောသတ္တာ- ထိုဆရာသည်။ ဒေသကော- ဒေသကမည်၏။

အဲဒီလို- သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို၊ အမှန်အမှား ခွဲခြား
 ပိုင်ပိုင်- ညွှန်ပြနိုင်မှ၊ ဒေသကဖြစ်တယ်လို့ ဖွင့်ဆိုချက်ကို- အပေါ်
 ယံမှ ကြည့်ပြီးလျှင်၊ “စတုသစ္စဓမ္မ၊ ဓမ္မောနနာမ နတ္ထိ” ဆိုတဲ့၊
 ပုဒ်ကလေးနဲ့၊ တရားဆိုရင်- သစ္စာလေးပါးက လွတ်တဲ့တရားမှ
 မရှိဘဲ၊ မိမိတို့ ဟောတာလဲ၊ သစ္စာလေးပါးက- မလွတ်လို့၊
 ဒေသကပါတဲ့လို့၊ စောဒက တက်ကြည့်ကြအုံးစို့၊ ပရိယတ္တိ-
 အခြေခံမရှိလျှင်၊ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်၌၊ မကျွမ်းကျင်နိုင်ခြင်း
 ကြောင့်၊ ပညတ်ပေါ်တင်၊ ဟောရချက်များသာများရာ၊ လေး
 ပါးသော- သစ္စာတရားသည်၊ တရားမှန်သမျှက၊ မလွတ်ဟု ဆို
 ရာ၌၊ သစ္စာစကားအရ မဖေါက်မပြန်မှန်သော၊ ပရမတ္ထ သစ္စာ၌
 သာ ဖြစ်သည့်၊ ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်၊ သစ္စာ၊
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ပဋ္ဌာနနယ- စသော၊ တရားတို့မှသာ မလွတ်ခြင်း
 ဖြစ်ပါသည်။ ပညတ်၊ ပညတ်နှင့် စပ်သော- တရားတို့အတွင်း၌
 မပါပါ။ သို့သော်- ပညတ်၊ ပညတ်နှင့် စပ်သော- တရားတို့
 သည်၊ ဥပယုဓမ္မအနေဖြင့်၊ သိအပ်သော တရားအတွင်းဝယ်
 ပါရှိရပေသည်။ ဘာကြောင့်ဆိုသော်- အမှန်အမှား၊ ခွဲခြား
 ပိုင်ပိုင်၊ ညွှန်ပြနိုင်ကြောင်း၌၊ အမှားအားဖြင့်- မစွဲယူမသုံးသပ်
 စေရန် ပါဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်- သစ္စာလေးရပ်နဲ့ စပ်က၊ တရား
 မှန်သမျှ- မလွတ်ကြဆိုရာ၌၊ မဖေါက်မပြန်- မှန်ကန်သော-
 မူချဒေသနာ၊ အဘိဓမ္မာကထာ- အပေါင်းကိုသာ- ဆိုလိုသည်
 ဟု- ခွဲခြားသိအပ်ပါသည်။ ပရိယတ်၊ အခြေခံချို့တဲ့၊ ကမ္မဋ္ဌာနာ
 စရိယသက်သက်ဆိုပါက၊ ဓမ္မကထိက- မမည်နိုင်၍၊ ဒေသက
 အစစ်မှ- တထစ်လျှော့နေသည်ဟု- ဆိုအပ်ပါသည်။ ဒီတော့-

ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတော့ မည်ပါပြီ။ ဓမ္မကထိက မည်အောင်က၊
ဘာနဲ့- ညီရမ္ဘာလဲလို့- ဆန်းစစ်ရင်၊ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌....

“အာဘိဓမ္မိကာ- ဘိက္ခုယေဝ- ကိရ ဓမ္မကထိကာနာမ၊
အဝသေသာ ဓမ္မကထံ ကထေန္တာပိ နဓမ္မကထိကာ။”

လို့ ဖွင့်ဆိုပါတယ်။

အာဘိဓမ္မိကာ- ရုပ်- နာမ် သဘာဝ၊ ပရမတ္ထကို ထွန်းပြဆို
သည့်၊ အာဘိဓမ္မာဒေသနာကို၊ ဆောင်နိုင်သော။ ဘိက္ခုယေဝ-
ဘုရားသားကျော်- ရဟန်းတော်တို့သည်သာလျှင်။ ဓမ္မကထိကာ
နာမကိရ- ဓမ္မကထိက ပုဂ္ဂိုလ်ဟု- ခေါ်ဆိုခြင်းငှါ ထိုက်သ
တတ်၊ (ဝါ) မဂ္ဂကထာ၊ နိဗ္ဗနကထာတိုင်၊ ဖွင့်ဆိုဟောနိုင်၊
အာဘိဓမ္မာကို ပိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ဓမ္မကထိက အစစ်ဟု- ခေါ်ဆို
ထိုက်၏။ အဝသေသာ- ထိုမှ ကြွင်းကုန်သော။ ဓမ္မကထံ-
တရားစကားကို။ ကထေန္တာပိ- ဟောပြောကြငြား၊ ပုဂ္ဂိုလ်
များသည်လည်း။ နဓမ္မကထိကာ- ဓမ္မကထိက စစ်စစ်၊ ကေန
ဖြစ်သည်ဟူ၍၊ မဆိုထိုက်ကုန်။

အဲဒီလို- ဓမ္မကထိက အစစ်၊ ကေနအခေါ် ခံထိုက် ချင်ရင်
တော့၊ အာဘိဓမ္မာကို ဆောင်နိုင်မှ- မုချခေါ်ဆိုထိုက်ပါတယ်။
ဒီတော့- ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယလဲမည်၊ ဓမ္မကထိကလဲ မည်ချင်ရင်၊
ရှေးဦးစွာ- ကျင့်အပ်၊ ရအပ်တဲ့၊ ဘာဝနာမယဉာဏ်၊ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်နဲ့လဲ- ပြည့်စုံရမယ်၊ ပရိယတ်- အခြေခံရှိပြီး၊
အာဘိဓမ္မာကိုလဲ-ဆောင်နိုင်ရမယ်၊ အဲဒီလို- နှစ်ချက်နဲ့ ပြည့်စုံရင်
တော့၊ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယလဲမည်၊ ဓမ္မကထိကလို့လဲ မည်တဲ့- နှစ်

ဘက်ပြည့်စုံတဲ့၊ အမှတ်(၃)ကို ရမယ်၊ အကယ်၍- အဘိဓမ္မာကို ဆောင်နိုင်ပြီး၊ သစ္စာလေးရပ်နဲ့ စပ်တဲ့- တရားမြတ်ကို၊ အမှန်၊ အမှား- ခွဲခြားပိုင်ပိုင်တော့ ဟောဆိုနိုင်ပါတယ်၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်- တဆူဆူရအောင်၊ ကျင့်အပ်၊ ရအပ်ပြီးတဲ့၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ၊ ဘာဝနာနှစ်ဖြာ- မရှိဘူးဆိုရင်၊ ဓမ္မကထိကသာမည်ပြီး၊ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယလို့- မခေါ်ဆို ထိုက်တော့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့၊ ဒေသကတာဝန်-မှာရှိတဲ့၊ သုတမယဉာဏ်သာ ပေးစွမ်းနိုင်ပြီး၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်၊ အနုဗောဓဉာဏ်ကို၊ မပေးစွမ်းနိုင်လို့ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်၊ အဘိဓမ္မာပါရင် ဓမ္မကထိကဖြစ်တယ် ဆိုပြီးတော့လဲ၊ ပေတဝတ္ထုတို့၊ သီဟဠဝတ္ထုတို့၊ ဇင်းမယ်ပဏ္ဏာသတို့ကို ဟောပြီး၊ နောက်ဆုံးကျမှ-အားနာပါးနာ-နုဿတိအနေနဲ့၊ ဤသည်ကား- အဘိဓမ္မာဟူ၍- သိမှတ်ကြကုန်ဆိုတာလေးနဲ့၊ အဆုံးသတ်နိုင်ရုံနဲ့တော့လဲ၊ ဓမ္မကထိက- မည်ကားမျှဘဲ ဖြစ်တယ်၊ မခေါ်ဆို ထိုက်တဲ့ထဲဘဲ ပါသွားနိုင်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ- ဘာဖြစ်လို့၊ အဘိဓမ္မာကို ဆောင်နိုင်မှ- ဓမ္မကထိကလို့ အခေါ်ခံထိုက်ရမယ်လို့၊ ဖွင့်ဆိုပါသလဲ ဆိုတော့၊ အကျဉ်းအားဖြင့် ကထာငါးမျိုးဆိုတဲ့၊ ဒါနကထာ၊ သီလကထာ၊ သဂ္ဂကထာ၊ မဂ္ဂကထာ၊ နိဗ္ဗာနကထာတို့ အနေအားဖြင့်- ဟောကြားရာတွင်၊ ဒါနကထာ၊ သီလကထာ၊ သဂ္ဂကထာ- တို့ကို၊ ဟောကြားရာတွင်၊ ဝဇ္ဇပရိစ္ဆေဒ- အတွင်းမှာသာ၊ ဟောပြောခြင်းကို အလိုမရှိလို့ဘဲ၊ အဘိဓမ္မာကို- မဆောင်နိုင်က- ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း၊ မဂ္ဂကထာနှင့် နိဗ္ဗာနကထာကို- အမှန်အမှား- ခွဲခြားပိုင်ပိုင်- ဟောနိုင်ဘွယ်ရာ မရှိရာ၊ အဘိဓမ္မာကို

မဆောင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒါန၊ သီလ၊ သဂ္ဂကထာ-
အတွင်းသို့၊ ပေါင်းစပ်သက်ဝင်အောင်၊ မညွှန်ပြနိုင်ခြင်းကြောင့်၊
ဝဋ်မှ နစ်စေသော- (၀၂)သံသရာကို တူးဖွဲ့သော- ဂုဏ်သတ္တိ
ရှိသည်။ ဘုရားအဆုံးအမ၊ တရားမြတ်ကို- ဟောကြားလျက်၊
ဝဋ်မှ မလွတ်ဘဲ၊ သံသရာကို တူးဖွဲ့နိုင်သော ဂုဏ်မှ ချီတဲမည်
စိုးသောကြောင့်၊ အဘိဓမ္မာကို ဆောင်နိုင်မှ- ဓမ္မကထိက-
ခေါ်ဆိုထိုက်တယ်လို့၊ ဖွင့်ဆို သတ်မှတ်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။
တနည်းအားဖြင့်၊ ဗျတိရိတ်ကို ဆိုရသော်၊ အဘိဓမ္မာကို- မဆောင်
နိုင်လျှင်၊ ဓမ္မကထိက- မပြုလုပ်ပါနှင့်ဟု- ပရိယာယ်အားဖြင့်
ဆိုထားတာလဲ ဖြစ်ပါသည်။ ။

သို့သော်- အဘိဓမ္မာကို၊ မဆောင်နိုင်ဘဲလဲ- တရားဟော
ကြပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို- ဟောရင်တော့၊ တရားဟော ပုဂ္ဂိုလ်
ဘဲဖြစ်မယ်၊ နုဓမ္မကထိကာ- အရ၊ ဓမ္မကထိကလို့တော့၊ အခေါ်
မခံထိုက်ပေဘူးလို့- တိုက်ရိုက်ပင်ဆိုထားတော်မူပါတယ်။ သတ္တ
ဝါနေယျတို့အား၊ ဝဋ်မှ- မထွက်မြောက်စေဘဲ၊ သာသနာ
တော်၏ သံသရာကို တူးဖွဲ့တတ်တဲ့၊ ဂုဏ်ပျောက်စေတဲ့၊ ဟော
ကြားမှုမျိုးကို၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်အဖွင့် အဋ္ဌာသာလိနီ- အဋ္ဌ
ကထာဆရာ ဆိုတော်မူ ရုံတင်မကပါဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်
ကိုယ်တော်တိုင်ပင်၊ အဘိဓမ္မာကို ဆောင်နိုင်ရုံတင်မက၊ ဝဋ်မှ-
ထွက်မြောက်ကြောင်း၊ ကေန္တကို ညွှန်ပြသွန်သင် ဟောပြော
နိုင်မှ- ငါမှ ဘုရား ဓမ္မကထိကလို့- သမုတ်တယ်ဆိုပြီး၊ ဒေဝ
တာ သံယုတ်ပါဠိတော်မှာ၊ ဇေတဝနီမြိုင်ဝှမ်း၊ ကျောင်းသခံနိုး၌

ဝိသုဒ္ဓိနတ်သား မေးလျှောက်ကြားသဖြင့်၊ ပြတ်သားစွာ ဤသို့
ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဇရာမရဏဿစေ ဘိက္ခုတိ၊
နိဗ္ဗာဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓါယ၊
ဓမ္မဒေသေတိ ဓမ္မကထိကော၊
ဘိက္ခုတိ- အလံဝစနာယ။ ။

ဘိက္ခု- - သံသရာရေးကို၊ ဘေးဟူ၍မျှော်- ရဟန်းတော်
သည်။ ဇရာမရဏဿနိဗ္ဗာဒါယ- အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ ဂုဏ်အခင်း
သာရှိသည်။ ရုပ်နာမ်နှစ်သင်း၌၊ ပြင်းမုန်းငြီးငွေ့စေခြင်းငှါ၊ (ဝါ)
ဇရာမရဏတရား၌၊ ဝိပဿနာ အနုလောမဉာဏ် အကျိုးငှါ၊ ဇရာ
မရဏဿ ဝိရာဂါယ- အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ ဂုဏ်အခင်းသာရှိသည့်
ရုပ်နာမ် နှစ်သင်း၌- တပ်မက်ကပ်ငြိမှု- ကင်းခြင်းငှါ၊ (ဝါ)
ဇရာမရဏတရား၌- အကြောင်းတပ်း ကင်းသောအကျိုးငှါ။
ဇရာမရဏဿ နိရောဓါယ- အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ ဂုဏ်အခင်း
သာရှိသည့်၊ ရုပ်နာမ် နှစ်သင်း၌၊ ကိလေသာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်း
စေခြင်းငှါ၊ (ဝါ) ဇရာမရဏတရား၌၊ အကြောင်းလုံးစုံ ကင်း
ချုပ်ကုန်၍၊ အကျိုးဒုက္ခပါ ချုပ်ရသည့်၊ အသေသဝိရာဂ-
အစွန္တ- နိရောဓ- နိဗ္ဗာန အကျိုးငှါ။ ဓမ္မဒေသေတိ- တကယ်
ထင်ရှား၊ အကျိုးတရားရငြားအောင်၊ သွန်သင်ဟောကြားနိုင်
ငြားအံ့။ ဓမ္မကထိကော ဘိက္ခုတိ- ဘုရားသာဝက- ဓမ္မကထိ
ကပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ အလံဝစနာယ- ခေါ်ဆိုအပ်၊ ခေါ်ဆိုထိုက်-
ပေ၏။ ။

အဲဒီ၊ ဘုရားအလိုတော်ကျ၊ ဗုဒ္ဓသာဝက- ဓမ္မကထိက- အခါခံထိုက်တဲ့၊ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ကို- သက်ဝင်ရရှိနိုင်အောင်၊ စွမ်းဆောင်နိုင်ဘို့ကို ကြည့်ရင်၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်အောင်၊ ပေးစွမ်းနိုင်မှသာ- ဓမ္မကထိက မည်သတဲ့၊ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့် ကြည့်ရင်၊ ဇရာမရဏသာ နိဗ္ဗာန်ဒါယ- အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ ဂုဏ်အခင်းသာရှိတဲ့၊ ရုပ်နာမ် နှစ်သင်းကို ငြီးငွေ့စေရန်၊ ဟောညွှန်ရမယ်တဲ့၊ ဒီတော့- တသံသရာလုံးက၊ ရုပ်နာမ်ကိုမမြင်၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါလို့သာ၊ အထင်နဲ့စွဲလာတာကို ပျောက်ကွယ်သွားအောင်၊ ရုပ်နာမ်သဘာဝ- ပရမတ္ထသဘော တွေကို၊ ပိုင်းခြားကုန်စင် ဉာဏ်အမြင်ရအောင်၊ ဟောညွှန် ပြသခြင်း၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ- ဒုက္ခသာဟု ကော်ထင်လင်း ဆောင်နှင်းတတ်ခြင်းအခင်းကို၊ ရှင်းလင်းအောင် သိအပ်စေပြီးတဲ့၊ သာဝက ယောဂီကို၊ အဲဒီ- ဒုက္ခသစ္စာ- ငါးခန္ဓာရုပ်နာမ်စုသည်၊ သင်္ခတ ပရမတ္ထတို့၏။ ခဏတ္တယ သဘောသာဖြစ်ရာ၊ အဲဒီ- ခဏတ္တယ ရုပ်နာမ်က ခြပ်၊ အဲဒီ- ခြပ်မှာရှိတဲ့၊ ဂုဏ် သကပ်ကတော့- အိုခြင်းနဲ့ သေခြင်းဆိုတဲ့- ဂုဏ်ဘဲရှိပါတယ်၊ သူ့သူငါငါတွေက တော့၊ ဒုက္ခသစ္စာ-ငါးခန္ဓာရုပ်နာမ်-ခဏတ္တယမျှသာလို့ ပိုင်းခြား ထင်ထင်-ဉာဏ်နှင့်မမြင်-မသိကြဘူး။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ-ယောကျ်ား မိန်းမ ဆိုတာတွေ- တကယ်အရှိ ခြပ်လုပ်ပြီး ရုပ်ချောတဲ့ဂုဏ်၊ ဥစ္စာပေါ်တဲ့ဂုဏ်၊ ပညာတတ်တဲ့ဂုဏ်၊ ဆွေဂုဏ်၊ မျိုးဂုဏ်၊ ရာထူး ဂုဏ်၊ အာဏာဂုဏ်၊ တွေကိုသာ သိမြင်ပြီး၊ ငါဘဲ၊ ယောကျ်ား- မိန်းမဘဲ၊ ငါ့မှာ ဘာဂုဏ်တွေ ရှိတယ်ဆိုပြီး၊ ဒီဦး- အယူအမှတ် အသိမှားတွင် မာန ဝင်တတ်ကြပါသည်။

အဲဒီ-ဒိဋ္ဌိမာနနဲ့ ရပ်မလားဆိုတော့- မရပ်မနားသေးဘဲ၊ အနှစ်
မရှိတဲ့- လောကီဂုဏ်အရပ်ရပ်ကို မြင့်သထက်မြင့်အောင် ရဘို့လဲ-
လိုလားတောင့်တ-နှစ်သက်လျက်- မျှော်မှန်းချက်ကြီးတွေနဲ့ ဘဝ
ခရီးတခုလုံး တဏှာကိုသာ- ဒိဋ္ဌိငါ၊ မာနငါတို့က အဖေငါသဟဲ
လုပ်ပြီးလျှင်၊ ဒုက္ခဝန်ထုပ်ကြီးကို တဘဝကုန်ဆုံးလို့ ပစ်ချခံရပြန်
တော့၊ အပယ်လေးပါးကိုဘဲ စုံးစုံးပြန်၍- မြုပ်ကြရတော့တယ်။
အဲဒီလို-အမှားစွဲ၊ တဏှာမာန၊ ဒိဋ္ဌိနဲ့ မရှိတရားကို အရှိလုပ်ခါ
ဒြပ်မှား၌ ဂုဏ်မှားတွေကိုဘဲ-အနှစ်သာရှိလှပြီအဟုတ်ထင်၊ သမုတ်
ပြင် သံသရာကြောမှာ၊ မျှောပါနစ်မြုပ်ခါ-နေခဲ့ကြရလေပြီ၊ မရှိ
တရားကို မရှိကြောင်း ကေန့်ပိုင်းခြားဝေဘန်သိရန်နှင့် ရှိတရား
ဒုက္ခသစ္စာ-ဖြစ်ငြားပုံကိုလဲ-ပိုင်းခြားဝေဘန် အသိဉာဏ်ရရှိစေရန်
ပေးစွမ်းနိုင်သော သပ္ပုရိသကိုအမှီရသည့် သာဝကယောဂီသည်
ဒြပ်ဆိုတာ-ပညတ်ဒြပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါကပ်မရတဲ့-သင်္ခါရလောက-
ဒုက္ခသစ္စာ၊ ငါးခန္ဓာ ရုပ်နာမ်နှစ်သင်းပါကလားလို့၊ ပိုင်းခြားသိပြီး
လျှင်၊ ဂုဏ်ဆိုတာ-ကြည့်ပြန်တော့၊ ဒီရုပ်နာမ်နှစ်သင်းသည် မချွတ်
မယှင်း-ဇရာဆိုတဲ့ အိုခြင်းဂုဏ်-မရဏဆိုတဲ့ သေရခြင်းဂုဏ်- နှစ်ခု
ကလွဲပြီး၊ တခြား မချွတ်မယှင်းတဲ့-ဂုဏ်အစစ်လို့ လုံးဝမရှိတာ
အမှန်ပါတကား၊ အိုခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်ကလဲ-ရုပ်နာမ်နှစ်သင်း၊ ပဋိ
သန္ဓေအခင်းနဲ့ သက်ဝင်လာတာဘဲ၊ ခဏ တဲတဲ့ကလေးမျှအတွင်း၌
ခဏိကဇရာ-အဆက်ဆက်နှင့် သန္တတိဇရာအဆက်မပြတ် အိုလာရ
တာလဲ-မလွဲကေန့်-အမှန်ဘဲ၊ မရဏကျပြန်တော့လဲ-ခဏငယ်လေး
အတွင်း-ရင့်ရော်ခြင်းသို့- ဇရာတာသဘော၏ အခြားမဲ့၌ ချုပ်
ပျောက်ပြုန်းတီး- ပျက်စီးကုန်ဆုံးတတ်သော- ဝယဓမ္မာသင်္ခါရာ

အစစ်ပေမို့ လက်ပစ်တတွက်၊ မျက်တောင်တချက်-ခတ်လိုက်
 တိုင်း-ကုဋေနှင့်ဆောင်၊ ငါးထောင်ကျော်မျှ၊ သေပျောက်ချုပ်
 ဆုံးနေရသော ခဏိက မရဏဆိုတဲ့ သေခြင်းဂုဏ်ကလဲ၊ တခဲနက်
 ပြည့်လျှမ်း၊ အနှစ်သာရ-နှမ်းစေ့ တခြမ်းမျှ-မရှိတာကလဲ- အမှန်။
 အဲဒီလို-သိအပ်တဲ့-အိုခြင်း-သေခြင်း-ဂုဏ်အခင်းသာရှိတဲ့-ရုပ်နာမ်
 နှစ်သင်းသည်၊ ဝတ္တမာန်ဆိုတဲ့- ပစ္စက္ခဘဝ- ခဏတ္တယ- တဲတဲ
 ကလေးနဲ့ နာရီဗီဇနာမလပ်-အိုခြင်းဇရာကပ်ပြီး၊ ခဏိက မရဏ
 အထပ်ထပ်မရေတွက်နိုင်တဲ့-သင်္ခါရဖြစ်ရပ်-ဝယဓမ္မာကို မသိခဲ့လို့
 ကံတည်းဟူသော အဘိုးအကိုပေးပြီး၊ တဏှာယောကျ်ား-လက်
 သမားသည်-တည်ဆောက်၍ သက်ဝင်လာရသော၊ တဘဝတာ
 ရုပ်နာမ်-နှစ်သင်းသည်၊ အိုခြင်း-သေခြင်း-ဂုဏ်စာရင်းကို ခံစား၍
 ကံတည်းဟူသော အဘိုးအခနဲ့ ညီမျှစွာ ကုန်သွားပြန်တော့၊
 သမုတိမရဏလို့ ဆိုပြီး၊ စုတိသဘောနဲ့ ရွှေ့လျော့ကြရပြန်တယ်။
 အဲဒါကို- ယောကျ်ားသေတယ်၊ မိန်းမသေတယ်၊ နတ်ရွာစံတယ်၊
 ပြန်တော်မူတယ်- လုပ်ပြီး၊ ဘယ်သူ သေတုံးက၊ ဘယ်လောက်
 စည်တာပေါ့လို့၊ ဂုဏ်အစစ်ကို သိပြီး၊ သံဝေဂကလေးတောင်
 မဖြစ်နိုင်ကြဘဲ၊ အပုပ်ကောင်ကို အပြိုင်ချ၍၊ ဂုဏ်လှိုင်လှိုင်ရ
 အောင်ပင်၊ လုပ်တတ်ကြပါပေတယ်။ အဲဒီလို- ခဏိကဇရာ၊
 သန္တတိဇရာ၊ ဇရာတာဇရာ-နဲ့ အနိစ္စတာ၊ မရဏ၊ ခဏိကမရဏ၊
 သမုတိမရဏ- သာလျှင်၊ ဒုက္ခသစ္စာ- ငါးခန္ဓာ ရုပ်နာမ် နှစ်သင်း
 ဖြစ်အခင်းသည်၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ ဂုဏ်အခင်းသာရှိတဲ့ တရား
 ပါလား- ရုပ်တလုံး၊ နာမ်တခုစီကို၊ ပိုင်းခြားထိုးထွင်း၊ သိအပ်
 ရာပါသည်၊ ရုပ်တလုံး၊ နာမ်တခုစီအထိ-ပိုင်းခြားထိုးထွင်း ပြနိုင်

ပြီးလျှင်၊ ဇရာမရဏံသ- နိဗ္ဗာန်ဒါယ- ဇရာမရဏံ- တရားလို့
တကယ်မြင်သိပြီး၊ နိဗ္ဗာန်ဒါယာဏ်အထိ ရအောင် ပြသနိုင်ရမည်
ဟူ၍၎င်း။

ဘုရားရှင်က- ဒါတွင်လားဆိုတော့- မဟုတ်သေးပါဘူး၊
အဲဒီ- နိဗ္ဗာန်ဒါယာဏ်ကနေ၊ အနုလောမဉာဏ် အကျိုးတိုင်အောင်၊
ရရှိနိုင်အောင်၊ သွန်သင်ပြသနိုင်ရမယ်တဲ့၊ ဒုတိယအချက်ကတော့၊
အဲဒီ- ဇရာမရဏံ၊ ဂုဏ်ဘဲရှိတဲ့၊ ဒုက္ခသစ္စာ- ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာကို၊
ကာမရာဂ၊ ဘဝရာဂ၊ နဲ့- ကပ်ငြိတပ်မက်နှစ်သက်နေတဲ့ ရာဂကို၊
ခွါချနိုင်အောင်လဲ၊ ကာမရာဂ တဏှာရဲ့ အပြစ်တွေ၊ ဘဝရာဂ
တဏှာရဲ့- အပြစ်တွေ၊ ဝိဘဝ တဏှာရဲ့- အပြစ်တွေကိုလဲ၊ စိစစ်
ဝေဖန်ပြ၍၊ ရာဂနဲ့ ငြိယူထားတဲ့၊ သမုဒယသစ္စာတည်းဟူသော-
ဘဝသစ်တဖန်ရစေသည့်၊ အကြောင်းတပါးမှ ကင်းလွတ်သွား
အောင်လဲ- ပို့ဆောင်ပြသနိုင်စွမ်း ရှိရမယ်တဲ့။ တတိယ အချက်
ကတော့-- ဒေသကခေါ် မေ္ဍကထိကနဲ့ သာဝကခေါ် ယောဂီ
နှစ်ဘက်ညီ ပြည့်စုံစွာ၊ အပေး၊ အယူ၊ အကျင့်၊ အသုံး၊ လုံးလုံး
မှန်ရင်၊ အသေသဝိရာဂ- အကြွင်းမရှိ၊ ရာဂ၊ ကုန်ရာဖြစ်သော-
အစ္စန္တ- အဆုံးစွန်၊ နိရောဓ- ချုပ်ငြိမ်းရာမှန်သည့်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်
ကို သက်ဝင်၍၊ အကျိုးတရား ရငြားသွားအောင်၎င်း၊ ဒေသ
နာနဲ့၊ မိမိရရ၊ ထင်ထင်ရှားရှား- အကျိုးတရားရငြား သွန်သင်
ပြသနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှ၊ မေ္ဍကထိက- အစစ် ကေန့်ခေါ်ထိုက်ရာ
မှန်ပေသည်ဟု၊ သယမ္ဘူ ဗုဒ္ဓ ဘုရား၏ နှုတ်ဟစကား၊ မိန့်ခွန်း
တော်များကို ကြည့်ပါက၊ အဘိဓမ္မာကို မဆောင်၊ တော်အောင်၊
လျော်အောင်၊ ပရိသတ် အကြိုက်၊ တဏှာ အလိုလိုက် တရား၊

ဟောကြားနိုင်ကာမျှနှင့်တော့၊ ဘုရားရှင်ချီးမွမ်းသည့်၊ ဓမ္မကထိက ပန်းကို ဆင်မြန်းနိုင်မည် မဟုတ်ပါပေ။

ဤကဲ့သို့- မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ ဓမ္မကထိက အခေါ် ခံထိုက်ခြင်း၌၊ သာဝကတို့အား၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်း၊ အကျိုးတရားရအောင်၊ သွန်သင်ဟောကြားနိုင်မှု ရှိသူကိုသာ သမုတ်-ခေါ်ဆိုထိုက်၏ဟု- မိန့်ခွန်းတော် ချေပါသည်။ အဋ္ဌသာ လိနီအဋ္ဌကထာ- ဆရာအရှင်မြတ်သည်လည်း၊ ထို ဘုရားအလိုကျ၊ အကျိုးတရား ရစေခြင်း၌၊ အဘိဓမ္မာကို ဆောင်နှင်းနိုင်ခြင်း ကင်းသဖြင့်၊ မရကောင်း၊ မရောက်ကောင်း သော ကြောင့်၊ အကြောင်းပြကာ၊ အဘိဓမ္မာကို ဆောင်နိုင်မှသာ၊ ဓမ္မကထိက ခေါ်ထိုက်သည်ဟု- ဖွင့်ဆိုတော်မူပါသည်။ ထိုမှ အပြန်- အဘိဓမ္မာကို မဆောင်နိုင်ဘဲ၊ တရားဟောငြားကာ၊ အခေါ်မခံထိုက် ကုန်ဟူ၍၊ ဝေဘန်ပြတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဘာကြောင့်ဆိုသော်- အကြောင်းကင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဘုရားအလိုကျ၊ အကျိုးစာရင်း မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသောကြောင့်- ဖြစ် ပါတယ်။

ဒီတော့- သာဝကတို့သည်၊ (၁) ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယသာ မည်၍၊ ဓမ္မကထိက- မမည်ပုံကို သိရသလို။ (၂) ဓမ္မကထိက သာမည်၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ- မမည်ပုံကိုလဲ သိရပြီး ဖြစ်ရာ။ (၃) ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယလည်း မည်- ဓမ္မကထိကလဲ မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ- ဆန်းစစ်ရှေးချယ်တတ်ကောင်းသွားပါပြီ။ ထိုထို ဒေသက- ပုဂ္ဂိုလ်တို့လဲ- မိမိတို့ဘက်မှ လိုအပ်ချက်ကို၊ ဖြည့်စွမ်း နိုင်ကောင်းကြပါပေပြီ။ အဲဒီလို- ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယလည်းမည်-ဓမ္မ

ကထိကလည်းမည်သော- ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ကို၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်
သည်၊ ဘယ်လို တရားမြတ်၌- ရပ်တည် သွန်သင်၊ ဟောညွှန်ရ
မည်ကိုလည်း လမ်းမမှားရအောင် ညွှန်ပြ၊ ပေးသနားတော် မူခဲ့
ပါတယ်။ ပေးတော်မူခဲ့ရာ- ဒေသနာမှာတော့၊ မူလ- ပဏ္ဏာသ-
စုလ္လဟတ္ထိပဒေ ဂါပမ သုတ်တော်၌....

အာဒိမ္မိ သီလံဒဿေယျ- မဇ္ဈေမဂ္ဂံ ဝိဘာဝယေ၊

ပရိယောသာနမ္မိ နိဗ္ဗာနံ၊ သော ကထိက သဏ္ဍိတိ။ ။

အာဒိမ္မိ- တရားဟောညွှန်၊ ဒေသနာမှန်၏ အစ၌။ သီလံ-
ဖြူစင်စေအပ်- မြတ်သီလကို။ ဒဿေယျ- ပိုင်းခြားပြသရာ၏။
မဇ္ဈေ- အလယ်၌။ မဂ္ဂံ- မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်- သမ္မာပဒိုပတ်၊ အကျင့်
မြတ်ရကြောင်းကို။ ဝိဘာဝယေ- ထင်ရှားမသွေ၊ ပြစေရာ၏။
ပရိယောသာနမ္မိ- အဆုံး၏၊ ကောင်းခြင်းအဖြစ်ဖြင့်။ နိဗ္ဗာနံ-
ချမ်းသာရာမှန်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်သို့- ကေနိမျက်မှောက် ပြုနိုင်ခြင်းကို။
ဘာဝယေ- ထင်စွာပြရာ၏။ သော- ဤသို့သော နည်းအစဉ်ဖြင့်
ညွှန်ပြသွန်သင်၊ ဟောပြောခြင်းသည်။ ကထိကသဏ္ဍိတိ- ဓမ္မ
ကထိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ လိုက်နာ ဟောချေ- တည်နေသင့်၊ တည်
နေအပ်သော သဘောတို့ပေတည်း။ ။

အဲဒါက- နည်းပေး လမ်းပြ၊ ဓမ္မကထိကလို့၊ အခေါ်ခံထိုက်
ပြီးရင်လဲ၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ သိက္ခာသုံးအင်ကို အစဉ်မကွာ၊
ရပ်တည်ကာ၊ ပြစေလိုသော ဘုရားရှင်သည်၊ သီလသိက္ခာအတွက်၊
အာဂါရလမ်းနှင့် အနာဂါရ လမ်းနှစ်သွယ်မှာ၊ ဖြူစင်မြင့်မြတ်
တဲ့၊ သီလ၊ အသွယ်သွယ်ကို၊ ထိုက်သင့်ရာ ဝေဘန်ပိုင်းခြား၍၊

ပြသပေးပါတဲ့၊ အလယ်၏ ကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံအောင်လဲ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါစစ်စစ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်၊ သမ္မာပဋိပတ်၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာမြတ်ကို၊ အနုလောမ ပဋိပဒါတိုင်၊ ကျင့်နိုင်၊ ပွားနိုင်၊ ရရောက်နိုင်အောင်၊ ညွှန်ပြသွန်သင် ဟောကြားမှု၌၊ ရပ်တည်ပါ တဲ့၊ အဆုံး၏ ကောင်းခြင်း အဖြစ်နဲ့လဲ၊ အနုဗောဓဉာဏ်တိုင် သက်ဝင်ပိုင်နိုင်အောင်လဲ၊ ထင်စွာပြသ- ဟော ညွှန် ကြ ခြင်း- သုံးရပ်၌သာ၊ ဓမ္မကထိက ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် အစဉ်ရပ်တည်- သာ သနာ့ဂုဏ်ရည်ကို အထုံရှည်စွာ- တည်တန့်အောင်- ထမ်းဆောင် ရပ်တည် သင့်ပါတယ်၍ဟု ဒေသကလဲဂုဏ်မညှိုး၊ သာဝကလဲ အကျိုးမယုတ်၊ သာသနာတော်မြတ်လဲ မဆုတ်ယုတ်စေလိုသော ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်မြတ်သည်၊ ဒေသက- သာဝက-နှစ်ရပ်၌ မဟာဂရုဏာကပ်၍ ဆုံးမအပ်ခဲ့ပါတော့သည်။

ဤကဲ့သို့-ဒေသကလေးစား၊ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ၊ ဓမ္မကထိက အပြားအားဖြင့် သက်ဝင်ပုံရပ်တည်ဆောင်နှင်း ဟောပြောခြင်း ပြုရပုံတွေကို၊ ပိုင်းခြားသိသော-ယောဂီသည်၊ မိမိရှာဖွေဆည်းကပ် ရမည့်-ဒေသကအမြတ်စားကို မမှားအောင်ရှေးချယ်အပ်နိုင်သွား ပါပြီ၊ ရှေ့ဆက်၍ အမှတ် (၅) နှင့် (၆) ဖြစ်တဲ့- သပ္ပုရိသ ဘက်ကို ဆက်လက်ပြီး-အသိဉာဏ်လင်းအောင်- ရှင်းလင်းကြည့် ကြဦးစို့။

အထက်ပါ- ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယအဖြစ်လည်းပြည့်စုံ၊ ဓမ္မကထိက အစစ်လို့လဲ-ကေနိပြည့်ဝသောပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ၊ သပ္ပုရိသစာရင်း ဝင်နိုင်ပါသည်။ သပ္ပုရိသ စာရင်းဝင်နိုင်ရုံဟု ဘာကြောင့်ဆိုရ သော်၊ အဗဟူပကာရ- အကြားအမြင် မမှားသော သပ္ပုရိသ

ဖြစ်ပါက-တရားလဲပြနိုင်၊ တရားအတွက် ဗဟုပကာရဏ-အကြား အမြင်များသော-သပ္ပုရိသနှင့်စာလျှင်၊ အကြားအမြင်များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်-ယေဇူဂီတို့၏ အလိုစရိုက်နှင့်ကိုက်ညီသည်အထိပြုပြင် ပေးနိုင်စွမ်း ရှိခြင်းကြောင့်- ဗဟုပကာရ- သပ္ပုရိသ သည်သာ သပ္ပုရိသ၊ စစ်စစ်ကောန် သက်ဝင်အပ်ပါတယ်။

ဤနေရာ၌-အကြားအမြင်များမှု၊ မများမှုနှင့် ပိုင်းခြားပြသရ တနည်းဆိုသော်၊ သပ္ပုရိသဟူသော အဓိပ္ပာယ်မှာ-သောတာပန် ဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂါကောင်း လေးရပ်၌- ထိပ်တန်းမှ ရပ် တည် ပါဝင်အပ်သော “သုတော်စင်ပညာရှိ” လို့ ခေါ်ဆိုပါတယ်။ (၀၁) တနည်းအားဖြင့် အရိယာဓါတ်အစဉ်-ကိန်းအပ်ပြီးသော ပဏ္ဍိတ-ဝိညုနုစ်ဆူသော-ပညာရှိကို ခေါ်ဆိုပါတယ်။ ဒီနေရာ၌ သုတော်ကောင်း ပညာရှိထက်-သုတော်စင်ပညာရှိကိုသာ-အလိုရှိ အပ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုသော်- သုတော်ကောင်းမျှဟုဆိုက သုတော်တော့ကောင်းပါသည်။ ပညာရှိချင်မှရှိတတ်သည်၊ ပညာ တော့ရှိပါသည်- သုတော်ကောင်းဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်တတ်သော- သဘောတို့သည်-အထင်အရှားတွေ့နေကြရခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါ တယ်။ စရိယ၊ ကထိက၊ နှစ်ဖြာပြည့်စုံကာဖြင့် သပ္ပုရိသစာရင်းဝင် ဖြစ်သော အဗဟုပကာရ-သပ္ပုရိသ သုတော်ကောင်း ပညာရှိ နှင့် စရိယ-ကထိက-နှစ်ဖြာပြည့်ဝပြီး သပ္ပုရိသအစစ်၊ ဗဟုပကာရ ဇာနည်-သပ္ပုရိသ- သုတော်စင်ပညာရှိဟူ၍- နှစ်စား ခွဲခြားသိပါ။ သုတော်စင်သည် အရိယာဓါတ်အစဉ် ကိန်းအပ်ခြင်းဖြင့် ဖြူစင် မြင့်မြတ်သော အရိယာဓါတ်ကိန်းခြင်းကို ဆိုလိုပါတယ်။ ပညာရှိ အရ ပဏ္ဍိတ-ဝိညုနု-နှစ်ဆူသော ပညာနှင့်ပြည့်ဝခြင်းကို ဆိုလိုပါ

တယ်။ သို့မှသာ သပ္ပုရိသအစစ်ဟု ဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိ
မဂ္ဂ- အင်္ဂါလေးရပ်တွင် ထိပ်တန်းမှ အရေးအကြီးဆုံး ရပ်တည်
ဆည်းကပ်ရမည့် “သံဝေသ” အစစ်လည်းဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ထိုသို့
သုတေသ်စင်ပညာရှိလို့-ခေါ်အပ်တဲ့- သပ္ပုရိသအစစ်- အဖြစ်မှာ-
နှစ်ဆူသော ပညာရပ်တို့-ပြည့်အပ်ရမဲ့သဘောကတော့- ကြောင်း
ကျိုးလိမ္မာမြင်သိပါသော သဘောကို အနတ္တ ဝိဘာဝနီဒ္ဓိကာ၌-

သုဂတ္တိရ မိဒဋ္ဌာနံ၊ သုဏိပုဏံ မိဒံ ပဒံ။

သုဒဇ္ဇာန မိဒဋ္ဌာနံ- သုဒဗ္ဗောဓ မိဒံ ပဒံ။

သုဒဒ္ဓသမ္ပိ ပဿန္တိ၊ ပဏ္ဍိတ ဓမ္မကောဝိဒါ။

သုဒဗ္ဗောဓမ္မိ ဗုဒ္ဓန္တိ၊ ဝိညုနော အတ္တကောဝိဒါ။ ။

ဣဒဋ္ဌာနံ- ဤဝိပဿနာ အနတ္တအရာသည်။ သုဂတ္တိရံ-
အလွန်နက်နဲ၏။ ဣဒံ ပဒံ- ဤဝိပဿနာအလုပ်- အနတ္တပုဒ်သည်။
သုဏိပုဏံ- အလွန်သိမ်မွေ့၏။ ဣဒဋ္ဌာနံ- ဤ ဝိပဿနာ
အနတ္တအရာသည်။ သုဒဇ္ဇာနံ- အလွန်သိနိုင်ခဲ၏။ ဣဒံ ပဒံ- ဤ
ဝိပဿနာအလုပ်-အလုပ်အနတ္တပုဒ်သည်။ သုဒဗ္ဗောဓံ-အလွန်ထိုး
ထွင်းနိုင်ခဲ၏။

ဓမ္မကောဝိဒါ- အကြောင်းတရာ၌ လိမ္မာကြကုန်သော။ ပဏ္ဍိ
တာ- ပညာရှိတို့သည်။ သုဒဒ္ဓသမ္ပိ- အလွန်မြင်နိုင်ခဲသောတရား
ကိုလည်း (ဝါ) အလွန်နက်နဲ၊ အလွန်သိနိုင်ခဲသောတရားကိုလည်း။
ပဿန္တိ- သိမြင်နိုင်ကြကုန်၏။ အတ္တကောဝိဒါ- အကျိုးတရား၌
လိမ္မာကြကုန်သော။ ဝိညုနော- ပညာရရှိတို့သည်။ သုဒဗ္ဗော
ဓမ္မိ- အလွန်သိမ်မွေ့၊ အလွန်ဖောက်ထွင်းနိုင်ခဲသော တရားကို
လည်း ဗုဒ္ဓန္တိ-ဖောက်ထွင်း၍ သိကြကုန်၏။

သုဂမ္ဘီရံ- အလွန်နက်နဲတာရယ်။ သုဒ္ဓဇ္ဇာနံ- အလွန်သိနိုင်
ခဲတာရယ်ကို။ ပဏ္ဍိတ- ပညာရှိသည်သိ၏။ သုဏ္ဍိပုဏ္ဏ- အလွန်
သိမ်မွေ့တာရယ်။ သုဒ္ဓဗ္ဗောဓံ- အလွန်ထိုးထွင်းနိုင်ခဲတာရယ်ကို။
ဝိညူနော- ပညာရှိသည်သိ၏။ ။

အထက်ပါ- ဝိပဿနာအရာ- ခက်ခဲပါသော၊ သိမ်မွေ့ပါ
သော၊ ထိုးထွင်းနိုင်ခဲသော၊ ဖေါက်ထွင်းနိုင်ခဲသော- လော
ကုတ္တရာပေါက်- အနတ္တပညာကို၊ အကြောင်းတရားတို့၌၊ လိမ္မာ
သော- ပဏ္ဍိတအဖြစ်၎င်း။ အကျိုးတရားတို့၌ လိမ္မာသော-
ဝိညူနော- အဖြစ်၎င်း။ ကြောင်းကျိုးလိမ္မာ- နှစ်ဖြာသော ပညာ
ရှိဖြစ်ပြီး၊ အရိယာဓါတ်ကိန်းအပ်ပြီးသော သူတော်စင်တို့ကို
သာ- ယောဂီဘို့အဘို့၊ အမှီဝဲထိုက်ဆုံး- သပ္ပုရိသ- သံသေဝ
အမှန်ဖြစ်သည်- ဟု ပိုင်းခြားသိရပါမည်။

ဤနေရာ၌- သည် သင်တန်း၊ သင်ခန်းစာကို၊ တောင်းဆိုသူ
တိုင်း ဆိုသကဲ့သို့- မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အားထုတ်၍- သူတပါးတို့
အားလည်း ပို့ချလိုသူတို့သာ များကြပါသည်။ သူတပါးကို
ပို့ချလိုလျှင် ကြောင်းကျိုးမြင်သိ၊ အရိယာဓါတ်ကိန်းဘိသော-
သူတော်စင် ပညာရှိဖြစ်ဘို့ လိုအပ်ပါသည်။ အကြောင်း၌ လိမ္မာ
ကျွမ်းကျင်ခြင်းနှင့် အကျိုး၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်ခြင်း- နှစ်ဖြာတို့
တွင်- သူတပါးတို့အားပါပို့ချလိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ရှေးဦးစွာ-
အကြောင်းတရား၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်အောင် ဆည်းပူးရပါမည်။
ပြီးမှ- အကျိုးတရားတို့၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်အောင်၊ အားထုတ်
ကြိုးစားရပါမည်။ အမှန်အားဖြင့်- ဤသို့ဆိုအပ်ငြားသော်လည်း၊
ယခု- ဤ သင်တန်း၌၊ ရှေးဦးစွာ- ပို့ချပေးနေသော၊ မာတိ

ကာအစဉ်သည်၊ အကျိုးတရားတို့၌၊ လိမ္မာ ကျွမ်းကျင်မှုအတွက် အားထုတ်တတ်မှု၊ အစုစုပညာကစ၍၊ ပြပေးနေရပါသည်။ ဘာကြောင့်ဆိုသော်- ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပြီးလဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကြောင်းကျိုးနှစ်ဖြာ၊ လိမ္မာမှုအတွက်၊ အကျိုးလိမ္မာ၊ ရှေးဦးစွာပေးရင်း။ အကြောင်းလိမ္မာမှု အခင်းများကိုလည်း၊ အကျိုးနှင့်စပ်သမျှ- ထည့်သွင်းပေးသွားလျက် ရှိပါသည်။ အဲ- ကိုယ်တိုင်အားထုတ်နိုင်ဆဲ အတွင်းမှာဘဲ၊ ကြောင်းကျိုးကုန်စင်- လိမ္မာကျွမ်းကျင်အောင် ထပ်ပေးပါမည်ဟု ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဆက်လက်ပို့ချပေးသွားပါမည်။

ဒီတော့- မိမိတို့သည်၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သိ- အရိယာဓါတ် ကိန်းဘိသော- သူတော်စင် ပညာရှိကို အလိုရှိအပ်သလို၊ မိမိတို့က- သူတပါးအား ပို့ချလိုငြားကလည်း၊ ထိုကဲ့သို့- သူတော်စင် ပညာရှိဖြစ်အောင်၊ ကြိုးစားရပါလိမ့်မည်။

အထက်ပါ- ဆည်းပူးမှု၊ အားထုတ်ကြိုးကုတ်မှု၊ နှစ်ဖြာဖြင့်၊ လမ်းမှန်အစစ်၊ ဝိမုတ္တိရသဖြစ်မည့်၊ ဝိပဿနာပညာ- ဝိပဿနာဘာဝနာတွေနဲ့ ထက်ဝန်းကျင် ခြံရံပြည့်စုံသော- ကျင့်ဆဲသေက္ခ- ဗဟုပကာရဏ- ဘပျူရိသ- ကိုသာ၊ ယောဂီသူမြတ်တို့ အလိုရှိအပ်၊ အလိုရှိထိုက်သကဲ့သို့- မိမိကိုယ်တိုင် သပျူရိသ- မဏ္ဍိုင်ကို စိုက်ထူမည်ဆိုပါက၊ အထက်ပါ- သူတော်စင် ပညာရှိဖြစ်အောင် ကြိုးစားမယုတ်၊ ဆည်းပူးပွားများအားထုတ် ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပါရမီမရှိသေးလို့၊ ထင်ခြေကန် ပုံမချပါနှင့်၊ ပါရမီဆိုသည်မှာ- မိုးပေါ်ကကျလာပြီး၊ မိမိခန္ဓာထဲ ဝင်လာကိန်းသည် မဟုတ်ပါ။ ပါရမီကို ရမှီနိုင်သော- ယခုလို အခါကောင်းတွင် ပုဂ္ဂိုလ်က

လိုလိုချင်ချင် အားထုတ်စုစည်းက၊ ပါရမီက-ဘယ်မှ ထွက်မပြေး
တတ်ပါဘူး၊ မိမိ ခန္ဓာမှာ ကိန်းလာရမှာ မုချမို့- သန္တိဌာန်ချပြီး
ကြိုးစားသင့်လှပါတော့သည်။

အဲဒီလို- သပ္ပုရိသ- အစစ်ကို၊ သံသေဝအဖြစ် မှီဝဲဆည်းကပ်
ထိုက်ပါပြီဆိုရင်၊ အဲဒီ- သပ္ပုရိသ- သံသေဝက မှီဝဲဆည်းကပ်
သူ ယောဂီကို၊ အမြှုတ်တရား၌ တည်အောင်လဲ ပြုပေးတတ်ရပါ
မယ်၊ ဒါနဲ့လဲ- မှီဝဲရကျိုးနပ်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ္ဂအင်္ဂါလေးရပ်
မှာ- ထိပ်ဘန်းကပါတဲ့ သပ္ပုရိသ- သံသေဝ အဖြစ်လို့ ဖြစ်ထိုက်
ပါတယ်။ ဥပမာ- တရားပြုပွဲသဘင်တခုမှာ- (သို့မဟုတ်) တရား
ရိပ်သာတခုမှာ- တရားလိုချင်လို့၊ တရားနာချင်လို့၊ တရားဆည်း
ပူး အားထုတ်ချင်လို့၊ လာရောက်ကြတယ်ဆိုတဲ့ ယောဂီတွေ
ဟာ- တကဲ့ သူတော်ကောင်း၊ သူမြတ်လောင်းတွေသာ ဖြစ်
ကြတယ်၊ တရားလိုလား ဆည်းပူးနာကြား ပွားများ အားထုတ်
ချင်တယ်ဆိုတဲ့ ဓမ္မစန္ဒ- စိတ္တပြု၍ အစဉ်နဲ့ ဝိရိယယှဉ်လာပြီး၊
တရားပွဲ ရိပ်သာထဲကို ဝင်လာနိုင်တာ၊ အဲဒီ- ယောဂီတွေမှာ
အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်ပါဘူး၊ အကြောင်းရှိခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီ-
အကြောင်းကတော့- ဓမ္မစန္ဒကိန်းစေတဲ့- နိဿယပစ္စည်းပါရှိခဲ့လို့
သာဘဲ ဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို တရားသိချင်၊ လိုချင်၊ အားထုတ်ချင်၊ ပါတယ်ဆိုတဲ့
နှလုံးသားစိတ်-ဆန္ဒဓါတ်ကလေးဟာ၊ အတိတ်အကြောင်းတရား
ဟေတုပစ္စယသတ္တိနဲ့ ဥပနိဿယ တည်၍ မှီရာ၏အဖြစ် ကျေးဇူးပြု
ခြင်းခံရတော့၊ တရားပွဲဟေ- ဝိပဿနာတရားလဲ အားထုတ်ဘို့
သင်ယူကျင့်သုံးနိုင်တယ်ဟေ့လို့၊ သိရကြားရရင်-မသွားဘဲ၊ မနာ

ဘဲ၊ အားထုတ်ဘဲ၊ ရှောင်လွှဲလိုတဲ့၊ စိတ်ဆိုး၊ စိတ်ပျက်တွေ သူ့မှာ မရှိဘဲ၊ သွားမှ၊ နာယူမှ၊ ဆည်းပူးမှ၊ အားထုတ်မှ- ပါကလားလို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ပြီး၊ တရားပွဲ ရိပ်သာထဲကို အဲဒီအတိတ်က ဓမ္မစန္ဒ ကိန်းကြောင်း-ဟေတု၌ နိဿယမှီ၍တည်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချ နိုင်-တရားပွဲရိပ်သာထဲ ရောက်လာနိုင်တဲ့၊ နိဿယ ပစ္စည်းကလေး မှုချအကြောင်းခံကြောင့်ဖြစ်တယ်။ လူကဆုံးဖြတ်လို့ ပုဂ္ဂိုလ်က ဆုံးဖြတ်လို့၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမက-ဆုံးဖြတ်လို့ မဟုတ်ဘဲ၊ ရုပ်နာမ် ဓမ္မမှာ-အမှီရလာတဲ့၊ ဟေတုကြောင့်- နိဿယပစ္စည်းက-တရားပွဲ ရိပ်သာထဲရောက်မှီ၍-တရားရမှု၊ တရားအားထုတ်ဆည်းပူးမှု၊ ထဲမှာ လာ၍ တည်အောင်- သက်ဝင်အောင်-ကျေးဇူးပြုထောက်ပံ့လိုက် ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ယခု ဤသင်တန်းကို ကြည့်ရင်လဲ- သတင်းစာထဲမှာ အခမဲ့- ဓမ္မဒါန ဝိပဿနာကို မိမိကိုယ်တိုင် အားထုတ်နိုင်၍၊ သူတပါးတို့အားလည်း ပို့ချနိုင်အောင်-ရယူလို ပါက အမြန်စာရင်းသွင်းကြပါဟု ကြော်ငြာခဲ့ရာ-လူဦးရေ သန်း ပေါင်း (၃၀) ထဲမှာ အဲဒီကြော်ငြာကို တွေ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့- ၃-ပုံ၊ ၂-ပုံတော့ ရှိပါလိမ့်မယ်၊ ဒါပေမဲ့နိဿယပစ္စည်းအကြောင်း ကင်းတော့ မြင်ပေမဲ့ ဓမ္မစန္ဒစိတ်နဲ့ မတွေ့ကြဘူး (၆၀၀) ကျော် ကျော်-ပုဂ္ဂိုလ်တွေလောက်သာ မြင်လဲမြင်တယ်။ ပကတိမျက်စိနဲ့ တွေ့လဲတွေ့တယ်၊ ဒါကြောင့်ဓမ္မစန္ဒနဲ့ဝီရိယဆောင်ပြီး၊ အကြောင်း ကြား တောင်းယူကြတယ်၊ အလကားရမယ်၊ အိမ်တိုင်ယာရောက် လာဝေပေးမယ်ဆိုရင်၊ ခုံဘိနပ်လေး တရံတောင် မယူဘူးလို့ ဘယ်သူမှ ငြင်းမှာမဟုတ်ပေမဲ့ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း တရားကောင်း၊ တရားမွန်ကျတော့ အိမ်တိုင်ယာရောက်အလကား

ရပေမဲ့ မယူနိုင်ကြဘူး၊ အဲဒါ ဟေတုအကြောင်းနဲ့နိဿယပစ္စည်းကင်းလို့ သက်ဝင်ရယူနိုင်ခြင်း မရှိတာဘဲ။

ယခုသုတေသ်စင်-ယောဂီတွေ- တရားဆည်းပူး ရယူအားထုတ်တော်မူမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်တာ၊ အဲဒီဟေတုအကြောင်းနဲ့ နိဿယပစ္စည်းကြောင့် ဓမ္မန္တဒ္ဓါအစဉ်ရှိပြီး၊ ဝီရိယထား-ဆက်သွယ်ကြိုးစား၍လာကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဓမ္မန္တဒ္ဓါကိန်းခိုလာတဲ့ သာဝကယောဂီတို့မှာပါတဲ့ နိဿယပစ္စည်းကလေးကို သပ္ပုရိသသံသေဝက- ဘာလုပ်ပေးနိုင်ရမလဲ ဆိုတော့ ဥပနိဿယပစ္စည်းရောက်အောင်၊ ရအောင်၊ မြှင့်တင်ပေးစွမ်းပို့ ဆောင်ထမ်းနိုင်ရမဲ့တာဝန်သူ မှာ ရှိလာတယ်။ ဒါ့ကြောင့်-ယောဂီတို့မှာ-ရှိလာရတဲ့ နိဿယပစ္စည်းကို ဥပနိဿယပစ္စည်းဖြစ်အောင်မြှင့်ဆောင်ပေးနိုင်ခြင်းသည်၊ သပ္ပုရိသမှာ ပြည့်ဝစွာရှိရမည့် အင်္ဂါတချက်ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဘယ်လိုမြှင့်ဆောင်ပေးရမလဲဆိုတာကို အကျဉ်းမျှ ကလေးပြပေးသွားပါအုံးမယ်။ ယောဂီတို့မှာပါတာတဲ့ နိဿယပစ္စည်းကတော့ မှီ၍တည်ရာအဖြစ် ကျေးဇူးပြုခံရတဲ့ သဘောကလေးသာဖြစ်တယ်။ သပ္ပုရိသက မြှင့်ပေးရမှာက စွဲ၍တည်ရာရောက်သွားအောင် ထမ်းဆောင်ပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ နိဿယနဲ့ ဥပနိဿယသဘောသွားလေးကို ခွဲခြားပြီး သိဘို့ကတော့၊ နိဿယ-တည်၍ မှီရာ၏အဖြစ် ကျေးဇူးပြုခံရတဲ့ သဘောကတော့ (ဥပမာ) သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်၊ အိမ်၊ ကျောင်း၊ ဇရပ်၊ အရပ်ရပ်သော ဝတ္ထုတို့သည် မဟာပထဝီမြေကြီး၌ မှီ၍၊ တည်၍ နေရသလို၊ မဟာပထဝီမြေကြီးသည် ထိုထိုဝတ္ထုတို့ကို တည်၍မှီရာ

၏အဖြစ်၊ ထောက်ပံ့သမှု ကျေးဇူးပြုခြင်းကြောင့်သာ- သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်၊ အိမ်၊ ကျောင်း၊ ဇရပ်၊ အရပ်ရပ်သော ဝတ္ထုတို့သည် တည်ရှိနေနိုင်ဘိသကဲ့သို့၊ ယောဂီတို့အားလည်း ဟေတုအတိတ် အကြောင်းတရားတို့သည်၊ တရားလိုလား-ဓမ္မန္တန္ဒအားဖြင့် ကိန်း ရှိလာနိုင်ငြားသော ဟေတုပစ္စယသတ္တိ၏ ဟိတ်တရားကလေးကို နိဿယပစ္စည်း ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာ၌ ဓမ္မအာရုံတွေတိုင်း၊ မဆိုင်းမတွ လိုလားအောင် ထောက်ပံ့သမှု- ကျေးဇူးပြုသည်ဖြစ်၍ ဓမ္မန္တန္ဒ ဓမ္မအာရုံတို့သည် ယောဂီစိတ္တပ္ပုဒ်၌ တည်၍မရှိလာရတော့သည်၊ ထိုတည်၍မရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့် တရားဓမ္မနှင့်တွေ့ဆုံရန် သပ္ပုရိသ ရှေ့မှောက်သို့ရောက်ရှိနိုင်ခြင်းဖြစ်ရာ၊ သပ္ပုရိသသည် ဥပနိဿယ စွဲ၍- မှီရာ၏ အဖြစ်ရောက်အောင်- ထောက်ပံ့သမှု- ကျေးဇူးပြု တတ်ရပေမည်။ ဥပနိဿယ-စွဲ၍မှီရာ၏ အဖြစ်သဘောကို ဥပမာ နှောကြည့်ရင်- ပန်းချီ ဆေးရေးရာ၌- ပိတ်ကားဖြူကို ဆီဆေး အကောင်းဆုံးနှင့် ရေးမျိုးထားပါက၊ ဘယ်တော့မှမပျက်- ပိတ် သားဆွေး၍၊ ကလာပ်မျှကလေးတွေ ဖြစ်သွားသည်အထိ ဆီ ဆေးနှင့်ပိတ်သား-အခြားမရှိဘဲ-စွဲဝင်၍မြဲသွားဘိသကဲ့သို့ယောဂီ တို့မှာ ပါလာတဲ့ နိဿယပစ္စည်းဆိုတဲ့- တည်၍မှီရာ ကျေးဇူးပြုခံ လာရတဲ့၊ ဓမ္မန္တန္ဒကလေးသည် သပ္ပုရိသ အစစ်- မတွေ့ပါက ဥပနိဿယပစ္စည်းအဖြစ် မတိုးတက်ဘဲ၊ တဘဝတာ ကုန်ဆုံး၍၊ နိဿယပစ္စည်းလေးပင်-ကုန်ဆုံးခံရခြင်းဖြစ်တတ်ပါသည်။ သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်၊ အိမ်၊ ကျောင်း၊ ဇရပ်တို့လည်း မိမိတို့သက်တန်းတ လျှောက်- ကုန်ပျောက်- ပျက်စီးခြင်း၊ မဟာပထဝီတို့- ကမ္ဘာ အလီလီမချို-ပျက်စီးသည့်ကာလ၌လည်း ချုပ်ဆုံးကုန်ကြသကဲ့သို့

ယောဂီတို့မှာ ပါလာတဲ့၊ နိဿယပစ္စည်းကို သပ္ပုရိအစစ်နဲ့ မတွေ့
ခြင်းကြောင့် ဥပနိဿယပစ္စည်းအဖြစ် မရင့်ကျက်လာရင်-တဘဝ
တွင် ကုန်ဆုံး၍၊ နောင်- ဤလို- သာသနာစစ်၊ သာသနာမှန်နဲ့
ကြုံရမှု၊ မနုဿတ္တ- လူ့ဘဝရမှု၊ သဒ္ဓါပသန္န-ဓမ္မစန္ဒဖြစ်နိုင်ရမှု၊
ပါရမီ အစုစုပါ- ကွယ်ပျောက်ခွါသဖြင့် နစ်နာကြရသည်။

ဒါကြောင့်- သပ္ပုရိသ သံသေဝသည်။ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်
အစကို ရ၊ ရခြင်းအကြောင်း၊ ရစေခြင်း၊ အကြောင်းတို့ကြောင့်
လွန်စွာ အရေးကြီးသော- ဒေသက- တာဝန်ကြီးတရပ်ဖြစ်ပေ
သည်။ ဤသို့- မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ လိုချင်စိတ် ပြင်းထန်သည့်
ဓမ္မစန္ဒရှင် သူတော်စင် ဟောဂီတို့ကို မဆိုထားဘိ၊ ခုနစ်နှစ်အရွယ်
သာမဏေငယ် ပြုကြမည့်သူတို့ကို သည်ပင်လျှင်၊ နိဿယပစ္စည်း
ပါမိုးပြီး ရှိချင်ရှိမည်၊ ထို နိဿယပစ္စည်းကို- ဥပဇ္ဈာယ်တို့တော်စွာ
ရော်စွာ သင်္ကန်းချီနိုင်ရုံ ရှင်ပြုပေးခြင်းကို၊ မပြုကြပါကုန်လင့်၊
ထိုသို့-ပြုပေးက၊ သာမဏေငယ်၏ နိဿယပစ္စည်းကို ဖျက်ဆီးသည်
မည်သောကြောင့် မလိမ္မာ- ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာဟူ၍ ဝိနည်းမဟောဝါ
အဋ္ဌကထာ ပဗ္ဗဇ္ဇကထာ၌ အတိအလင်းဆိုခြင်းပြုခါ၊ သာမဏေ
ငယ်အား၊ အနိယျာနိကတာ- ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်မည်မဟုတ်။
ကုသိုလ်ရရုံလေးမျှလောက်နှင့် မပြုကြဘဲ၊ အနည်းဆုံး “တစပဉ္စ
က” ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးလောက်ပင် ဖြစ်စေ။ ပြပေးရမည်ဟု ညွှန်
ကြားဖွင့်ဆိုတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဤသည်ကို ထောက်၍၊ သပ္ပုရိသ သံသေဝအဖြစ်၊ - ခံယူလို
သူတို့သည်၊ မိမိတို့က မတောက်တခေါက်ဖြစ်နေပါက- တဘက်
သား ယောဂီတွေမှာ နိဿယပစ္စည်းနဲ့၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းတို့၍၊

စွဲမှီရာ ခိုင်မာအောင် မပေးနိုင်ပါက၊ အဘယ်မျှ နစ်နာကြမည်
ကို ချင့်တော့ကြည့်က သိနိုင်ပါကြသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်မှာ
ငယ်ရွယ်စဉ်က စိတ်ကောင်းမရှိ၊ (၀၁) ဓမ္မစန္ဒ- မဖြစ်ပေ၊
အဲဒီတော့- မိတ်ကောင်းဆိုတဲ့- ကလျာဏမိတ္တ၊ သပ္ပုရိသကလဲ
မရှိ၊ အရွယ်၏ ဆုံးမခြင်းဖြင့်၎င်း။ သံဝေဂကြောင့်၎င်း၊ နိဿယ
ပစ္စည်း ကျေးဇူးပြုတာကို၊ ခံယူနိုင်တဲ့ - အခိုက်အခါကျတော့၊
စိတ်ကောင်းဝင်လာပြီး၊ (၀၁) ဓမ္မစန္ဒရှိလာပြီး၊ မိတ်ကောင်းမရှိ
တော့၊ ရှာ၍ကြည့်ပါလေရော။ ဒီအခါကျတော့၊ စိတ်ကောင်း
ရှိပေမဲ့ မိတ်ကောင်းဟာ- ဘယ်လို အမျိုးအစားမှ အဖိုးထား
မှီဝဲထိုက်တယ်ဆိုတာ ကွဲကွဲပြားပြားကလဲ မသိ၊ နီးစပ်ရာ ပါးစပ်
စကား၊ သတင်းကြားတွေနဲ့ မိတ်ကောင်းထင်ပြီး၊ ပေါင်းဖေ
လိုက်ရာမှာ မိတ်ကောင်းမစစ်၊ သပ္ပုရိသ- ဒေသကတာဝန်
မကျေပြန်သူတို့ကို မှီဝဲနေမိပလားဆိုမှဖြင့်၊ ပေါ်လာတဲ့- ဓမ္မစန္ဒ
နိဿယပစ္စည်းကလေး၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းအဖြစ်သို့ မရင့်ကျက်လာ
တော့ဘဲ၊ မခိုင်မာလာတော့ဘဲ၊ (၀၁) တသံသရာလုံးက ဝဋ်မှ
မထွက်မြောက်နိုင်တဲ့၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ- အစွဲ မပြုတ်သည့် အပြင်၊
ပစ္စုပ္ပန်ထပ်ခါစွဲစေဘို့ ပုံသွင်းဆွဲထားတဲ့ အတွင်းသို့ သက်ဆင်း
ရတတ်ပါပေတယ်။ ။

အဲဒီလို-အခင်းမျိုးနဲ့ ရင်ဆိုင်မတိုးမိအောင်၊ သပ္ပုရိသ အစစ်
က၊ နိဿယပစ္စည်း၊ ဥပနိဿယပစ္စည်းဖြစ်အောင်၊ ဘယ်လို ပေး
စွမ်းနိုင်ရမလဲဆိုတော့၊ ရှေးဦးစွာ- ကမ္မသကတာ- သမ္မာဒိဋ္ဌိ
သဘောသည်၊ တရားမရှာမှီ၊ မူလ- ယောဂီမှာ ကမ္မသကတာ-
သမ္မာဒိဋ္ဌိ အနေအားဖြင့်၊ ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တဲ့၊

သဒ္ဓါကတော့ ရှိပြီးသားပေါ့။ အဲ-ကမ္မသကတာ၊ သမ္မာသဒ္ဓါကို၊ ကမ္မသကတာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ဖြစ်လာအောင်၊ (၀၇) သဒ္ဓါမှာ ဉာဏ်ကပ်ခါ ဖြစ်ပေါ်လာအောင်၊ ကံအကြောင်းတရားတွေမှာ တဏှာဒိဋ္ဌိနဲ့ လောင်းခဲ့ပုံတွေကို ဉာဏ်ဟုန်နဲ့မြင်ပြီး၊ ကံအကြောင်း တရား၊ အကျိုးတရားတွေကို၊ သဒ္ဓါသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်စေပြီး၊ ကမ္မ သကတာ- သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ အယု၊ အမြင်၊ အသိနဲ့ ကျင့်သုံးနိုင်အောင် ပြပေးရမယ်။ ပြီးမှ- ဝိပဿနာ- သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ခေါ်တဲ့- ရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ နာမ- ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ နာမ- ရူပ၊ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ဟေတုပစ္စယ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၊ ဟေတုပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်တိုင်၊ အရပိုင်စေ၍၊ သောတာပန် အစစ်တို့ ပယ်အပ်သော ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိ ကိစ္ဆာနှစ်ဖြာတွင် ဒိဋ္ဌိကို ဝိပလ္လာသ-ခွာချနိုင်သမျှ- သိမ်းဆည်း၍၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို အပြီးတိုင် ပယ်နိုင်၊ သတ်နိုင်သည့် ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိတန်းဝင်- စူဠသောတာပန်အယာဉ်သို့ သက်ဝင်အောင် ပေးစွမ်းနိုင်ရပါမည်။ သို့မှသာ- အပါယ်တံခါးပိတ်နိုင်ငြားပြီး၊ ဘဝတိုတိုနှင့် မဂ်ဉာဏ်ကို ရစေမည့် ဥပနိဿယ ပစ္စည်းအဆင့်ထိ ရင့်ကျက်တည်လာမှုကို ခိုင်မြဲစွာ ရရှိနိုင်မည် ကေနိဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့- စိတ်ကောင်းရှိသူ- မေတ္တန္တရရှင်၊ ယောဂီသူတော်စင် တွင် ပါလာယှဉ်ရှိ၊ နိဿယ သတ္တိကို၊ ဥပနိဿယ အဖြစ်သို့ မလွဲ မသွေ ပို့ ဆောင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာ မိတ်ကောင်းခေါ်ရ ကလျာဏ သပ္ပုရိသ သံသေဝအဖြစ်၊ မှီ ဝဲထိုက် ကြောင်း ကို ကောင်းစွာခွဲခြား သိအပ်ရာပါသည်။ အဲဒီလို- ဒေသကတာဝန် ကျေပြန်ကြငြား၊ သပ္ပုရိသအား တွေ့ပါလျက်၊ မိမိတို့က ပေါ့

ပျက်၍မူ မရယူသည်ကိုတော့၊ ဒေသကတာဝန် ချစရာပင် မရှိကြောင်းလဲ ထပ်လောင်းသိထား၍ ကြိုးစားကြသင့်ပါသည်။

ထိုသို့- စုဠသောတာပန် ကေန့်အခေါ်ခံထိုက်သည့်တန်းကို၊ ကလျာဏမိတ္တ ဗဟုပကာရဏ- သပ္ပုရိသစို့ထံမှ ရနိုင်ရအပ်ပြီးက ဘုရားအစရှိသော- အရိယာအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့၏ သွားရာ လမ်းကြောင်းကို၊ ဘဝါးခြေထပ်- လိုက်နိုင်အပ်ကြောင်း- သက်ဝင်နိုင်ပါပြီ။ ထို့ကြောင့်- သပ္ပုရိသ သံဝေသ အစစ်ကို မှီဝဲဆည်းကပ် ရသူအား၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ရကြောင်း၌ အဘယ်မျှလောက်သော အကျိုးကို ရစေနိုင်ပါသနည်းဟု အရှင်အာနန္ဒာမလေ့ရှိမြတ်အား၊ ဘုရားရှင်သည် မေးမြန်းငြားလျက် အဖြေမှန်ကို သံယုတ်ပါဠိတော်၌၊ ဤသို့- ထုတ်ဖော်မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

“ဥပဗ္ဗု ပြဟ္မစရိယံ ကလျာဏ မိတ္တတာ၊

ကလျာဏမိတ္တ သဟာယကာ-ကလျာဏသံပဝဏ်တာ”

ဘန္တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ယဒိဒံကလျာဏ မိတ္တတာ၊ အကြင် ရုပ်နာမ်ဓမ္မကိုသိ၍- ကိလေသာငြိမ်းအေးသော သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းဆုံရခြင်းသည်၎င်း၊ ယဒိဒံကလျာဏသဟာယကာ၊ အကြင် ဝိပဿနာတရား၌ လိမ္မာ၍၊ ကိလေသာငြိမ်းအေးသော သူတော်ကောင်းနှင့်အတူတကွ နေရခြင်းသည်၎င်း၊ ယဒိဒံကလျာဏသံပဝဏ်တာ-အကြင်ဝိပဿနာတရားကို ပွားများ၍-ကိလေသာငြိမ်းအေးသော သူတော်ကောင်းနှင့် ချစ်ကျွမ်းဝင်ရခြင်းသည်၎င်း၊ ဣဒံပြဟ္မစရိယံ-ဤမြတ်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်တည်းဟူသော သမ္မာပဋိ

ပတ်အကျင့်မြတ်သည်။ ဥပဇ္ဈာန်-မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ရဘို့ရန် ထက်
ဝက်သော အဘို့ကို ပြည့်စုံနိုင်ပါသည် ဘုရား။

အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ အရှင်အာနန္ဒာအား
ကောင်းမြတ်မှန်တဲ့-အဖြေစကားတော်ပေးလိုသည်ဖြစ်၍ ကလျာ
ဏမိတ္တ သပ္ပုရိသနှင့် ပေါင်းဆုံ တွေ့ကြုံရခြင်း၊ အတူဘက္ကနေရ
ခြင်း၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်ရခြင်းဖြင့် မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်အဘို့ အဘယ်
မျှသောအကျိုးကို ရစေပါသလဲလို့ အမေးတော်ရှိရာ အရှင်အာ
နန္ဒာသည် အထက်ကကဲ့သို့ ထက်ဝက်သောအကျိုးလောက်တော့
ပြီးပြည့်စုံနိုင်ပါဘယ် ဘုရားလို့ ဖြေကြား လျှောက်ထားတယ်။
အရှင်အာနန္ဒာထံမှ ဤအမြင်၊ ဤအဖြေသာလာမည်ကို ဘုရား
ရှင်သည်- သိမြင်တော်မူပြီးလျက်သာ အရှင်အာနန္ဒာ၏ အမြင်
ချော်နေပုံကို ပြတော်မူလို၍-မေးမြန်းတော်မူသည့်အတိုင်း၊ မြတ်
စွာဘုရားသခင်သည် ဧဝသဒ္ဓါနှင့် တွေးဆကာ- ကြံစီမနေဘဲ
အလုံးစုံပြီးမြောက်ကြောင်းကို- တည့်မတ်မစောင်း၊ အသိပြောင်း
အောင်း-ထပ်လောင်းဟောတော်မူတယ်။ ။

မာဟောဝံ အာနန္ဒ-မာဟောဝံအာနန္ဒ- သကလ မိဒံဟိအာနန္ဒ
ဗြဟ္မစရိယံ ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ-ယဒိဒံ ကလျာဏ
သဟာယကာ- ယဒိဒံ ကလျာဏသံပဝဏ်တာ။ ။

အာနန္ဒ၊ ချစ်သားအာနန္ဒာ။ ဧဝံ၊ ဤဆိုခဲ့ပြီးသော မဂ်ဉာဏ်၊
ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ရဘို့ရန် ထက်ဝက်သောအဘို့သာ ပြည့်စုံနိုင်ပါသည်
ဆိုသည့်စကားကို။ မာအဝစ-မဆိုပါလင့်။ နောမာအဝစ-တကယ်
ကို နောက်ထပ်၍ သင်မဆိုလိုက်ပါလင့်။ အာနန္ဒ၊ ချစ်သား အာ

နန္ဒာ။ ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ၊ အကြင် ရုပ်-နာမ် ဓမ္မကို သိ၍
 ကိလေသာ ငြိမ်းအေးသော သူတော်ကောင်းနှင့်ပေါင်းဆုံရခြင်း
 သည်လည်းကောင်း၊ ယဒိဒံ ကလျာဏ သဟာယကာ၊ အကြင်
 ဝိပဿနာတရား၌ လိမ္မာ၍ ကိလေသာငြိမ်းအေးသော သူတော်
 ကောင်းနှင့်အတူနေရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယဒိဒံ ကလျာဏ
 သံပဝဏ်တာ၊ အကြင်ဝိပဿနာမြတ်ဓမ္မာကိုပွားများ၍ကိလေသာ
 ငြိမ်းအေးသော သူတော်ကောင်းနှင့် ချစ်ကျွမ်းတဝင်- ခင်မင်ရ
 ခြင်းသည်၎င်း၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ဤမြတ်သော အကျင့်ဖြင့် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်
 တည်းဟူသော အလင်းသည်။ သကလမိဒံဟိ-သကလမိဒံ ဧဝ-
 အလုံးစုံ အပိုင်အနိုင် ပြည့်စုံတော့သည်သာလျှင်တည်း။ ။

အဲဒီလိုမြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ရှင်အနန္ဒာ၏အဖြေ၌ တား
 မြစ်ပုံကို မုချကေနိ ဧဝသဒ္ဓါစွဲ၍မြဲမြဲကြီးမှတ်ပါလေ၊ ကိလေသာ
 ငြိမ်းအေးသော သူတော်စင်ပညာရှိ ဓမ္မ၊ အတ္တ၊ နှစ်ဖြာ လိမ္မာပါ
 သောကျင့်ဆဲသပ္ပုရိသကို အမှီရသောသာဝကတို့အား မဂ်ဉာဏ်၊
 ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ရဘျီရန် အလုံးစုံအပိုင်အနိုင်ပြည့်စုံတယ်လို့ မိန့်ဆိုတော်
 မူချက်ကို ဉာဏ်၌ ထင်လင်း ယုံကြည်ခြင်းရှိကြသော ယောဂီသူ
 တော်စင်တို့သည် ထိုသို့သော သပ္ပုရိသဒေသကကို မရ-ရအောင်
 ရှာမှီးမှုမမှားစေဘဲ ကြိုးစားသင့်ပါသည်။

ဒေသက အစစ်အမှန်၊ သပ္ပုရိသကို ကေနိရရှိသောအခါ၌
 လည်း၊ သာဝကဘက်မှ သံသာရဝဋ္ဌဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ
 သဘောကိုအပြောနှင့်မဟုတ်၊ အပြောနှင့်အလုပ်ညီမျှအောင်ကြိုး
 စားဘို့ရာ-လိုအပ်ပါသည်။ မိမိတို့သည် ဒေသကကို ဧဝဘန်နေစရာ
 မလိုအောင်-အစစ်အမှန်ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲလို့သိအောင် ပိုင်း

ခြားပြခဲ့သိခဲ့ပြီ။ အသံကောင်း-ရုပ်ချော လိုက်လျောအောင်သာ ကျင့်ဆောင်ခါမျှသည်-ဒေသကတာဝန်မဟုတ်။ ဒေသက တာဝန် အစစ်သည် ညစ်ထေးသော ကိလေသာတို့-ကင်းစင်လျက် ဝဋ် ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းကို ပို့ဆောင်ပေးနိုင်စွမ်းနှင့်ပြည့်စုံ ခြင်းသည်သာ-အဓိက ကေန့်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့-ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ လည်းဖြစ်၊ ဓမ္မကထိကလည်းမှန်၊ သပ္ပုရိသလည်းကေန့်၊ ဗဟုသုတ အားဖြင့် ပြည့်ပြန်၊ ကျင့်ဆဲသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်လဲမှန်ပါက အားကိုး ထိုက်ကြောင်းကို မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သရဏာတိသုတ်၌ ဤသို့- ဖွင့်ထုတ်ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဟောကြားတော်မူခဲ့သော သဘောသွား အဓိပ္ပါယ်မှာ ဆရာစစ်၊ ဆရာမှန်ကို ရှာကြံမယ်ဆိုရင် အထက်ပါ- သပ္ပုရိသအရာနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း ဗဟုသုတ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ မှီဝဲသင့်ကြောင်း-ထပ်လောင်းဆိုပါသည်။

ဗဟုသုတ- နိဗ္ဗေဒ ဘာဂိယံ ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တရား လိုလား၊ ယောဂီများတို့အား၊ အရာဋ္ဌာနတိုင်း တို့၌၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာသို့ ရောက်စေနိုင်သူ မည်၏၊ ထို့ကြောင့်....

သုခေတ္တ- ကောင်းသော လယ်မြေနှင့်တူ၏။ ထိုကောင်း သော လယ်မြေနှင့်တူသည့်၊ ဗဟုသုတ သပ္ပုရိသကို အမှီသဟံပြုရသော သူအား။

သုဗီဇ- ကောင်းမြတ်အောင်မြင်သော မဂ်မျိုးစေ့၊ ဖိုလ် မျိုးစေ့ကို ပေးနိုင်ရနိုင်၏။

အပ္ပသုတ— နိဗ္ဗေဒဘာဂိယ အမည်ရှိသည်ဟု ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်
သည်၊ အရာဌာနတိုင်းတို့၌ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာသို့
မရောက်စေနိုင်သောသူ မည်၏။ ထို့ကြောင့်....

ဒုခေတ္တ— မကောင်းသော လယ်မြေနှင့်တူ၏။ ထိုမကောင်း
သော လယ်မြေ၌ ကျရောက်ရတိသကဲ့သို့- အပ္ပ
သုတ သပ္ပုရိသကို အမှီပြုသော သူအား။

ဒုဗီဇ— အပွင့်အသီး မအောင်မြင်သဖြင့် မဂ်မျိုးစေ့၊
ဖိုလ်မျိုးစေ့ အမှန်ကို မရနိုင်။

အဲဒီလို- ဗဟုဿုတ၊ သပ္ပုရိသ - အပ္ပသုတ၊ သပ္ပုရိသ
နှစ်စားတို့တွင် အရိယာနှင့် သေက္ခပုထုဇဉ်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်စားဖြင့်
ဝေဘန်သော်- လေးစားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရ၏။ ၎င်းတို့မှာ....

(၁) အရိယာ ဗဟုဿုတ။ (၂) အရိယာ အပ္ပသုတ။
(၃) သေက္ခပုထုဇဉ် ဗဟုဿုတ။ (၄) သေက္ခပုထုဇဉ် အပ္ပ
သုတ- ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းသော လယ်မြေအဖြစ်၊ အရိ
ယာ၊ ဗဟုဿုတ၊ သပ္ပုရိသကို- အမှီရသော်၊ ဆိုဘွယ်ရာ မရှိ
ကောင်းမြတ်လှပါပေ၏။ ထို အရိယာ ဗဟုဿုတကို မရအပ်ခဲ့
သော်- ဒုတိယ၊ အရိယာ အပ္ပသုတဟူရှိ၏။ ဤနေရာ၌ အရိယာ
အပ္ပသုတထက်၊ ပုထုဇဉ်သေက္ခ- ဗဟုဿုတ ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်လင့်
ကစား၊ အပ္ပသုတ- အကြားအမြင် နည်းသည်ဖြစ်၍၊ သုတ္တ၊
သုတ္တနုလောမနှင့် ကရုဏ်- ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရမည့် သဘောတို့
ကို အရာဌာနတိုင်း၌ ခွဲခြားဝေဘန်ပိုင်းဖြတ်၍ ကော်မပေးနိုင်ဘဲ
မိမိထိုးထွင်းနိုင်မှု၊ နည်းတခုကိုသာ အမှီပြုစရာ၊ ညွှန်ကြားစရာ

ရှိခြင်းကြောင့်၊ သာဝက ယောဂီတိုင်းနှင့် မသင့်လျော်နိုင်သောကြောင့် အရိယာပင် မဖြစ်စေကာမူ၊ ကျင့်ဆဲသေက္ခ- ဗဟုသုတ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တ၊ ကရုဏာနှင့် ပိုင်းခြားပေးစွမ်း၊ အရာဌာနတိုင်း၌ ပြည့်လျမ်းစေနိုင်သောကြောင့်၊ အရိယာ ဗဟုသုတ မရရှိပါက ပုထုဇဉ်သေက္ခ- ဗဟုသုတ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲရမည်ဟု ညွှန်ပြတော်မူပါသည်။

မှန်ပေသည်။ ကောဝိဒါ၊ နှစ်စားတွင် ဓမ္မကောဝိဒါသည်၊ အကြောင်းတို့၌ လိမ္မာ၍ ဗဟုသုတမရှိက အပ္ပသုတဖြစ်ခါ၊ တမင်၊ တဖိုလ်ရငြားထားသော်လည်း၊ မိမိရထား မင်္ဂတရားမှ တပါး၊ သုတ္တ၊ ဂေလည- ကရုဏာတို့၌ သာဝက ယောဂီအား၊ အရာဌာနတိုင်း သင့်မြတ်အောင် ညွှန်ပြပေးစွမ်းနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ဤနေရာ၌- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့အား ကြည့်ပါက၊ အတ္တကောဝိဒါ- အကျိုးတရား၌၊ လေးမင်္ဂ၊ လေးဖိုလ်ကို အသီးအခြားအားဖြင့် ထိုးထွင်းသိမြင်ရငြားသော်လည်း၊ ဝေနေယျတို့အား- သစ္စာလေးရပ်၊ ပိုင်းခြားပြလတ်၍၊ ကျွတ်အပ်စေခြင်းကိုမူ မတတ်စွမ်းနိုင်ကြပေ။ အတ္တ- အကျိုးတရားကိုမူ၊ မိမိကိုယ်တိုင် ပန်ဆင်ရန်အတွက်၊ လွန်စွာ ထက်မျက်တော်မူကြပေသည်။ ထိုနည်းတူစွာ- အရိယာပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ဓမ္မကောဝိဒါ- အကြောင်းတရား၌ မလိမ္မာကုန်သော အပ္ပသုတ- ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မိမိရသော-မင်္ဂမှတပါး၊ တပါးသောနည်းတို့ဖြင့်- ပုထုဇဉ်သေက္ခ ဗဟုသုတ ဓမ္မကောဝိဒါ-အကြားအမြင်များ၍၊ အကြောင်းတရား၌-လိမ္မာသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့ သုတ္တနှင့် ကရုဏာကို ပိုင်နိုင်စွာ ခွဲခြားမဆို မညွှန်နိုင်ခြင်းကြောင့် အရိယာသခင်ဖြစ်လျက်- သာဝက

အကျိုးမျှော်ကိုးခါ ဗဟုသုတပုဂ္ဂိုလ်ဘက်သို့ ဒုတိယအချက်အား
 ဖြင့်၊ ရွေးချယ်ရမည်ဟု ညွှန်ပြပေးတော်မူခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ထို့
 အရိယာ ဗဟုသုတနှင့် ပုထုဇဉ်သေက္ခ-ဗဟုသုတပုဂ္ဂိုလ်-နှစ်စားကို
 မရငြားနိုင်မှသာလျှင်၊ အရိယာအပ္ပသုတပုဂ္ဂိုလ်ကို တတိယထား၍
 ရွေးချယ် ဆည်းကပ်ကြရာပါသည်။ စတုတ္ထဖြစ်သော ပုထုဇဉ်
 သေက္ခ အပ္ပသုတပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုမူ လုံးဝ ရွေးချယ် အားမကိုးထိုက်
 ပါပေ။

ဤနေရာ၌- ဗဟုသုတဆိုသည်မှာ နေရာတကာ၌-အစမထင်-
 အဆုံးမရှိ၊ ပြောရုံသိရုံမျှရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို မဆိုလိုပါ (၀၂)ခေတ်
 စကားနှင့်ပြောသော်- ဟိုစပ်စပ်၊ ဒီစပ်စပ်နှင့် လူသိ၊ နတ်သိ မဆို
 လိုပါ(၀၂)ဘဲကတ်-တတ်ခြင်းကို မဆိုလိုပါ။ ဘဲတတ်ဆိုသည်မှာ
 ဟိုစပ်စပ်၊ ဒီစပ်စပ်နှင့် ရေထဲလဲကူးတတ်၏၊ ကုန်းပေါ်လဲပြေးတတ်
 ၏၊ ကောင်းကင်လဲ ပျံတတ်၏၊ ပျံတတ်သော်လည်း၊ ကျေးငှက်
 သိန်းစွန့်တို့ကဲ့သို့ကား မဟုတ်။ ပြေးတတ်သော်လည်း မြင်း၊ နွား၊
 ကျားတို့ကဲ့သို့ မဟုတ်။ အစမထင်- အဆုံးမရှိ၊ လုံးစေ့ ပတ်စေ့
 မြည်အောင် မတီးတတ်သော ဆိုင်းထိုင်ပတ်တီးဆရာကဲ့သို့-ဝိုင်း
 တိုင်းရောက် နေရာတိုင်းပေါက်သော်လည်း၊ သာဝကယောဂီတ
 ယောက်ကိုမျှ မဂ်ဉာဏ်-မျိုးစေ့ မရောက်စေနိုင်သော ဗဟုသုတ
 မျိုးကို မဆိုလိုပါ။ ဓမ္မကောဝိဒါအရ၊ ပရိယတ္တိ ဗဟုပကာရဏ၊
 သင်ယူ-နာကြား၊ ဆောင်ထား-ဆင်ခြင်၊ မေးမြန်းသုခသင်အပ်ပြီး
 သော၊ ဓမ္မကောဝိဒါနဲ့အညီ- လိမ္မာလှသော ပဏ္ဍိတမျိုးကိုသာ
 ဆိုလိုရင်း မုချဖြစ်သည်ဟု တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် မှတ်၍ထားခါ
 သပ္ပုရိသ ဒေသက-အစစ်အမှန် အားကိုးရာအတန်တန်ကို မြတ်

ဘုရားဉာဏ်နှင့် ညွှန်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မဆိုင်းမတွ ရှာသင့်ကြပါပေ
သည်။ ထိုသို့ရှာထိုက်ကြောင်းကိုလည်း သံယုတ်ပါဠိတော်မြတ်၌-

ဇရာမရဏံ ဘိက္ခဝေ အဇာနတာ

အပဿတာ ယထာဘူတံ ဇရာမရဏေ၊

ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ။

ဘိက္ခဝေ-ခန္ဓာ, အာယတန, ဓါတ်, အစဉ်မပြတ်သည့် သံသာရ
ပဝတ္တိအရေးကို ဘေးဟူရှုငြား-ချစ်သား, ချစ်သွီးတို့၊ ဇရာမရဏံ-
ရုပ်နာမ်နှစ်သင်းတို့၏-အိုရခြင်း, သေရခြင်း, ဂုဏ်အခင်းကို၊ အဇာ
နတာ, အပဿတာ-ပညာဖြင့် ပိုင်းခြားဝေဘန်၍လည်းမသိ-ဉာဏ်
စက္ခုဖြင့်လည်း ကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ မမြင်သောသူသည်၊ ယထာ
ဘူတံ ဇရာမရဏေ၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ- အိုခါသေရ- အညတ္တာ
ဘာဝ-ဝိပရိဏာမ- ဇရာမရဏအစစ်၌၊ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ၊
တရားစစ်, တရားမှန်-ကေန်မြင်သိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ရရှိရန်အကျိုးငှါ၊
သတ္တာ- လှည်းမှူးပမာ-ညွှန်ကြားထားရာ ဖြစ်သော သပ္ပာယ်သ
အမှန် ဒေသကအစစ် ဆရာကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗာ- မရ, ရအောင်၊
ကြံဆောင်ရှာမှီးအပ်၏၊ (၀၇) ရှာမှီးရမည်။

ကဲ-ဒီတော့ ယောဂီသူတော်စင်, အပေါင်းတို့၊ မဟာကရုဏာ
တော်ရင်, မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ သတ္တဝါဝေနေယျကို ဘယ်
လောက်များကြင်နာသနားတော်မူလိုက်သလဲလို့ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး
တိုင်အောင်လဲမှာခဲ့သေးတယ်၊ သာသနာတော်-ငါးထောင်ကာလ
ရှည်ကြာရအောင်လဲ စေတောပဏီခိ အဓိဋ္ဌာန်တော်နှင့်လဲ ထား
ပေးခဲ့တယ်၊ သံသရာထောက်ရာ, တည်ရာမျှမက မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်

အလုံးစုံသော အကျိုးရစေနိုင်တဲ့ သပ္ပုရိသသံသေဝ-အစစ်ကိုလဲ ညွှန်ပြပေးခဲ့သေးတယ်။ မရ,ရအောင် ရှာကြံဘို့လဲ တိုက်တွန်းပေး ခဲ့သေးတယ်။ သာသနာခေတ်, သာသနာအစစ်ကို ထမ်းဆောင်တဲ့ သပ္ပုရိသ အစစ်ရှိကြောင်း ကော်မီ. မရ,ရအောင် ကြံဆောင် ရှာမှီးပါလို့- မြတ်ဘုရားက-တိုက်တွန်းခဲ့တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့-သာ ဝက ယောဂီတို့-ဘုရားစကားကို နားထောင်တဲ့ဘက်မှာ ဒေသက အစစ်နဲ့ သာဝကအစစ်တို့ဟာ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေရတယ်။ မရ- ရအောင် ရှာရမှာက-သာဝကဖြစ်ပေမဲ့၊ ခုတော့-ဒေသက-က သာဝကကို လိုက်ရှာနေရတယ်ဆိုတော့-ဘုရားစကားကို၊ ငါတို့နဲ့ ဒေသကအစစ်-ဘယ်သူက နားထောင်သလဲလို့ စစ်ကြည့်ကြပေ တော့၊ မြတ်ဘုရားမိန့်မှာသလို၊ မရ-ရအောင်ရှာဘို့ မပြောနဲ့၊ ဒေသက-က, အလကား ဝေငှပေးမယ်ဆိုတာတောင်, ယူမဲ့ သူ ဘက်က အားတက်သရော စုံစုံညီညီမရှိဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ဒေသကကို တွေ့ရင် မအပ်စပ်တာတွေနဲ့ ဝေဘန်ဘို့ကျတော့- မမေ့ကြဘူး၊ အဲ....ဘုရားစကားတော်နဲ့အညီ တရားရှာဘို့ ဝေးသိနေကြပေမဲ့ စိန်လက်စွပ်ကလေး တကွင်းလောက်၊ နားကပ်ကလေး တဘက် လောက်, ပျောက်ကြည့်စမ်းပါ။ မရ-ရဘို့ ဒေါင်းတောက်အောင် ရှာဖွေလိုက်မဲ့ အမျိုးကတော့ ရပ်တည်ဘွယ် မရလောက်အောင် ဖြစ်ကြမှာ အမှန်ဘဲ။ ဘယ်သူက အဘိုးတန်သလဲလို့ ဆန်းစစ်ကြည့် ရင် ဆီနဲ့ရေထက် အဆပေါင်းများစွာကွာတဲ့-ဟိုဘက်ကို၊ ဘူတာ ပေါင်းများစွာသာလွန်ပါတယ်။ တဘဝ-တနပ်စာ-ဝေဒယိတ သုခနဲ့-တသံသရာလုံး- စားသုံးမကုန်တဲ့-တိဟိတ်ဘုံစဉ်စံနှင့်တကွ၊ သန္တိသုခ-ချမ်းသာရာ ရမှာကြီးဟာဖြင့် အကွာကြီး ကွာခြားလှ

ပါတယ်၊ မိမိတို့ကိုယ်မှာ- အပေါ်ယံဝတ်ထားတဲ့-စိန်ရွှေကလေး ပျောက်တော့၊ မီးတောက်အောင်ရှာတတ်တယ်၊ မိမိကာယအစစ် အတွင်းကြောမှာ- ဒိဋ္ဌိဗျသန အယူကြီးပျက်စီး- ပျောက်ဆုံးနေ တာကျတော့ ဘာမှ မပျောက်မပျက်စီးသလို၊ ပျော်ပျော်ကြီး- နေ၊ နေကြပုံကိုကြည့်ရင် လွန်စွာမှ သံသရာဝန်လေးထုပ်ကြီးဟာ အပယ်လေးပါးထဲ စုံးစုံးမြုပ်ရအုံးမှာကလားလို့ ဉာဏ်မြင်ကလေး နဲ့ သုံးသပ်ပြီး၊ မဟာကရုဏာတော်မြတ်နဲ့ အညီ၊ ဒီနေ့ကစပြီး ဒေသက ရှာနည်းလဲ သိပြီးမှ၊ ရှာပါကော့မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်သင့် ပါသည်။

ဤနေရာ၌၊ ဤ- သင်တန်းကို ဆက်လက်ကြိုးပမ်း၊ ရယူသွား ရမိ၊ ဤ သင်တန်းကိုလဲ ဒေသက အစစ်အမှန်နဲ့ ဒေသက တာ ဝန်ကျေတဲ့၊ ဆောင်နှင်းချက်ရှိရဲ့လားလို့လဲ၊ ဝေဘန်ပိုင်းခြားပြီး ယုံကြည်ကိုးစားထိုက်မှာ၊ ကိုးစားကြပါကုန်လို့လဲ သတိပေးပါ တယ်၊ အဲဒါကြောင့် ။

ရတနာစိန်ကျောက်၊ ပျောက်တဲ့အခါ၊
မရ၊ အရ၊ ရှာကြပမာ၊
ယထာဘူတ- ဉာဏ်ရဘို့ရာ၊
ဒေသက- မရ၊ ရအောင်ရှာ။ တဲ့....

အဲဒီလို- ဒေသက အစစ်၊ ဆန်းစစ်နည်းနဲ့ ရှာဖွေဆည်းပူး ဘို့ကို၊ ဘာလို့- ထပ်တိုက်တွန်းရသလဲဆိုတော့၊ ဒေသက အစစ် အမှန်သည်လဲ၊ ဘယ၊ လာဘ၊ ကုလ၊ စာဂ- လေးအင် ရှောင် ကြဉ်ခါ၊ သပ္ပူရိသ သေက္ခပီပီ၊ မိမိရင်၌တည်သော တရားအဆီ

ကို၊ မေတ္တာကရုဏာ၊ အလီလီနှင့် ဖြည့်တင်းပေးတတ်ပါသည်။ အဲဒီလို- မေတ္တာကရုဏာနဲ့ မိမိကိုယ်ကျိုး- လာဘ်၊ လာဘမျိုးကို၎င်း၊ ဘေးကိုကြောက်ငြား၊ ထောက်ထားသဖြင့်၎င်း၊ ကုလမျိုးဂုဏ်စောင့်ရှောက်ပုံအားဖြင့်၎င်း။ စာဂ-ကျေညာ ဂုဏ်ရောက်-ထွန်းတောက်ခြင်းငှာ၎င်း။ ရှောင်ရှားမသွေ၊ မြတ်ဘုရား၏ တရားဓမ္မကို၊ သုရက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေနှင့် အမှန်မမှား၊ ကျွတ်လွတ်ခွင့်တရားကိုသာ ဟောညွှန်ကြားအောင်၊ ဘုရားစကား- အမိန့်သံနာခံသည့် သပ္ပုရိသကို ကေန့်တွေ့ပါလျှင်၊ သံသတရာ တက္ခေတွင်၊ သောင်တင်ဝဲလယ်- မနေရတော့ဘဲ၊ ကျွတ်တန်းဝင်ရမည် သေချာလှခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သပ္ပုရိသ- ဒေသကအစစ်၊ ကေန့်ဖြစ်သူတို့၊ တရားစစ်၊ တရားမှန် ပြုဖြစ်ရန်ကိုလည်း ဘုရားရှင်သည်၊ ထေရာအပါဒါနှင့် ဟောညွှန်လိုက်တော် မူပါသေးသည်။

ယေကေစိ ဘိက္ခဝေ အနုကမ္မေယျာထ တေဝေ ဘိက္ခဝေ၊
စတုန္ဒ အရိယ သစ္စာနံ ယထာဘူတံ အဘိသမယာယ၊
သမာဒပေတဗ္ဗာ နိဝေ သေတဗ္ဗာ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။ ။
ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတော်များ- အို ချစ်သားတို့။ ယေကေစိ- ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော၊ သံသရာ ဝဋ်ခပင်းဝယ်၊ ညွတ်ကွင်းမိငြား- သတ္တဝါများတို့ကို။ အနုကမ္မေယျာထ- အစဉ်မပြတ်၊ အလွန်ပင် သနားကြင်နာ ကြပါကုန်အံ့၊ တေ- ထိုဆင်းရဲအနန္တ၊ စံပြဖြစ်ငြား၊ ဝဋ်ရထားတည်းဟူသော- သံသရာကြီးထဲမှာ၊ ဇာတိ- မရဏ၊ မွေးသေတွေ- မလွတ်ကြတဲ့၊ သတ္တဝါမှန်သမျှတို့ကို။ ဧဝါတုမှာကံ- သစ္စာလေးပါး၊ မြတ်တရား

တွင် ပိုင်းခြားထင်ထင်- တကယ်သိမြင်, ရိပ်စားမိကြကုန်သော-
သပ္ပုရိသ နွယ်ဝင်၊ သင်သူတော်စင် အပေါင်းတို့သည်၊ စတုန္ဒ-
အရိယ သစ္စာနံ- အရိယာသစ္စာလေးပါး၊ အထွဋ်မြတ်ဆုံးတရား
တို့ကို။ ယထာဘူတံ အဘိသမယာယ- ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိစေ
ရန်၊ ဝိပဿနာဉာဏ် အဖြာဖြာနှင့်၊ ဘာဝနာဘိသမယတိုင်၊
ရရောက်နိုင်စေခြင်းအလို့ငှာ။ သမာဒပေတဗ္ဗာ- စိတ်ထဲမှာစွဲ၊
အမြဲယှဉ်စေ၊ ရစေအပ်ကုန်ရာ၏။ (၀၂) သစ္စာဉာဏ်- ကိန်း
အောင်၊ ခိုင်းစေအပ်ကုန်ရာ၏။ ပတိဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ- သစ္စာဉာဏ်မြင်
မှု၊ အစဉ်ကိန်း၍ တည်တန့်ငြိမ်းချမ်းစွာ ခိုင်မာသွားအောင်၊
မနောမနာ- ကရုဏာထား၍ ကြိုးစား ပြသကြကုန်ရာသတည်း။
အဲဒီလို- မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ သစ္စာလေးအင်၌ ဖေါက်
ထွင်းမြင်သည့် အရိယာဒေသကနှင့် ရိပ်စားမိငြား-သေက္ခသပ္ပု
ရိသထို့အား၊ အာသနာ့ဂုဏ်ရိပ်၊ မဆိတ်မညှိုးစေရန်နှင့် ဝေနေ
ယျအတန်သန်၊ အားကိုးရာအမှန်၏ အဖြစ်၌ ရပ်တည်ကြရန်၊ ဆုံးမ
တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်- သပ္ပုရိသအစစ်အမှန်
တို့သည် သာသနာ့ဂုဏ်ရောင်၊ ထွန်းပြောင်စေမှု၊ ထမ်းဆောင်
ပြုရမည်မှာ- ဘုရားရှင်၏ တာဝန်ပေးခြင်း၊ အထက်ဖော်ပြပါ၊
စည်းကမ်းထားခြင်းတို့နှင့် အညီသာ၊ ဒေသကတာဝန်ကိုကျေမြှန်
စွာ- ထမ်းဆောင်သင့်ကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့- ဒေသကတာဝန်
စည်းကမ်းစံနစ်ဝင်၊ သွန်သင်နိုင်သော- သပ္ပုရိသ- ဒေသကကို
သာ၊ ဓမ္မမာမက၊ သာဝက- ယောဂီ၊ သူတော်စင်အလီလီတို့သည်
ရတနာစိန်ကျောက်ပျော်ဘိသကဲ့သို့- မရ၊ ရအောင်ရှာမှီးဆည်းပူး
ကျင့်ကြံအားထုတ်တော်မူကြပါကုန်ဟု တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

သာဝကတို့၏ - တာဝန်

အထက်က- ဝေဘန်ဆန်းစစ်၍၊ ပြသခဲ့သော- သပ္ပုရိသ- ဒေသက အစစ်အမှန်ကို ရရှိပါက၊ သာဝက- တို့မှလွဲမဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ရရေးအတွက် တာဝန်ရှိပါတယ်။ တာဝန်ကျေဘို့လဲ လိုအပ်ပါတယ်။ သပ္ပုရိသ- ဒေသက အစစ်သည်၊ ယထာဘူတ နိဗ္ဗေဓိက ပညာဖြင့်- (၁) သုတမယဉာဏ်။ (၂) ဒေသနာ ဉာဏ်။ (၃) ပစ္စက္ခ အနုဗောဓဉာဏ်- တို့ကို ရရှိအောင်၊ ပေးစွမ်း ပါလိမ့်မည်။ အဲဒီလို- ပေးစွမ်းသမျှ အပေါ်မှာ- သာဝကတို့က၊ စိန္တာမယဉာဏ်ဖြင့် အထပ်ထပ်ဆင်ခြင် သုံးသပ်ခြင်း၊ ဘာဝနာ ဘိသမယဖြင့် ဝိပဿနာမဂ်ဉာဏ်၊ ဝင်ရအောင်၊ ကြိုးစား အား ထုတ်ခြင်းဆိုတဲ့၊ ကိစ္စနှစ်ရပ်ကို မပြတ်မလပ်၊ အားထုတ်ပေးရ ပါမယ်။

အဲဒီ- ကိစ္စနှစ်ချက်ကို၊ အလေးအနက်ထားပြီး၊ သာဝက တာဝန်၊ ကျေမြှန်အောင် ဆမ်းရှုနိုင်ဘို့ရာ၊ သာဝကမှာ ဘာ တွေ့ လိုအပ်လဲဆိုတော့- (၁) ယုံကြည်မှု- သဒ္ဓါ။ (၂) ဆည်း ပူးမှု- ပညာ။ (၃) အားထုတ်မှု- ဘာဝနာ။ (၄) ရည်ရွယ် မှု- နိဗ္ဗူတာ- ဆိုတဲ့၊ အကြောင်းလေးပါးနဲ့ ပြည့်ဝဘို့ လိုအပ် ပါတယ်။

ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားအနေနဲ့ လေးမျိုးလေးစား ရှိပါတယ်။ (၁) အာဂမသဒ္ဓါ- ဘုရားအလောင်းတော်မြတ်၊ ဗောဓိသတ် တို့၌၊ နှုတ်မြတ်ဆူပန်၊ ဝေကန်ဖြင့် ဆယ်တန်ပါရမီ၊ သုံးလီ- စရိ ယ၊ စွန့်ခြင်းကြီး ငါးရပ်တို့ကို၊ ဘယ်ခါကာလ၊ ဘယ်ဘဝမှ၊

မတုန်မဆုတ်၊ အားထုတ်ဆည်းပူး- သဒ္ဓါထူးဖြင့် ဆုံးဖြတ် ယုံကြည်၊ တည်တည်တန့်တန့်- ရှိတော်မူသော သဒ္ဓါသည်၊ အာဂမသဒ္ဓါဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်ပါသည်။

(၂) အဓိဂမသဒ္ဓါ။ ။သောတာပန်အစ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်အဆုံး အရိယာ အားလုံးတို့၏၊ ယုံကြည်လေးနက် လောကုတ္တရာ ဓမ္မစက်ကို၊ မပျက်မယွင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့်၊ ထိုအားလျော်စွာ- လောကုတ္တရာ၊ မြတ်ပညာကို၊ ဝေနေယျာ တို့၊ လိုလားကိုယ်တွေ့၊ ဖြစ်နိုင်စေ့ငှါ၊ ရှေ့ဆောင်နမူ၊ အပူကိလေ-ငြိမ်းအေးစေဟု၊ သန္တိသုခ- စံပြနမူ စိုက်ခါထူလတ်- မပြတ်ယုံကြည် လွန်ကဲစွာတည်သော သဒ္ဓါသည်၊ အဓိဂမသဒ္ဓါ မည်ပါပေသည်။

(၃) ဩကပ္ပန သဒ္ဓါ။ ။လောကီမဂ်၊ ဝိပဿနာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိညာဏ်ပညာကို ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် ဆည်းပူးချိုင်၍၊ ကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံး၊ တနှုံးကပ်ဆောင်၊ သုံးထောင်တဝက်၊ ကိလေဗ္ဗက်မှ၊ ရုန်းထွက်ပြေးဝင်၊ မဂ်ရေစင်ကို၊ အစဉ်သောက်လို၊ ဆန္ဒပို၍၊ အဟိုဝီရိယ၊ ထူထောင်ကြလျက်၊ သေက္ခမည်ကာ- ဝဋ်ကြမ္မာကို၊ ရှောင်ခွာဝေးချင်၊ စိတ်အယာဉ်၌၊ အစဉ်ယုံကြည် ကြိုးစားတည်သော- သဒ္ဓါသည်၊ ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ မည်ပါသည်။

(၄) ပဿဒ သဒ္ဓါ။ ။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာများနှင့် မိဘ၊ ဆရာ၊ ဂုဏ်နန္ဒာဟု၊ သဒ္ဓါဝတ္ထု- အကြောင်းပြုမှ-ကောင်းမှုစိုက်ပျိုး၊ ကုသိုလ်ပျိုးကို၊ ရနိုးစွာဖြင့်၊ ခံစံခွင့်၌၊ မျှော်လင့်ပြုကြ၊ ကာမာဝစရခေါ်ရိုး- အကျိုးလိုလား၊ ရငြားသဒ္ဓါ၊ ပတ်ကပါသည့်အတိုင်းမျှ- ယုံကြည်ကြသော သဒ္ဓါသည်၊ ပဿဒသဒ္ဓါ

သဒ္ဓါလေးမျိုးတွင် သာဝကတာဝန်၊ ကျေမြှန်လိုသည့် ရှိအပ်သော သဒ္ဓါသည် ဩကပ္ပသဒ္ဓါခေါ်-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၌သာ သက်ဝင်ရရှိနိုင်သော - သဒ္ဓါတရားကို အလိုရှိအပ်ပါသည်။ ဤ သဒ္ဓါသည် သူ့အလိုအလျောက်- သာဝက ယောဂီ၏ ကိုယ်စိတ်ဝယ် ပေါ်ပေါက်၍ တည်လာနိုင်သည် မဟုတ်။ ၎င်း- ဩကပ္ပသဒ္ဓါသည် လောကုတ္တရာ- တရားကိုးပါး၌ အားထားကိုးကွယ် ယုံကြည်ပြီး၊ လောကုတ္တရာဘုံနန်းသို့- တက်လှမ်းနိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိပညာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဝိပဿနာဉာဏ်မဟာတွေကို မိမိကိုယ်စိတ်ဝယ်၊ ကပ်၍ဆောင်ထား လွန်တိုးပွားလျက်၊ လောကုတ္တရာ မဂ်မြတ်ရတနာပန်း ဆွတ်လှမ်းနေသော- အသွင်၌ မပြတ်သက်ဝင်နေလိုမှု ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါဓါတ်၊ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းကဲ့သို့ ဖြစ်လာရန်မှာလည်း အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်။ နီးစွာသောအကြောင်းရင်းမှာ- သောတာပတ္တိမဂ်၊ အင်္ဂါလေးပါးဖြစ်သည့် သပ္ပုရိသ သံဝေသ- ကလျာဏမိတ္တ၊ သပ္ပုရိသ- ဒေသကအစစ်၌ မှီဝဲခြင်း။ သဒ္ဓမ္မသုံးဖြာ- ဘုရားအဆုံးအမ၊ တရားတော်မြတ်များကို မှတ်မှတ်သားသား နာယူခြင်း၊ ယောနိသော မနသိကာရ-စိန္တာမယဉာဏ်ရောက်အောင်- နှလုံးသွင်းကြံစီခြင်း၊ ဓမ္မာနု ဓမ္မပဋိပတ္တိ- လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးအားလျော်သော-မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ် အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်ကြံပွားများအားထုတ်ခြင်း၊ ဤအကြောင်းလေးပါးသည် ကျင့်ဆဲသေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်ဆိုထိုက်၍-ဩကပ္ပသဒ္ဓါ တည်ဆိုက်စေရန်- နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသောတာပတ္တိ အင်္ဂါလေးပါး-မပြည့်စုံငြားဘဲ ကျင့်ဆဲသေက္ခ- ဩကပ္ပသဒ္ဓါမြတ်နှင့် တည်အပ်သူဟူ၍ မဆိုထိုက်ပါ။

မှန်ပါသည်။ ဩကပ္ပနသဒ္ဓါသည်-ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပညာ ဉာဏ်ကို မိမိရင်ဝယ် အစဉ်ကပ်၍ ဆောင်ထားလိုခြင်း၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါဖြစ်ပါသည်။ ပက္ခန္ဓန ရသာအားဖြင့်လည်း ငါးမိချောင်း ဘေးအပေါင်း ဝိုင်းရံသော-ရေယာဉ်သို့ ကျရောက်သောသူသည် ဘေးရှိရေယာဉ်မှ တွင်တွင်လွတ်အောင်-မဆုတ်မနစ်-လုံ့လသစ်၍ ကူးရစ်ဘိသကဲ့သို့၊ သံသရာဝဋ္ဋဒုက္ခကို မြင်သော ယောဂီသည်၊ သံသရာဘေး လွတ်ဝေးရာသို့- ဤသောတာပတ္တိမဂ်အင်္ဂါကို မုချ ဆင်မြန်းလျက်- ကူးသန်းမည်မှာ အမှန်ဖြစ်၍၊ အဲဒီသဒ္ဓါမျိုးကို ဒေသကအစစ်ကိုမူ၍၊ သာဝကအစစ်ဖြစ်အောင် တည်ရှိသက်ဝင် အောင်-ကြိုးစားရပါမည်။

ပကတိသဒ္ဓါခေါ်တဲ့- သဒ္ဓေယျဝတ္ထုမှာ-မှီဖြစ်ရတဲ့- ပသာဒ သဒ္ဓါကနေ၊ ဩကပ္ပနသဒ္ဓါဖြစ်လာရန်မှာလည်း၊ သာဝကယောဂီ တို့-ကိုယ်တိုင်က သံသာရဝဋ္ဋဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ-သဘော ကို အပြောသာမဟုတ်၊ အပြောနှင့်အလုပ် ကျင့်သုံးပုံ အဟုတ် မှန်ကန်မှု ဖြစ်လာနိုင်ပါမည်။ အဲဒီလို-ဖြစ်လာနိုင်အောင် ဝဋ္ဋမှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို အစဉ်လိုလား-အာသီသထားတဲ့- “ဝိဝဋ္ဋဇ္ဈာ သယ” ခေါ်တဲ့ ကိန်းမှဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဝိဝဋ္ဋဇ္ဈာသယ- ကိန်း အောင်လဲ သပ္ပုရိသအစစ်ကိုအစဉ်လိုလား မပြတ်မှီဝဲဘို့ လိုအပ် ပါတယ်။ ဒေသက သပ္ပုရိသက-တာဝန်ကျေလျက် မိမိတို့က- တာဝန်ကျေအောင် (၀၂) ဩကပ္ပနသဒ္ဓါကိန်းအောင်- မကျင့် သုံးနိုင်ခြင်းကိုတော့ မည်သူမျှ- တတ်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ဒီတော့ ဒေသကဘက်ကိုချဉ်းလက်ညှိုးမထိုးဘဲ၊ မိမိအလို အဇ္ဈာသယသည် ဒေသကပေးသမျှ တာဝန်၌ မသက်ဝင်သေးပါက၊ သက်ဝင်နိုင်

ကြောင်း- ဦးစွာသော သောတာပတ္တိမဂ်အင်္ဂါအပေါင်းနှင့်စတင် ပျိုးထောင် ကြိုးစားကြပါလေ။ သို့မှသာ- သာဝက တာဝန် အမှတ်(၁) ဖြစ်တဲ့- ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါဆိုတဲ့- အရာမှာ နေရာမှန်ကို ရောက်ရှိပြီး၊ သာဝက တာဝန်ကျပြန်စွာ ရောက်မည်ဖြစ်၍၊ မိမိကိုယ်ကို စစ်ဆေးဆုံးမ-ဆုံးဖြတ်ကြရာပါသည်။

ဒုတိယအချက်ဖြစ်တဲ့- ဆည်းပူးမှုပညာအရာတွင်၊ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်အနေအားဖြင့် အလိုရှိအပ်ပါသည်။ ၎င်း ဆည်းပူးမှု ပညာအနေသည် အာသဝပညာမဟုတ်၊ အနာသဝပညာကိုဆိုလို ပါသည်။ တနည်း-လောကီပညာမဟုတ်၊ လောကုတ္တရာပညာကို ဆိုလိုပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော- နိဗ္ဗဓိကပညာဖြစ်သည့်- ဗောဓိ ဉာဏ်၏ အတောင်လက်သဖွယ်-ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်တူယမိအောင် ဒေသကအစစ်တို့ထံမှ ဆည်းပူးရမည်မှာ-သာဝက တာဝန်တရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးတွင် ဤဓမ္မဝိစယမည်သော ပညာ သည်၊ ဆည်းပူး ရယူသိရှိပိုင်းခြား-ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်တရား၊ အကြီး အမှူး ခေါင်ချုပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့တွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ သည် ခေါင်ချုပ်ဖြစ်သကဲ့သို့ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့် ကိလေသာအပေါင်းကို၊ သတ်တတ်၊ဖြတ် တတ်၊ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ အကြင်-သံလျှက်သည်ရှိ၏။ ထိုသံလျှက် သည် သူ့ချည်းသက်သက်အားဖြင့် သတ်ဖြတ်ရန် အစဉ်ထက်မျက် အရောင်လက်လျက် မတည်နိုင်ပေ။ ကောင်းမွန်လုံခြုံ၍၊ သံလျှက် ပုံပန်းသဏ္ဌာန်နှင့် ကိုက်ညီသော သံလျှက်အိမ်ရှိမှသာ သတ်ဖြတ် ရန် ထက်မျက်ပြောင်လက်သော အသွင်ကို အစဉ်ဆောင်နိုင်ပါ မည်။ ထိုသံလျှက်အိမ်မရှိက သံချေးတက်၍-ဆွေးမြေ့သွားဘွယ်

ရာသာဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခေသမ္မောဇ္ဈင်-ခြောက်ပါးတို့သည် လေးဘက်အသွား၊ အရိုးခါးမင်း တင်းရင်းပြည့်လတ်-ကံလေသာကို ဖြတ်တတ်သော သံလျက်နှင့်တူပါသည်။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်သည် ထိုဗောဇ္ဈင်ခြောက်ပါးတို့ နေသားတကျ-မညှိုးမမှိန်-မပိန်မချိုင့်၊ သံချေးမတက်-အရောင်ထွက်အောင်- သိမ်းသွင်းထားရသည့် သံလျက်အိမ်နှင့် ဥပမာတူပါသည်။ အကယ်၍- ယထာဘူတပညာ၊ နိဗ္ဗေဓိကပညာ၊ သမ္မာဒုက္ခက္ခယ ဂါမိနီပညာ၊ အနာသဝပညာ ဟုဆိုအပ်သော-လောကုတ္တရာပညာမျိုးတို့ကို မဆည်းပူးမရရှိထားပါက သံလျက်ကိုင်ဆောင်ချင်လျက်- သံလျက်တည်ရာ အိမ်မရှိခြင်းကြောင့်၊ သံလျက်ကို သံချေးမတက်အောင်-မသိမ်းဆည်းနိုင်ခြင်းကြောင့် ဝိပဿနာ ဘာဝနာနယ်ကို သောတာပတ္တိ အင်္ဂါတွယ်လျက်၊ အနယ်ထိုင်၍ ပိုင်နိုင်အောင်- လိုက်စားကျင့်ကြံနိုင်တော့မည်မဟုတ်ဘဲ ပျက်ပြယ်ဆုတ်ယုတ်သွားတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် (၂) အချက်ဖြစ်တဲ့ သာဝကယောဂီတို့ ကျေပြန်ရမဲ့ တာဝန်အနေနဲ့ ဆည်းပူးမှုပညာ- ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် အရာကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးရာပါသည်။

တတိယအချက်အားထုတ်မှု ဘာဝနာ- ဓမ္မာနု ဓမ္မပဋိပတ္တိကိုလည်း၊ သာဝက-ယောဂီတို့သည် အဆုံး၏ကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော တာဝန်တရပ်အနေဖြင့် ကျေပြန်အပ်သင့်ပါသည်။ အစ၏ကောင်းခြင်းတာဝန်သည် ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ၊ အလယ်၏ကောင်းခြင်းပညာသည်-ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကသာဖြစ်တိသကဲ့သို့-အဆုံး

၏ကောင်းခြင်းအားထုတ်မှု ဘာဝနာ ဓမ္မာနုဓမ္မ ပဋိပတ်သည်-
 လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါး အားလျော်သည့် အနုလောမ ပဋိ
 ပဒါတန်းကို မှီအောင် ကြိုးပမ်းကြသောလည်း လွန်စွာ အရေး
 ကြီးပါသည်။ ဤအချက်သုံးချက်သည် ကလျာဏမည်-သာဝက
 ယောဂီတို့အတွက် လိုအပ်ချက်အမှန် တာဝန်ကော်ပြန်သလို- ညီ
 ညွတ်သက်ဝင် ပြည့်စုံအောင် တာဝန်ကျပြန်စွာ မလိုက်နိုင်သည်
 ကိုတော့- အပြစ်-မမြင်တတ်ကြဘဲ၊ ဒေသကတို့ကိုမူ စေတန်
 တတ်ကြပါသည်။ ဒေသက အစစ်အမှန်တာဝန် ကော်ပြန်သည့်
 သပ္ပာယ်သန့်စင် တွေ့ပြန်တော့ သဒ္ဓါစစ်ဖြစ်အောင်၎င်း၊ ဆည်းပူး
 ကြိုးကုတ်- သင်ထွေးအံ့ရွတ်၊ မချွတ်မယွင်းခြင်းကို၎င်း၊ ပေးအပ်
 ဘာဝနာ-အဖြာဖြာကို- မကွာနေ့ည-အားထုတ်ရမည့်၎င်း၊ တန်းမှီ
 အောင်မလိုက်နိုင်ပါက၊ နိဗ္ဗာန်သောင်ကမ်းနှင့် ဝေးမြဲတိုင်းသာ-
 ဝေးနေရဦးမည်ကို သတိချပ်သင့်ပါသည်။ ဤအားထုတ်မှု ဘာ
 ဝနာ၌- ဝိပဿနာ, ဘာဝနာမြတ်- အားထုတ်မှုကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါ
 အခန်း၌ အမှန်လမ်းညွှန်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်-အားထုတ်မှုဘာဝနာနည်းပါးရခြင်းသည် သဒ္ဓါ
 နည်းပါးအညံ့စားဖြစ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်တတ်ပါသည်။ သဒ္ဓါနည်း
 ပါးအညံ့ စားဖြစ်ရခြင်းသည်လည်း ဆည်းပူးခံယူရရှိထားမှုပညာ
 မြင်-အဟုတ်နည်းတို့ နည်းပါးလှ၍သာ ဖြစ်ပါသည်။ တာဝန်
 တရပ်နှင့်တရပ်၊ အကြောင်းတပါးနှင့်တပါး၊ မချို့တည်ငြားမှု
 သာလျှင်-သာဝက တာဝန်-တွင်တွင်ကျပြန်နိုင်မှာပါလားဟူ၍
 လည်း ပိုင်းခြားသိအပ်ပါသည်။ ဤတာဝန်သုံးရပ်-အစ, အလယ်,

အဆုံးတို့ ကောင်းမွန်စွာ မပြည့်ရခြင်းမှလည်း ရည်ရွယ်မှု နိဗ္ဗာန်
တာဆိုတဲ့ နောက်ဆုံး အချက်တရပ်ကြောင့်လဲ ဖြစ်တတ်ကြပါ
သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဆိုသည့်အရွယ်သုံးပါးတစားစားတွင်နိဗ္ဗာန်ကို
ရည်ရွယ်လိုချင်ပါတယ်ဆိုတာတော့ ဖြစ်ပေါ်တတ်ကြပါသည်။
ဘာဖြစ်လို့ လိုချင်သလဲဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ဟာ ချမ်းသာတယ်ဆိုလို့
လိုချင်သူကသာများပါသည်။ တနည်းအားဖြင့် လူချမ်းသာ၊ နတ်
ချမ်းသာ၊ ဗြဟ္မာချမ်းသာတို့ထက် လွန်ကျူး၊ အထူးသဖြင့် ချမ်း
သာလို့- လိုချင်တောင့်တကြခြင်းသာ များပါသည်။ အဲဒါပြန်
ကြည့်တော့- ချမ်းသာကျိုးကိုသာ- လိုချင်တာလို့ တွေ့ရတယ်။
ဘယ်သူကလိုချင်သလဲ-မေးရင် ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့အနေနဲ့လိုချင်
တယ်၊ တောင့်တတယ်၊ ရည်ရွယ်တတ်ကြတယ်၊ အဲဒီလို အကျိုး
မျှော်ရည်ရွယ်မှုမျိုး၊ လိုချင်သူက- ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့ပါလို့-
ရည်ရွယ်နေသမျှ-နိဗ္ဗာန်ကို ဘယ်တော့မှ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရမှာ
မှုတ်ဘူး၊ အကျိုးချမ်းသာ လိုလားတာက- တဏှာ အာလယ၊
အာသဝတရား၊ လိုချင်တာ ကျွန်တော်၊ ကျွန်မက ဒိဋ္ဌိအာသဝ
တရား၊ အာသဝတရား-အယာဉ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ချင်၊ ရောက်ချင်၍
မရောက်နိုင်ပါ၊ နိဗ္ဗာန်သည်၊ အာသဝေါတရားတို့၏ အာရုံပြုခံ
တရားမဟုတ်ခြင်းကြောင့် တကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်၌ ကျွန်တော်၊
ကျွန်မ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မရှိ မရောက်ကြခြင်းကြောင့် တကြောင်းဖြစ်ပါ
တယ်၊ သတ္တလောက၊ နယ်ကနေ၊ သတ္တဝါအသွင်နှင့် နိဗ္ဗာန်ဝင်၍
မရပါ။ သင်္ခါရလောကနယ်- သင်္ခါရတရားတွေ ချုပ်ဆုံးကင်း
ပြတ်မှသာ နိဗ္ဗာန်ဓါတ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရောက်နိုင်ပါသည်။

အဲဒီလို- နိဗ္ဗာန်ကို၊ သတ္တ၊ ပုဂ္ဂလ၊ အတ္တနှင့် မျက်မှောက်
မပြုနိုင်၊ မရောက်နိုင်ခြင်းကို မသိဘဲ၊ ငါနှင့် နိဗ္ဗာန်လိုချင်ပါ
သည်ဟု၊ ဘယ်လိုရှာရှာ ရနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ သင်္ခါရလောက၊
ချုပ်ဆုံးမှ ရောက်ရ ကေနိဖြစ်ရာ၊ သတ္တလောကကို ခွဲထုတ်၍၊
သင်္ခါရလောက သရုပ်၌ ဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာသုံးပါးနှင့် သိငြား
ပြီး၊ (၀၂)သတ္တဝါဒုက္ခသည် ဒုက္ခသစ္စာမဟုတ်။ သင်္ခါရလောက၊
သင်္ခါရဓမ္မ ဒုက္ခသည်သာ- ဒုက္ခသစ္စာကေနိဖြစ်ကြောင်း သိငြား
ပြီး၊ ဒုက္ခသစ္စာကိုသိ၍၊ ဒုက္ခကုန်ဆုံးရာသို့သာ ရည်ရွယ်သည့်
ဒုက္ခက္ခယဂါမိနီ သဘောကိုသာ ရည်ရွယ်ရပါမည်။

ထိုသို့- မရည်ရွယ်မူ၍၊ နိဗ္ဗာန်သည်- ချမ်းသာသည်၊ ချမ်း
သာအကျိုးခံစားလိမ့်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို လိုချင်ပါသည်ဟု ရည်ရွယ်
လျှင်၊ အမှားကြီးမှားကြမည်သာ ဖြစ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့
လည်း၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမရောက်၊ နိဗ္ဗာန်သွားတတ်၊ ရောက်တတ်တဲ့၊
ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူ၍လည်း မရှိပါ။ ဘာကြောင့်ဆိုသော်- မူလ
နဂိုရ်ကပင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိုသည်မှာ လုံးဝမရှိသော တရားသာ
ဖြစ်သည်။ ရှိသည့်တရားကား- သင်္ခါရလောက၊ ဒုက္ခသစ္စာတရား
သာဖြစ်သည်။ အကျိုးဒုက္ခသစ္စာ၌- ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာ၊ သက်ဝင်
လာသည်ကိုသာ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါလို့လုပ်ပြီးခေတ်ဝေသမုတ်ရုံမျှ
မတ္တသာဖြစ်သည်။ ဒီတော့- နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကျိုးကို
လိုချင်ရင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအယာဉ်သို့ ဝင်တတ်သည့် သင်္ခါရ
လောက၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ- ဒုက္ခသစ္စာတွေ ချုပ်ဆုံးမှ မျက်မှောက်ပြုရ
ရောက်ရပါသည်။ ထိုသို့- မျက်မှောက်ပြုရ၊ ရောက်ရ၊ ရာ၌ ရုပ်
နာမ်အယာဉ်သတ္တဝါ အထင်စွဲစရာ မပါဝင်သဖြင့် ခံစားရတဲ့

ဝေဒနာတရားလဲမရှိပါ။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ခံစားရလို့မူနဲ့ ရှာရင် နိဗ္ဗာန်၌- ခံစားရသော တရားမရှိရာ၊ နိဗ္ဗာန်ရှာရာ လိုချင်ရာ မရောက်နိုင်တော့ပါ။ ဒါကြောင့်- အာရုံအားဖြင့် အကြောင်း ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ အနုပါဒိသေသအားဖြင့်၊ အကျိုးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ရည်ရွယ်လိုချင်ပါလျှင်၊ အာရမ္မဏ ပဋိဝေဓအနေဖြင့် မျက်မှောက်ပြုရန်၊ ရည်ရွယ်ရာမှာ- ဒုက္ခတို့၏ ကုန်ဆုံးရာမှန် အကြောင်းနိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ်နှင့် မျက်မှောက် ပြုနိုင်မှုကိုသာ ရည်ရွယ်ရပါမည်။ ချမ်းသာသည်ဆို၍၊ ချမ်းသာကို ခံစားလို့၍ လိုချင်တောင့်တ၊ ရည်ရွယ်မှုမျိုးသည် သတ္တဝါလောက ဒုက္ခ ကလေးဖြစ်လာမှ ချမ်းသာတောင့်တ၊ လိုချင်ကြခြင်းမျှ ဖြစ်ရာ မခိုင်မြဲ- မလေးနက်သည်ဖြစ်၍၊ အထက်ပါ- သာဝက တာဝန် သုံးချက်ဖြစ်သော- သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ ဘာဝနာ၊ အရာတို့ ကုံလုံပြည့်စုံ တာဝန်ကျေနိုင်ကုန်မည် မဟုတ်ပါပေ။

အဲဒီတော့- သာဝက ယောဂီသည်၊ ရည်ရွယ်မှု နိဗ္ဗာန်တာ၌၊ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနီ- သဘောပိုင်အောင်၊ ဒေသကသပ္ပုရိသထံတွင် ဒုက္ခသစ္စာ ပရိညာသုံးနည်း၊ အသိပြီးအောင် ကြိုးစားလျက်၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါကို ဩကပ္ပနအရာ၌ သက်ဝင်စေပြီး၊ ဆည်းပူးမှု ပညာ၊ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်အရာ၌- ဓမ္မ၊ အတ္တ၊ နှစ်ဖြာ လိမ္မာ ကျွမ်းကျင်စွာဖြင့်၊ အားထုတ်မှု ဘာဝနာ သမ္မာပဋိပတ်၊ ဝိပဿ နာ- ဘာဝနာမြတ်ကို မပြတ်မလတ်၊ အားထုတ်အပ်လျှင် သာဝ ကတာဝန်ကေန်ကျေပြန်သည့် သံသရာဝဋ္ဋဒုက္ခတောမောစနတ္တာ ယကို အပြောသာမဟုတ်။ အပြောနှင့်အလုပ် ညီမျှသည့် သာဝက ယောဂီအဖြစ် ဧကန်ရပ်တည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ထိုကဲ့သို့- ယောဂီသုမြတ်ကလဲ၊ သာဝကတာဝန် ကျေပြန်ကြမယ်၊ သပ္ပုရိသတို့ကလဲ၊ ဒေသကတာဝန် ပြေကျန်ကြမယ်ဆိုရင်၊ ဤဘုရားသာသနာ- ရောင်ဝါပွင့်လင်း၊ ဝိမုတ္တိယုဂခေတ်တွင်း၊ တမင်၊ တဖိုလ်ကို ရက်တိုတိုဖြင့်၎င်း။ ရက်၊ မတိုမရှည်ဖြင့်၎င်း။ ဝတ္တမာန်ကာလ- ရွှေ့ပြောင်း၊ သုဂတိဌာန ရောက်ကြောင်း၊ ရောက်ဆဲ၌၎င်း။ မုချမရရှိနိုင်စရာ မရှိကောင်းသည်ကို၊ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ ကြိုးပမ်းသင့်လှပါတော့သည်။ အဲဒီလို- ဒေသက၊ အစစ်အမှန်နဲ့တွေ့ပြီး၊ သာဝကဘက်က မချွတ်မယွင်းရအောင်၊ တစ၊ တစ၊ ကြိုးစားလာမယ်ဆိုရင်၊ အောက်ပါ- အရည်အသွေးတို့ဖြင့် ယောဂီတို့ ကိုယ်စိတ်ဝယ် ပြည့်လျမ်းလာစေနိုင်ပါသည်။

၎င်းတို့မှာ....

- (၁) အပ္ပ ရဇက္ခ = ကိလေသာနည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- (၂) တိက္ခိန္ဒြိယ = ဣန္ဒြေထက်သော ပုဂ္ဂိုလ်။
- (၃) သွာကာရ = အချင်းအရာကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- (၄) သုဝိညာပရ = ဆုံးမလွယ်၊ သိလွယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်။
- (၅) ပရလောက- ဝဇ္ဇဘယ- ဒဿာဝီ = တမလွန်လောက၏ အပြစ်ကိုမြင်၍ ဘေးဟူရသောပုဂ္ဂိုလ်။

အဲဒီ- အကျိုးငါးပါးတို့သည်၊ သာဝကယောဂီစစ်စစ်မည်၍၊ အလီလီသော တာဝန်တွေကို ကျေပြန်ပါလျှင်၊ မုချရရှိနိုင်ပါသည်။ သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ ဘာဝနာ၊ ဝီရိယနှင့် ရည်ရွယ်ချက်မှန် မြဲမြံကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်လာလျှင်၊ ကိလေယျဉ်ကပ် စိတ္တပ္ပိုင်

သည်။ ညစ်နွမ်းပူလောင် အဖြစ်ဘောင်ကို ပစ္စုပ္ပန်ဆတ်ဆတ်၊
သတိချပ်၍၊ အသိဉာဏ်ရတိုင်း၊ ခေါင်းပါးကံလေ၊ နည်း၍ နေမှ၊
ချမ်းစွာဟု၊ ဉာဏ်မြင်ရှေ့ရှု၊ ဂရုပြုခါ၊ များစွာကံလေ၊ မဝင်
လေအောင်၊ ရှောင်သွေအရပ်၊ မစပ်မယှဉ်၊ ဆိတ်ငြိမ်ခွင့်သို့သာ၊
အာရုံကပ်လိုသည်အထိ ဖြစ်ထွန်းလာနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့-ကံလေ
ဖြစ်ခွင့်၊ နည်းပါးကျင့်ကို၊ မလင့်ရစေ၊ ရှာဖွေလေ၍၊ ဓမ္မစန္ဒ၊ အမြတ်
ရလျက်၊ တရားအာရုံ၊ အဖုံဖုံကို၊ တထုံထုံလွှမ်း၊ လေ့လာစွမ်း
ကြောင့်၊ ထက်မျက်ဉာဏ်ရောင်၊ ဣန္ဒြေဘောင်၌၊ အခေါင်ချဉ်း
နင်း၊ ရပ်တည်နိုင်ခြင်းကို- ရစေနိုင်ပါသည်။

ထက်မျက်ဉာဏ်ယှဉ်၊ ဣန္ဒြေအသွင်နှင့်၊ သက်ဝင်ပါငြား၊
ယောဂီအားကို၊ မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ စား၊ တွေ့ထိ- တွေးကြံ၊
အမှန်မမှား၊ ကေနအားဖြင့်၊ ဆောင်ထားပြီးမြောက်၊ အကျိုး
ရောက်က၊ လျှောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွား၊ လေးပါး ဣရိယာနှင့်၊
စကားဆိုမည်၊ အလီလီတို့တွင်၊ ပဋိသသမ္ပယုတ်၊ ကြမ်းထမ်းမှု
တွေပြုတ်လျက်၊ ကောင်းမြတ်ချင်းရာ၊ အဖြာဖြာနှင့်လဲ ပြည့်စုံ
လာနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ပြည့်လှိုင်၊ ဓမ္မကရိုဏ်ကို၊ မြဲခိုင်ရရှိ၊ နူးညံ့
ဘိသည့်၊ ကိုယ်စိတ်အယာဉ်၊ ရှိသောသွင်သည်၊ ဒိဋ္ဌိမာန၊ ပါးလှပ်
လှ၍၊ ကြီးသူ၊ ငယ်သူ၊ ဘယ်သူ မဆို၊ မိမိ ကိုယ်လျှင်၊ ပေးလာ
သတိ၊ ဆိုလာရှိသော်၊ မာနရှေ့ပြေး၊ ဒိဋ္ဌိတွေး၍၊ ဆိုရေးငါ့ကို၊
ထို ပုဂ္ဂိုလ်က၊ သူကပညာ၊ တစိစာမျှ၊ မရှိပါဘဲ၊ ထင်လဲ့သတိ၊
ချွတ်ချော်မိကို၊ သူပင် မလိုက်နာ၊ ငါ့ကိုမူ-ဆိုလာ၏ဟု၊ ပြစ်တင်
ခွန်းတုန့်၊ စိတ်မနဲ့ဘဲ၊ ပညာရှိလဲ- ဖြစ်ခဲ့သတိ၊ ဤသို့ ရှိတတ်၊
ပေးအပ်သတိ၊ ထိုကဝိကို၊ ကျေးဇူးတင်ဆို၊ နှုတ်ခွန်းချိုဖြင့်-

နောင်တွင်တွေ့လဲ၊ ပြောပါမြဲဟု- ဆင့်ကဲဘိတ်မံ၊ ပြုလေပြန်တတ်၊
သတိချပ်ရန်၊ ပြောဆိုပြန်၍၊ သိလွယ်မြင်ရ၊ လိုက်နာနိုင်လှသော-
ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်၌လည်း၊ ပြည့်ဝလာနိုင်ပါသည်။

ဝိဝဋ္ဌ- အဇ္ဈာသယ ကိန်း၍၊ ချုပ်ငြိမ်းရာ၊ အကျင့်မှန်တို့၌-
အမြဲယှဉ်စပ်၊ အားထုတ်အပ်သော- သာဝက ယောဂီသူမြတ်ပီပီ၊
ဘဝကောင်းရာ၊ ငါကောင်းရာဟု- မျှော်လင့်တောင့်တမှု မရှိ
ဘဲ၊ ၃၁-ဘုံ အလုံးစုံသော- ဘေးဘယစုံ၊ ဘဝဘုံကို၊ အာရုံ
မသွင်း၊ စွန့်ပယ်ကာ မုန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ တမလွန်လောက၊
ဘဝသစ်၌ ကျရမည်ကို၊ ဘေးနှင့်အပြစ်၊ ထွေးညစ်သော အဖြစ်ကို၊
အစဉ်မြင်နိုင်သည့်၊ အရိယာဓါတ်ကိန်းလျက်၊ အငြိမ်းဓါတ်နိဗ္ဗာန်မှ-
စိတ်၊ ကလူ ကစားခါ၊ မငြိစွန်းသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ယောဂီသူမြတ်၌
ဖြစ်ရှိလာနိုင်အပ်ပါတော့သည်။

ဤကဲ့သို့- ဒေသက တာဝန်တွေကလဲ၊ များလှသိပ်သည်း
တထမ်းကြီးအပြင်၊ သာဝကတာဝန်ကလဲ- မနဲလှပါကလားလို့၊
ကြောချမ်းပြီး၊ နောက်တန်းကို ဆုတ်မသွားပါနှင့်၊ ဒေသက
တာဝန်နဲ့ သာဝက တာဝန်ကို၊ ဆန်းစစ်ရင်၊ သာဝကတို့မှာ၊
အနာဂါရလမ်း၊ အာဂါရလမ်းဟု- အိမ်ထောင်သားမွေးစွန့်၍၊
ရဟန်း၊ ရှင်၊ ရသေ့- အဖြစ်နှင့်၎င်း၊ အိမ်ထောင်သားမွေး
စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်ရခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ဤတာဝန်များကို အတတ်
နိုင်ဆုံး၊ ယထာရဟ- ထိုက်သင့်သလို၊ မိမိတို့ အခြေအနေနှင့်
ကိုက်ညီစွာ- ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါသည်။ လျော့ပါကလည်း၊
မိမိတို့၌ အကျိုးတရား မပြည့်ဝ နိုင်ငြားသည်ကလွဲ၍၊ အပြစ်
တစုံတရာ မရရှိပါ။

ဒေသကတာဝန်၌မူ၊ ဤသို့- မရပါ။ တတ်သလောက် သွန်
သင်ပြမည်၊ ကျင့်သိ၊ သိသလောက်ကလေး ပြသမည်၊ မနိုင်တာ
တွေ့တော့- ဖျမ်းချမည်၊ သပ္ပူရိသလုပ်ရရင် ပြီးတန်းလို့ သဘော
ထားရင်၊ ဘုရားပေးတဲ့ ခိုင်းတဲ့ စည်းကမ်းကို ချိုးဖောက်သဖြင့်
အပြစ်ရောက်တတ်သည်။ လာဘ်လာဘနှင့် မျက်နှာကြီးငယ်၊
အသွယ်သွယ်ထောက်၍၊ ဟောညွှန်လိုက်ရင်လဲ အပယ်ချောက်
ထဲကို သွားရမယ်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာမဟုတ်၊ အဓမ္မက္ခန္ဓာကို- ဓမ္မက္ခန္ဓာလုပ်ပြီး၊
ကျော်စောမှုနှင့် အကြိုက်ဆောင်လျှင်၊ အမှိုက်မှောင်၊ ဘယ်
တော့မှ မလင်းသည့်၊ အဝီစိတွင်းထဲကို၊ ဆင်းဆွဲအချခံရမည်။
အဲဒီတော့- ဘယ်သူ့ တာဝန်က ပိုမိုကြီးကျယ်ပြီး၊ လေးနက်သလဲ
ဆိုတော့၊ သာဝက ယောဂီတို့ စဉ်းစားနှိုင်းချိန်တတ်ပါပြီ။ ယခု
အခါ ဓမ္မဒါန၌၊ ဘယ၊ လာဘ၊ ကုလ၊ စာဂ၊ ကို ကြောင့်ကြ
မစိုက်၊ လျစ်လျစ်ရှု၍၊ ဖြန့်ဝေမှုပြုနေသည်မှာ တရားတော်မြတ်
တွေ့ကို အလကားရနေကြပါသည်။ အလကားရတဲ့ ပစ္စည်းကို
လောကမှာ- တန်ဖိုးမထားတတ်ကြပါ။ ယခု လောကုတ္တရာ
တရားမြတ်ဖြစ်၍၊ အလကား- ရနေကြပေမဲ့ တန်ဖိုးမမြတ်နိုင်
ပါလား။ နေ့ညကြိုးကုတ်လျက်၊ မိမိတို့၏ သံသရာဇာတ်ရုပ်
ကြီးကို၊ အရင်းအငုပ် မကျန်အောင်၊ ဘုရားရှင်အလိုကျ သုန်
သင်နည်းတွေ့ကို ရရှိနေပါကလားလို့၊ အမြတ်တနိုး ယုံကြည်ပြီး၊
ဒေသကတာဝန် အမှန်ကျေပြန်စွာ ထမ်းဆောင် ရသည်မှာလဲ၊
အလွယ်တကူကလေးလဲ မဟုတ်ပါလားဟု ထောက်ထား၍၊ မိမိတို့
ဘက်က၊ တာဝန်လေးရပ်မျှကိုတော့၊ အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစား
ကြမယ်လို့၊ သန္နိဋ္ဌာန်ချကြစေလိုပါသည်။

အဲဒီလို- သန္တိဌာန်ချ- ကြိုးစားကြမလဲ ဒေသကတာဝန် ထမ်းရွက်ရတဲ့၊ သပ္ပုရိသတို့မှာ- ထမ်းဆောင်ရကျိုးနပ်မှာ ဖြစ် ပါတယ်။ သာဝကတာဝန်ဘက်မှာ- လေးချက်ထဲသာ၊ အရေး တကြီး လိုအပ်ပေမဲ့၊ ဒေသကတာဝန်ဘက်မှာ- ဖေါ်ပြခဲ့တဲ့ အတိုင်း ကမ္မဋ္ဌာနာ စရိယတာဝန်၊ ဓမ္မကထိက တာဝန်၊ သပ္ပုရိသ တာဝန်၊ ဗာဟုသစ္စတာဝန်၊ ရပ်တည်ရမဲ့ တာဝန်၊ လိုက်နာရမဲ့ တာဝန်၊ လိမ္မာကျွမ်းကျင်ရမဲ့ တာဝန်- အစရှိသည်တို့နှင့် ပြည့် နှက်နေတာကို တွေ့ရပါမည်။ အဲဒီ- တာဝန်တွေအပြင်လဲ၊ ဓမ္မ ကောဝိဒါ- အကြောင်းတရား၊ လိမ္မာရုံမျှနှင့်လဲ၊ သပ္ပုရိသ သံသေဝ မလုပ်နဲ့အုံးဆိုပြီး၊ ဓမ္မပဒပါဠိတော်မှာ- ထပ်မံ ညွှန် ကြားပါသေးတယ်။ အဲဒါကတော့- အတ္ထကောဝိဒါဖြစ်ဘို့ဘဲ၊ ဘယ်လို ညွှန်သလဲဆိုတော့....

အတ္တာနု မေဝ ပဌမံ၊ ပဋိရူပေ နိဝေသယေ၊

အထည မနုဿာ သေယျ၊ နကိလိဿေယျ ပဏ္ဍိတော။ ။

ပဌမံ မေဝ- လက်မဲ့နဲ့မဆွ၊ ရှေးဦးစွာကသာလျှင်။ အတ္တာနု မိမိ၏ကိုယ်ကို။ ပဋိရူပေ- သင့်လျော်လျော်ပတ်သော အကျင့် မြတ်၌။ နိဝေသယေ- တည်စေရာ၏။ အထည- ထို့နောက် မှသာ- သူတကာကို။ အနုဿာသေယျ- အစဉ်ဆုံးမရာ၏။ ပဏ္ဍိ တော- ပညာရှိသော သူသည်။ နကိလိဿေယျ- သူတပါး တို့၏ ကဲ့ရဲ့ခြင်းဖြင့် မညစ်နှမ်းစေရာ။ ။

အဓိပ္ပာယ်ကတော့- သင်ယူ၊ နာကြား၊ ဆောင်ထား၊ ဆင် ခြင်၊ ယုံမှားဝင်က၊ မေးမြန်းသုတ်သင်လျက်၊ အကြောင်း ဓမ္မ မှာ-လိမ္မာပြီး၊ ပညာရှိတဆူလုပ်မည့်သူတို့သည်၊ သူတပါးတို့အား

ဆုံးမသွန်သင် ညွှန်ကြားတော့မယ်ဆိုရင်၊ မဆုံးမ၊ မညွှန်ကြားခင်၊
မိမိကိုယ်ကို သင့်လျော်လျောက်ပတ်-ဆုံးမအပ်ပြီးသည့် အကျင့်
မြတ်၌ တည်စေပြီးမှသာ- သူတပါးတို့အား အစဉ်ဆုံးမပါတဲ့၊
အကယ်၍-ဤသို့မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်ကို မဆုံးမမှီ၊ သူတပါးကိုဆုံးမမိက
မိမိဘက်ကို လက်ညှိုးထိုးစုပ်စွဲ-ကဲ့ရဲ့ပုံကြီးနဲ့တွေ့၍သာ ညစ်နွမ်းဘွယ်
ရာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်တဲ့၊ အရပ်စကားနဲ့ပြောရင်တော့- ငါပြောသလို
လုပ်ကြ၊ ငါလုပ်သလို မလုပ်ကြနဲ့လို့ ပြောရသလိုဖြစ်နေမယ်၊
ဥပမာနဲ့ဆိုရင်တော့- ပုဆိုးမရှိသူက-ပုဆိုးရှိသူကို .လုံအောင် ခြုံ
အောင်-ဒီလိုနေ၊ ဒီလိုထိုင်ရတယ်လို့- သွန်သင်သလို ဖြစ်နေတတ်
ပါတယ်၊ ဒါကြောင့်- ပဏ္ဍိတအမည်ခံ၍ သူတပါးတို့၏ကဲ့ရဲ့တွင်း၌
နစ်မွန်းခြင်းမရှိအောင်- ဘုရားရှင် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။
နောက်တနည်းဖြင့်လဲ....

အတ္တနုဉ္ဇေ တထာကယိရာ၊ ယထာည မနုဿသတိ၊

သုဒန္တော ဝတ ဓမ္မေထ၊ အတ္တဟိ ကိရဒုဒ္ဓမော။ ။

အညံ့၊ သူတပါးကို။ အနုဿသတိယထာ၊ အစဉ်သွန်သင်ညွှန်
ပြဆုံးမတိသကဲ့သို့၊ တထာ-ထိုနည်းတူစွာသာလျှင်၊ အတ္တနုဉ္ဇေ-
မိမိကိုယ်တိုင်သည်လည်း၊ ကယိရာ-လိုက်နာကျင့်သုံးရာ၏။ ဝတ-
စင်စစ် (ဝါ) ဝတ်အကျင့်တို့ဖြင့်၊ သုဒန္တော-မိမိကိုယ်ကို ကောင်း
စွာ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမအပ်ပြီးသော်မှ၊ ဓမ္မေထ-သူတပါးကို
ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမရာ၏။ ဟိ-အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊
အတ္တနု၊ မိမိကိုယ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် နှိပ်ကွပ်ဆုံးရခြင်းသည်
ဒုဒ္ဓမောကိရ၊ လွန်စွာ ခဲယဉ်းတတ်လေစွာတကား။

အဲဒီလို-အထက်လေးပါဒက-အပြောတမျိုး၊ အလုပ်တသွယ်၊ အဟုတ်တကယ်၊ မိမိကိုယ်ကျင့်၊ ထိမိစွာ မရှိပါဘဲ၊ ညွှန်ပြမယ် ဆရာအသွင်နဲ့၊ ခံယူပြုလုပ်အားထုတ်ပါလျှင်၊ ကဲ့ရဲ့ခန်းတွင် နစ်မွန်း မြုပ်၍ ရှုံ့ချဘွယ်ရာသာ တွေ့တတ်သလို၊ ဒုတိယလေးပါဒမှာ တော့-သူတပါးကို ဆရာအသွင် အစဉ်ညွှန်ပြ-သွန်သင်ချင်ရင် မိမိ ကိုယ်ကို ယဉ်ကျေးလိမ္မာအောင်-နှိပ်ကွပ်ဆုံးမဘို့ အရင် လိုအပ် ပါတယ်တဲ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့၊ အဲဒီလို-မိမိကိုယ်ကို ယဉ် ကျေးအောင် (၀၂) မိမိကိုယ်တိုင် ဝိပဿနာ သမ္မာဉာဏ်တွေရပြီး တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မဋ္ဌိအောင် နှိပ်ကွပ်ဆုံးမရခြင်းဟာဖြင့် လွန်စွာ ခဲယဉ်းတတ်လို့ပါဘဲတဲ့။

မှန်ပါပေတယ်၊ ဓမ္မကောဝိဒါအရ-အကြောင်းတို့၌ လိမ္မာ လျက် သွန်သင်နိုင်စွမ်းရှိငြားသော်လည်း၊ အတ္တကောဝိဒါဆိုတဲ့၊ ကျင့်သိနဲ့ ဖောက်ထွင်းပြီး၊ မိမိကိုယ်ကို နှိပ်ကွပ်ဆုံးမပြီး မရှိပလား ဆိုမှဖြင့်၊ ပရိယတ္တိ သုတမယပညာဉာဏ်နဲ့ ငါမှငါလို့ မာနတွေ ဝင်နေတတ် ပါတယ်၊ သူတပါး တို့၏ ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို ခံရအပ် ခံရတတ်သောအခါ၌၊ သည်းမခံနိုင်မှု၍၊ အမှားအမှန်ပင်၊ မစစ် ဆေးတော့ဘဲ၊ အမှား စောဒကတွေ- တင်ထုတ်ပြီး၊ မိမိမှ လုံးဝ ဟုတ်၊ လုံးဝအမှန်ဟု- ဆုံးဖြတ်ချ၊ ငြင်းချက်လဲ ပြတတ်ပါတယ်။ ဒီလို- မဖြစ်ရအောင်လို့၊ ဘုရားရှင်က- ဤလေးပါဒနှစ်ဂါထာဖြင့် ဓမ္မပဒပါဠိတော်မှာ ဆုံးမတော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ၊ ဒေသကတို့- ကြပ်ကြပ်ကြီး သတိပြုဘွယ်ရာဖြစ်ပါပေတယ်။ ဒါတွင်မျှလဲမက သေးပါဘူး။ အဲဒီလို- ပရိယတ္တိ ဒေသနာဉာဏ်မျှနှင့် မာန်ခံနေ

မှာစိုး၍၊ အတ္တကောဝိဒါအရ၊ သွန်သင် ညွှန်ပြတော် မူခဲ့ပါ
သေးသည်။

နတာဝတာ ဓမ္မဓရော၊ ယာဝတာ ဗဟုဘာသတိ၊

ယော အပ္ပံ ပိသုတုာန၊ ဓမ္မကာယေန ပဿတိ၊

သဝေဓမ္မဓရော ဟောတိ၊ ယောဓမ္မံ နပ္ပမဇ္ဇတိ။ ။

ယာဝတာ— အကြင်မျှလောက်ဖြင့်၊ (ဝါ) ပရိယတ္တိ ဒေသ
နာဉာဏ် အခြေခံမျှလောက်ဖြင့်။ ဗဟု— များစွာ။ ဘာသတိ—
ပြောဟောနိုင်၏။ တာဝတာ— ထိုသို့- များစွာ ပြောဟောနိုင်
ခါမျှဖြင့်။ ဓမ္မဓရော— တရားကို ဆောင်သည်မည်သည်။ (ဝါ)
တရားကို အကျိုးတရား၌ လိမ္မာစွာရရှိအောင်၊ ကျင့်သည် မည်
သည်။ နဟောတိ— မဖြစ်။ ယေဝ— အကြင်သူသည်လည်း။
အပ္ပံ— အနည်းငယ်သော၊ (ဝါ) တပုဒ်တဂါထာ- ဇာနည်းမျှ
သော။ ဓမ္မံ— တရားတော်မြတ်ကို။ သုတုာန— ကြားနာမှတ်
သားရဲ၍။ ကာယေန— ကိုယ်စိတ်ဖြင့်။ ပဿတိ— ပေါ်ခိုက်၊
ပေါ်ဆဲ- ပစ္စက္ခဉာဏ်တုံလျက်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်မြင်မိအောင်၊ ရှုကြည့်
ပွားများ၏။ ယော- အကြင်တရားကို ကျင့်ဆောင်ရှုပွား- အား
ထုတ်သောသူသည်။ ဓမ္မံ— တရားတော်မြတ်ကို။ နပ္ပမဇ္ဇတိ—
မမေ့မလျော့တော့သော။ သော၊ ထိုသူသည်သာ။ ဝေ- စင်စစ်။
ဓမ္မဓရော— တရားကို ဆောင်သော သူမည်၏။ (ဝါ) ပဋိပတ္တိ
ကျင့်စဉ် ဘောင်ဖြင့်၊ ပဋိ ဝေ ဓ တိုင် အောင်- ဆောင်သူ
မည်၏။ ။

အဲဒီလို— ဒေသကစစ်၊ အပြစ်ကင်းချင်ရင်၊ ဘုရားရှင်က၊
ပဌမ- သူတပါး ကဲ့ရဲ့ခဏ်းဖြင့်၊ မညစ်နွမ်းစေပါနဲ့တဲ့၊ ဒုတိယ-

နှိပ်ကွက်ဆုံးမ ခက်ခဲတဲ့၊ မိမိကိုယ်ကိုမိမိ အရင် ဆုံးမပေးပါတဲ့။
 တတိယ- ဓမ္မကောဝိဒါအနေ ပဏ္ဍိတပညာရှိ အနေနဲ့ ဒေသနာ
 ဉာဏ်တွေ ဘယ်လောက် ဟောနိုင်ပေမဲ့၊ တရားကိုဆောင်သည်
 ကျင့်သည်လို့ မမည်ပါဘူး။ မိမိက အများကြီးဟောပြီး၊ တခုမှ
 မကျင့်ရင်၊ မိမိဟောသည့်ထဲမှ၊ သူတပါး ကျင့်သုံးနိုင်ရင်၊ အဲဒီ-
 သူတပါးကသာ တရားကို ဆောင်သည်၊ ကျင့်သည်မည်နိုင်ပါ
 တယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်- ဓမ္မကောဝိဒါ- အကြောင်းတရား၌၊
 လိမ္မာကျွမ်းကျင်ရုံမျှနှင့် မတင်းတိမ်ဘဲ၊ (၀၂) ဓမ္မကထိကသာ
 မည်ပြီး၊ ကမ္မာဋ္ဌာနာစရိယ မမည်တဲ့၊ အဖြစ်မျိုးနဲ့ တင်းတိမ်
 မနေဘဲ၊ အတ္ထကောဝိဒါ- အကျိုးတရားဆိုတဲ့၊ ပစ္စက္ခအနုဗောဓ
 ဉာဏ်နဲ့ ဝိပဿနာမဂ်၊ အဆက်ဆက်၊ လောကုတ္တရာမဂ်၊ အဆင့်
 ဆင့်ရကြောင်း မသွေ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော ဝိည္ဇနာ၊ ပညာရှိ
 အဖြစ်နဲ့ပါ ပြည့်ဝအောင်ကြိုးစားမှ- မိမိသူတပါး နှစ်ဦးနှစ်ဘက်
 သားတို့- အကျိုးများမည် ကေနံကို ရည်သန်၍၊ မဟာကရုဏာ
 သန်သန်ထားပြီး၊ ဟောညွှန်ပေးသနားခဲ့တာကို၊ တသွေမတိမ်း
 လိုက်နာ ကျင့်သုံးတော်မူကြပါ။ ။

ဘာကြောင့်- ဒေသကတာဝန်နဲ့ သာဝက တာဝန်မှာ-
 ဒေသက တာဝန်တွေကို နိဂုံးအနေ ထပ်ဆင့် ပြရသလဲဆိုရင်၊
 ဤ- သင်တန်းကြီးကို သင်ယူကြသူ- (၆၅၀) ကျော်တို့တွင်
 လေးပုံသုံးပုံခန့်က သူတပါးတို့အားလည်း၊ ပို့ချလိုသော ဆန္ဒ
 မှန်တွေရှိနေကြတာကို တွေ့ရတော့၊ မမှားမယွင်း၊ နှလုံးသွင်း
 ရပ်တည်မှု၊ မှန်ကန်စေလိုလို့ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်-
 ဝိပဿနာပညာပေးထက်၊ အလုပ်ပေးအစဉ်ကို အရင်ပြပြီး၊ သက်
 ဝင်သမျှ အသိဉာဏ်စုံအောင် တင်ပြပေးနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤသင်္ခဏ်းစာများကို ကြိုးစားကျက်မှတ် အာရုံအရပ်ရပ်တွင် မိမိစကားလုံးလေးမျှ ညှပ်၍ အပိုမသွင်းဘဲ၊ ပြသနိုင်ရင်လဲ သာဝကတို့အဘို့ အကျိုးများမှာ- ကေန့်ဖြစ်ပါတယ်။ ထို့ထက်- မိမိကိုယ်တိုင်၊ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်နဲ့တွေ့ရမဲ့- ရှုကွက်ကို ကျင့်ကြံပြီး၊ အောက်တန်းစား အနေအားဖြင့် ဘက်ဉာဏ်တိုင် ပစ္စက္ခအနုပောဓ ဉာဏ်အရ ပိုင်ပြီးမှ- ရှေ့ဆက်ပြမည့်၊ မူလ- မာတိကာ သဘော ဉာဏ်ကို တဆင့်ပို့ချ- ဟောမယ်ဆိုရင်၊ မိမိလဲ ပိုင်နိုင်စွာ ဟော ပြောနိုင်၊ သိတ်လဲ မပင်ပမ်းလှဘဲ၊ သာဝကတို့လဲ အကျိုးကေန့် များမြတ်မည် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဘုရားရှင်အလိုကျနဲ့ ကိုက်ညီ ရမဲ့ သဘောတွေကို ထပ်ဆင့်ပြ ပေးနေခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ထို့ကြောင့်- ဒေသက အစစ်ဖြစ်ချင်ရင်၊ သင်ယူကျင့်ဆောင်၊ အမှားရှောင်၍၊ လုံလောက်ပိုင်နိုင်စွာရအောင်၊ ဤ သင်တန်းမှ- အဘိဓမ္မာ (၇) ကျမ်းကို၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ပညာအရာ၌၊ ဒေသနာဉာဏ်၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်တို့ဖြင့်- အန္တောဂတ အကျွမ်းဝင်အောင် ပြသပေးသွားမည် ဖြစ်၍၊ မဆုတ်မနစ်သော- လုလ္လဝီရိယဆန္ဒ မြတ်နှင့် ကြိုးစားပါလေ၊ သာဝက တာဝန်ကိုလဲ စိစစ်ပြီးလျှင်၊ မိမိကအရင်၊ သာဝကတာဝန် ကျေပြန်ပြီးမြောက်၊ ခရီးပေါက်မှ- တထောက်မနား၊ ဒေသက တာဝန်များကို ထမ်းရွက်နိုင်မည် ဖြစ်၍၊ ယခု- ဖေပြသော ဒေသကတာဝန်နှင့် သာဝကတာဝန် တို့ကို ပိုင်းခြားထိုးထွင်းသိခါ၊ ဦးတည်ချက် မှန်ကန်စွာဖြင့်၊ ကြိုး စား တော် မူကြ ပါဟု တိုက်တွန်း သ မှ ပြုအပ်ပါတော့ သတည်း။ ။

ဒေသက တာဝန်နှင့် သာဝကတာဝန်
မကျဉ်းမကျယ်ပြီး၏။

ဤလုပ်ငန်းခွင်ဝင်-ကျင့်စဉ်တရားတော်-အစီအစဉ်

ယခု ပထမပိုင်းတွင်- ပါဝင်သည့် တရားတော်များမှာ--

- (၁) ရတနတ္ထယ မဏာမ တရားတော်၊
- (၂) ပုဗ္ဗကိစ္စကိုးပါး၊ တရားတော်၊
- (၃) ပုဗ္ဗကရဏ-သုံးပါး၊ တရားတော်၊
- (၄) မဇ္ဈိမပဋိပဒါ-ခြောက်မျိုးရှင်းတမ်း၊
- (၅) ဒေသကတာဝန်နှင့် သာဝကတာဝန် ရှင်းတမ်း၊
- (၆) သီလဝိသုဒ္ဓိ-တရားတော်....

☉ ဤအပိုင်းများကို၊ ယခုကဲ့သို့ စာအုပ်ငယ်များ ရိုက်နှိပ်၍၊ ဓမ္မဒါန လှူဒါန်းပေးပို့နေဆဲဖြစ်ပါသည်။

ဒုတိယပိုင်းတွင်- ပါဝင်မည့် တရားတော်များ-

- (၁) ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိတရားတော်များ၊
- (၂) လုပ်ငန်းခွင်နှင့် စပ်သမျှ-ဝိပဿနာပညာပေးတရားတော်၊
- (၃) ဌာနတူ-အာကာရတူ- သမထ၊ ဝိပဿနာခွဲနည်း၊
- (၄) လုပ်ငန်းခွင်အစ=ကျင့်သိအပ်စရာ တရားများ၊

☉ ဤအပိုင်းကို-စုပေါင်းဓမ္မဒါန စာအုပ်အဖြစ်-ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေပါမည်။

တတိယပိုင်းတွင်- ပါဝင်မည့် တရားတော်များ-

- (၁) ကာယာနုပဿနာ- ဝိပဿနာ ရှုပွားနည်း ရှင်းတမ်း၊
- (၂) ပစ္စက္ခဉာဏ်ရရှိရန်- စတင်အားထုတ်ရပုံများ၊
- (၃) ဒေသနာဉာဏ်- ပစ္စက္ခဉာဏ်ရရှိပုံများ၊
- (၄) အနုဗောဓဉာဏ်- ပဋိဝေဓ- ဉာဏ်သက်ဝင်ပုံများ၊

☉ ဤအပိုင်းကိုလည်း၊ စုပေါင်း ဓမ္မဒါနအဖြစ် ရိုက်နှိပ်ပါမည်။
စာမျက်နှာ- ၅၀၀-ကျော်စီ ရှိပါမည်။

ဗုဒ္ဓ၏

အနုသယဓကိ - ချေယျက်ပုံနှိပ်

ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ဆိုင်ရာ

သုံးဆယ်ခုနစ်ခုခိုင်သော - ဗောဓိမဏ္ဍိုင်များ

ရရှိနိုင်ပါသေးသည်။

စုပေါင်းဓမ္မဒါနနှုန်းဖြင့်- တအုပ်လျှင် ၆/- ငွေပေးပို့

မှကြားပါက- စရိတ်ငြိမ်း တင်ပို့ပေးပါမည်။

မိ-မိ- နှင့် မှာက၊ စရိတ်ကျခံရပါမည်။

မဟာဉာဏ်အောင် ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေး

ဦးတင်ယု

အမှတ်- ၁၆၆/၄၆-လမ်း၊ ရန်ကုန်။

ဝိမုတ္တိယုဂဇေတနှင့် လျော်ညီစွာ

ဒါနနဲ့မကင်းနိုင်ကြသူတိုင်းနှင့် ဒါနတရားဟောကြားစေ

“ဒါနကထာ ကထေန္တာ - မဂ္ဂံ သမောဓါနေ
ဓာရ။

မဟာ ဥာဏ်အောင် ဝိပဿနာ

ဝိပဿနာယာန ဓမ္မကထိက - ကမ္မဋ္ဌာနာ စရိယာပြု

ရန်ကုန်-ဦးဝိသုဒ္ဓိပြုရသည့်

“ဒါနဂုဏ်ရည် - မဂ်ဖိုလ်

ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင် - သဘောမျိုးမဟုတ်
လူတိုင်းနားလည်၍ - ဟောကြားနိုင်ဘွယ်ရာဖြင့်
ကဗျာ - လင်္ကာတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်ထားသည်။

မကြာမီ
ထုတ်ဝေ